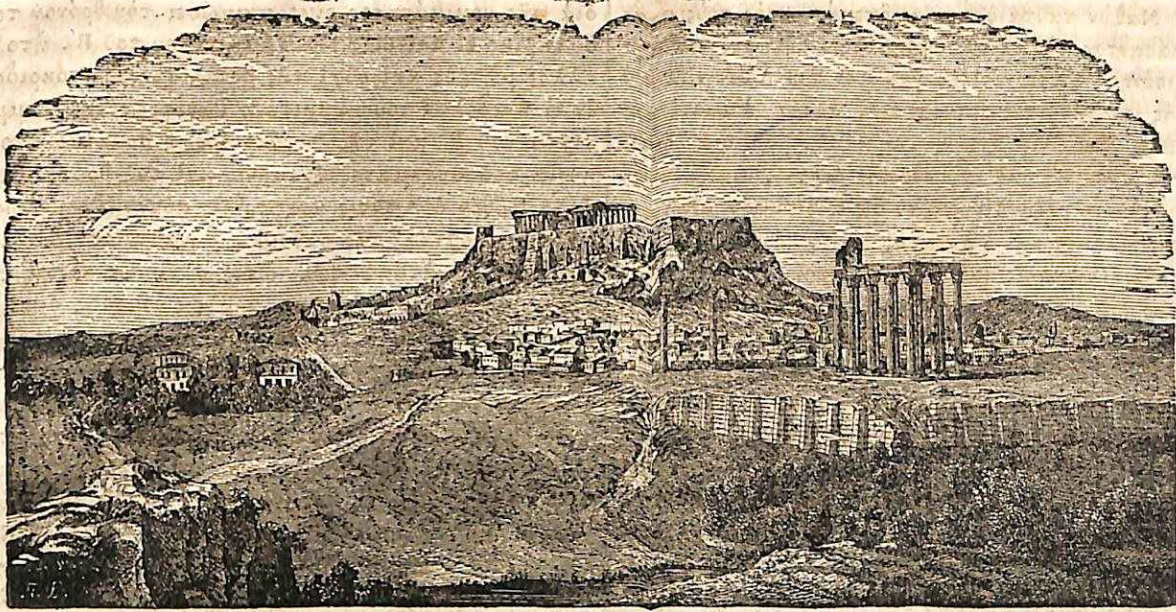

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 1859.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 234.

ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΑ.

(Συνέχ. "Ιδε φυλλάδ. 226. σελ. 233.)

—oco—

Τέλος και ἡ Τύρος μετὰ δεκατριετῇ πολιορκίᾳ ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς εἰς τὸν μέγαν τῶν Βαβυλωνίων καὶ Ἀσσυρίων βασιλέα (575 π. Χρ.), περαιτηθέντος τοῦ βασιλέως τῆς Ἰθωδάλου, τὸν ὅποιον ἀντικατέστησεν ὁ Ναβουχοδονόσσορ διὰ τοῦ ὑποτελοῦς ἀντιβασιλέως Βάαλ, καὶ μετέπειτα δι' ἀπλῶν Κριτῶν· ὁ πρῖν βασιλεὺς ἐστάλη καὶ ἐκρατεῖτο ὁμηγύρος εἰς Βαβυλῶνα, τὸ δὲ ναυτικὸν τῆς Τύρου συνετάχθη τῇ ἐκ Κυπρίων καὶ Σιδωνίων συνισταμένῃ συμμαχικῇ ναυτικῇ μοίρᾳ τῶν Βαβυλωνίων. (πρβλ. Movers. Phoenicien. II. I.).

Ὁ Ἀπρίης δὲν ὑπέφερεν ἐπὶ πολὺ τὸ ὄνειδος τῆς ὑποταγῆς του· ἅμα ἀποσυρθέντος τοῦ Ναβουχοδονόσσου εἰς τὴν μητρόπολιν του, αἱ βαβυλωνιοὶ φρουραὶ ἐξεδιώχθησαν τῆς Αἰγύπτου, καὶ ὁ Ἀπρίης στρατεύσας μὲ δυνάμεις ἀδράς πεζικάς τε καὶ ναυτικάς κατὰ τῆς Κύπρου καὶ Φοινίκης, ἐνίκησεν εἰς ναυμαχίαν μεγάλῃν τοὺς ὑποτελεῖς τοῦ Ναβουχοδονόσσου συμμάχους Φοινίκας καὶ Κυπρίους· ἀποβιβάσας δὲ τὸ πεζικὸν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς εἴλε τὴν Σιδῶνα κατὰ κράτος καὶ ἐκυρίευσεν τὰς λοιπὰς τῆς Φοινίκης πόλεις. (Διοδ. I. 68.). Ἀλλ' ὁ στόλος τῆς Τύρου, νεωστὶ συγκαταταχθεὶς μεταξὺ τῶν τοῦ Να-

βουχοδονόσσου ὑποτελῶν συμμάχων ἠπείλει τὸν ὀλεθρον τοῦ αἰγυπτιακοῦ ναυτικοῦ καὶ τὴν ἀποκοπὴν τῆς συγκοινωνίας τοῦ πεζικοῦ στρατοῦ μετὰ τῆς Αἰγύπτου· ὅθεν ὁ Ἀπρίης τὰ χεῖρ᾽ φοβούμενος ἐγκατέλειψε τὴν θέσιν του, καὶ ἐπιβίβασθεις ἐπὶ τῶν πλοίων του ὑπεχώρησε διὰ τὰ ὕδατα τῆς Αἰγύπτου (Ἡρόδ. II. 161') καὶ δὲν ἐπετέθη ἔκτοτε πλέον κατὰ τῆς Συρίας.

Ἀλλὰ τὸ ἀνῆσυχον πνεῦμά του ἐζήτει νέαν ἀπασχόλησιν καὶ ἐστρεψε τὰ ὄπλα του ἐπὶ τὴν Κυρήνην καὶ Βάρκην, ἐλληνικὰς ἀποικίας, εἰς πόλεμον οὗτας μετὰ τῶν ὑποτελῶν τῆς Αἰγύπτου Αἰθῶν· οἱ Αἰθῶες καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Ἀδικορὴν στενοχωρούμενοι ὑπὸ τῶν Κυρηναίων ἐπεμψαν εἰς Αἴγυπτον καὶ ᾗτήσαντο βοήθειαν παρὰ τοῦ Ἀπρίη, αὐτὸς δὲ συλλέξας στρατὸν Αἰγυπτίων πολλόν, ἐξάπεστειλεν αὐτοὺς κατὰ τῆς Κυρήνης, καὶ ἐκράτησε διὰ φρούρησιν τῆς Αἰγύπτου τοὺς Ἕλληνας μισθοφόρους· οἱ Κυρηναῖοι ἀπαντήσαντες τοὺς Αἰγυπτίους περὶ τὰ Ἰραβὰ ἐπὶ τὴν κρήνην Θέστην κατέστρεψαν αὐτοὺς οὕτως, ὥστε ὀλίγοι αὐτῶν ἐπέστρεψαν εἰς Αἴγυπτον· τὰ λείψανα τοῦ στρατοῦ στασιάζοντες ἐπὶ τῇ ὑπονοίᾳ, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐπίτηδες συνεστήσατο τὴν στρατείαν εἰς προφανῆ ὀλεθρον ἑα καὶ αὐτοὺς ἀπαλῆσαι καὶ τῶν λοιπῶν Αἰγυπτίων ἀσφαλέστερον ἄρξαι, διήγειρον κατ' αὐτοῦ τὸν λαόν· εἰς τὰ μεθόρια, μετὰ τοῦ ὁποῖου ἐνωθέντες εἰσέρχοντο εἰς Αἴγυπτον. (Ἡρόδ. II. 161. IV. 159. - Διοδ. I. 68.).

Μαθὼν ταῦτα ὁ Ἀπρίης ἐπεμψε πρὸς τοὺς στασιάζοντας τὸν ἐκ τῆς ὁμοπατρῖου ἀδελφῆς του Ἀγχισένης Ῥανεφερχίτιδος γαμβρόν του Ἀμασιν (κατὰ τὰς ἱερογλυφικὰς ἐπιγραφάς.), ἄνδρα ἐπιφανῆ μετὰ τῶν Αἰγυπτίων, ἵνα καταπαύσῃ διὰ λόγων τὴν στάσιν· ἀλλ' ἀφίχθεντος αὐτοῦ, καὶ μεταξὺ ὁμιλοῦντος, τῶν Αἰγυπτίων τις περιέβηκεν αὐτὸν περικεφαλαίαν καὶ ὁ στρατὸς ἀνευρέθη αὐτὸν βασιλέα. Ὁ Ἀμασιν κατ' ἀρχὰς ἐδείκνυεν, ὅτι ἀκούσιως ἠναγκάσθη νὰ δεχθῇ τὴν ἀρχήν· ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ, ἀφ' οὗ καὶ οἱ λοιποὶ τοῦ ἐγχωρίου στρατοῦ ἅπαντες ἠνώθησαν μετ' αὐτοῦ, ἠγνήθη τὴν πρὸς τὸν Ἀπρίην ὑποταγήν καὶ ἐστράφη κατ' αὐτοῦ. — Ὁ Ἀπρίης βλέπων ἐκὺντὸν ἐγκαταλειμμένον ἠναγκάσθη νὰ προσδράμῃ εἰς τοὺς περὶ ἐκὺντὸν μισθοφόρους Κῆρας καὶ Ἰωνας περὶ τὰς 30,000, τοὺς ὁποίους ὁπλίτας ἤγεν ἐπὶ τοὺς Αἰγυπτίους εἰς τὰ λιθὺνὰ μεθόρια· ἐκεῖ γενομένης μάχης περὶ τὴν Μαρίαν κώμην (σήμερον Mariut) τοῦ Μωμεμφίτου νομοῦ, κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἀγούσαν ἐκ Λιθύς πρὸς Σάιν, οἱ μὲν ξένοι μισθοφόροι τῷ πλήθει πολλῶ ἐλάσσονες τῶν Αἰγυπτίων, εἰ καὶ ἀνδρείως πολεμήσαντες ἐνίκηθησαν, ὁ δὲ Ἀπρίης, ὅστις μέχρι τελευταίας στιγμῆς ἐθάρρει εἰς τὴν δύναμίν του, καὶ πεισματωδῶς ἐπάλαυνεν ὑπὲρ τοῦ στέμματός του, ζωγρηθεὶς ἀπήχθη εἰς Σάιν τοῦ θρόνου ἐκπτώτος καὶ δηλοσίᾳ φυλαττόμενος ἐν τοῖς ἀνακτορείοις, μέχρις οὗ αἰτήσῃ τοῦ ἔθνους ἀπεπνίγη (270 π. Χρ.) καὶ ἐτάφη ἐντὸς τῶν βασιλικῶν τῆς δυναστείας του τάφων. (Ἡρόδ. II. 162. 163. 169. — Διόδ. I. 68.). Τὸ Μουσεῖον τοῦ Λούβρου ἐν Παρίσις διασώζει νῆστον μονόλιθον ἐκ συνήτου λίθου εὐρεθέντα ποτὲ παρὰ τῷ λιμένι Ἀλεξανδρείας, καὶ φέροντα τὴν ἱερογλυφικὴν ἐπιγραφὴν. Aahmes — arnef em menef en etef Osari Mari mer etc. ἡ τοι : Ἀμασιν — — ἐποίησας εἰς μνημεῖον τῷ πατρὶ Ὁσίρει τῆς Μαρίας κώμης κτλ. — τὸ μνημεῖον τοῦτο δὲν μένει ἀμφιβολία, ὅτι ἰδρῦθαι εἰς μνημόσυον τῆς νίκης τοῦ Ἀμάσιος παρὰ τὴν μωμεμφίτιδα κώμην Μαρίαν πλησίον τῆς Μαρεωτίδος λίμνης, καὶ δὲν ἀνῆκει εἰς τὴν Ta-Meri (Demirah σήμερον ἀραβισί) καθὼς νομίζει ὁ Brugsh (Aeg. S. 252), καθὼς οὕτως Μωμεμφίς εἶναι ἡ σήμερον Menut καθὼς τινες ἐκ τοῦ ὁμοῦχου τῆς λέξεως νομίζουσι (Champol. Egypte p. 372.), παρὰ ἡ πρωτεύουσα τοῦ Μωμεμφίτου νομοῦ κατὰ Στράβωνα, ἥτοι Μαρεώτου, καὶ Λιθύς Μαρεωτίδος κατὰ Πτολεμαῖον καὶ Πλίνιον· ἄλλως τε ἡ μὲν Μαρία κώμη ἡ τοι Μαρίūt κεῖται ἐπὶ τῶν Λιθὺνων μεθόριων, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐκ Κυρήνης εἰς Σάιν ἀγούσης, ἐν ᾧ ἡ σήμερον Μενούφ καὶ ἡ Δεμίρα κεῖνται εἰς τὰ ὅρια σχεδὸν τῆς μέσης Αἰγύπτου εἰς τὸ ἄνω ἄκρον τοῦ Δέλτα, ὅπου δὲν δύναται τις νὰ ἐξηγήσῃ, πῶς εὐρέθησαν ἐκεῖ τὰ ἐκ Κυρήνης ἐπιστρέφοντα ἐπαναστατικὰ στρατεύματα πρὶν τῆς εἰς Σάιν εισόδου των.

Μετὰ τὴν καθάρσιν τοῦ Ἀπρίη ἐβασίλευσεν ὁ Ἀμασιν (Aahmes ἱερογλυφ.), ὅστις θελήσει στρατοῦ καὶ λαοῦ ἐκλεχθεὶς βασιλεὺς, οὐχ ἥττον καὶ

διὰ τῆς νομιμότητος εἶχε παγίωσαι τὸν θρόνον του· ὁ Ἀπρίης εἰ καὶ υἱὸς ὦν Ψαμμίτιχου τοῦ Β'. ἦτο ἐξ ἄλλης μητρὸς καὶ οὐχὶ τῆς βασιλείσσης Νιτόκριδος, ἐν ᾧ ἡ ἀδελφὴ του Ἀγχισένη Ῥανεφερχίτη, Ψαμμίτιχου τοῦ Β' καὶ τῆς Νιτόκριδος ἡ θυγάτηρ ἦτο ἡ κυρία τοῦ στέμματος ἡγεμονίς καὶ τοῦ θρόνου διάδοχος· ὅθεν ὁ Ἀμασιν νομιμωθεὶς αὐτὴν εἶχεν ἐνώσει τὰ κληρονομικὰ τῆς σατίτιδος δυναστείας δικαιώματα εἰς τὸ αὐτόν του. ὥστε οὐχὶ ὡς ἀρπαξ τοῦ θρόνου ἐθεωρεῖτο ὁ Ἀμασιν, ἀλλ' ὡς νόμιμος δικαιώματι τῆς συζύγου του βασιλεὺς, τῇ ἐκλογῇ τοῦ ἔθνους ἐπικυρωθεὶς ἐντὸς τῶν δικαιωμάτων του. — Εἰς Κερνὰκ τῶν Θηβῶν πρὸς βορρᾶν τοῦ μεγάλου ναοῦ τοῦ Ἀμῶνος ὑπάρχουσι δύο μικροὶ ναοὶ πρὸ τινων ἐτῶν ἀνακαλυφθέντες καὶ φέροντες ἐπὶ μετώπου ἐπιγραφὴν, ὅτι ἀετίσθησαν παρὰ τοῦ θεοῦ ὁ ἀστὴρ Ἀγχισένης Ῥανεφερχίτης, θυγατὸς Νιτόκριδος τῆς θεῆς συζύγου, τῆς δεδικαιωμένης, καὶ Ψαμμίτιχου Β' τοῦ βασιλέως· ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ δευτέρου ναοῦ φαίνεται ἐπὶ τῶν ἀναγλύφων ἡ Ἀγχισένη μετὰ τοῦ συζύγου τῆς Ἀμάσιος, ἐπὶ δὲ τῆς δυτικῆς μετὰ τοῦ γαμβροῦ τῆς Ψαμμίτιχου τοῦ Γ' τοῦ Ἀγχιερέ. (Brugsch Reise, 191). — Ὁ τάφος τῆς εὐρέθη εἰς Θήβας ὁπισθεν τοῦ Ῥαμεσσειοῦ σαρκοφάγος ἐκ βασιλτοῦ περικαλῶντος ἱερογλυφικὰς κεκαλυμμένη ἐπιγραφαὶς καὶ ἀναγλύφους ἐντὸς καὶ ἐκτὸς, ἀνεσῆρθη ἐξ ὑπογείου ἐντὸς βράχου ἐσκαμμένου καὶ βάθους 125 ποδῶν· ἡ σαρκοφάγος αὕτῃ ἀποτεθεῖσα πρὸς καιρὸν εἰς Παρίσις, μετεφέρθη ἔπειτα εἰς τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον τοῦ Λονδίνου, ὅπου καὶ σήμερον ἐτι ὑπάρχει· ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς φαίνεται ὅτι ἀνήκειν εἰς Ἀγχιερέ σένην τὴν βασιλίσσαν τὴν θυγατέρα Ψαμμίτιχου τοῦ βασιλέως καὶ τῆς Νιτόκριδος. Ἡ βασιλισσα Ἀγχισένη ἀπέθανε κατὰ τὰ πρῶτα καὶ εὐτυχῇ τοῦ βασιλέως Ἀμάσιος ἔτη καὶ ἐτάφη εἰς Θήβας· ἀλλ' ὁ τάφος τῆς ἠνεώχθη ἀπὸ ἱεροσώλου χειρὸς καὶ τὸ σῶμα ἐκάνη, ἵσως κατὰ διαταγὴν τοῦ ἰδίου Καμβύσου ὅστις ἐπραξε τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ συζύγου τῆς, καὶ μόνῃ ἡ σαρκοφάγος μένει εἰς μνήμην αὐτῆς καὶ τοῦ γένους τῆς. (Champol Egypte p. 375.).

Ὁ Ἀμασιν ἐκ τοῦ ὄχλου τὸ πρὶν καὶ γένους ταπεινοῦ ἐκ τῆς πόλεως Σιούφ τοῦ Σαΐτου νομοῦ (Ἡρόδ. II 172.) εἶχε προαχθῆ ἐπὶ τοῦ Ἀπρίη, λογιζόμενος τότε εἰς ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων Αἰγυπτίων, συνετὸς καθ' ὑπερβολὴν καὶ τὸν τρόπον ἐπεικῆς καὶ δίκαιος, ὥστε ἐκρίθη ἄξιος τῆς χειρὸς τῆς ἡγεμονίδος Ἀγχισένης, καὶ περιεβλήθη παρὰ τῶν Αἰγυπτίων τὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν μὴ ὦν ἐκ γένους βασιλικοῦ. (Διόδ. I. 68 95.). — Ἀλλ' ἐν ᾧ ὁ σκοπὸς τῶν ὑψωσάντων αὐτὸν εἰς τὸν θρόνον ἦτο ἵνα καταβάλῃ δι' αὐτοῦ τὴν ξενοκρατείαν, αὐτὸς ἐφάνη τῶν προκατόχων του ἐτι μᾶλλον φιλελληνικώτερος, καὶ τὰ ἰωνικὰ μισθοφορικὰ στρατεύματα, ἅτινα ἔπρεπε νὰ καταπολεμήσῃ πρῶτον ἵνα κυριεύσῃ τὸ στέμμα, τὰ ἐξαδιωγράνισεν ἐκ νέου μεταθέσας αὐτὰ εἰς Μέμφιν, καὶ ἐσχημάτισεν ἐξ αὐτῶν

τὴν σωματοφυλακὴν του· (Ἡρόδ. II. 154.) συγχρόνως ἔδωκεν εἰς τοὺς ἐξ Ἑλλάδος ἐμπόρους ἵνα ἐνοικήσωσι τὴν Νυκράτιν πόλιν ὑπὸ ἰδίους προξένους καὶ δικαιοδοσίαν ἰδίαν, καὶ τεμένη ἔδωκεν ἵνα ἰδρύσωνται κοινὸς εἰς τινὰς καὶ χωριστὰ εἰς ἄλλους (Ἡρόδ. II. 178.). ὅτε δὲ οἱ Ἀφρικτύονες ἔδωσαν εἰς ἐργολασίαν τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ναοῦ ἐν Δελφοῖς καὶ ἐπέβαλον εἰς τοὺς Δελφοὺς τὸ τέταρτον τοῦ μισθώματος, οὗτοι δὲ πλανώμενοι κατὰ κατὰ πόλεις εἰς ἔρανον ἐσυνάξαν ἐκ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ ἐλληνικῆς κοινότητος ὅχι ὀλίγα, τότε καὶ ὁ Ἀμασιν ἔδειξε τὸν φιλελληνισμόν του προσθέσας εἰς τὰ συναχθέντα δωρήματα μεγάλης ἀξίας. (Ἡρόδ. II. 180.). ἔπειτα, μετὰ τὴν βασιλίσσαν Ἀγχισένην καὶ τὰς δύο ἀκολούθους αἰγυπτίας συζύγους του Θεονταχέτην καὶ Σάβατιν (Thent-cheta καὶ Shabati ἱερογλυφ.) ἐπιθυμήσας Ἑλληνίδος γυναικὸς ἐνημφεύθη τὴν Κυρηναίαν Λαδίκην κλέισιν φίλιαν καὶ συμμαχίαν μετὰ Κυρηναίων, καὶ συγχρόνως ἐπέμπευ ἀναθήματα εἰς Κυρήνην Αἰνδον καὶ Σάμον. (Ἡρόδ. II. 164. 182.).

Ὁ Ἀμασιν κατὰ τὰ πρῶτα τῆς βασιλείας του ἔτη ἐξακολουθεῖ τὰ σχέδια τῶν προκατόχων του πρὸς κτήσιν μέρους τῆς Συρίας, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἀνευ ἀποτελέσματος, μόνον τὴν Κύπρον εἶλε καὶ κατεστρέψατο τὰς ἐν αὐτῇ πόλεις (Ἡρόδ. II. 182. Διόδ. I. 68.) ἀφ' οὗ ματαίως διὰ προκηρύξεως του τοὺς παρήνευσεν εἰς ὑποταγήν· ἡ προκηρύξις αὕτη, ἐπὶ λίθου ἐγκεχαρῆμένη, ἀνεκαλύφθη ἐν Κύπρῳ πρὸ πέντε περίπου ἐτῶν· τοιοῦτοτρόπως αἱ μόναι ἐξωτέραι καὶ κτήσεις τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ Ἀμάσιος ἦσαν ἡ Λιβύη καὶ Κύπρος, ἐν ᾧ οἱ αἰθίοπες βασιλεῖς ἤρχον ἐπὶ ὅλων τῶν χωρῶν μέχρις Ἑλεφαντίνης.

Ἐπὶ τῆς λοιπῆς μακρᾶς τοῦ Ἀμάσιος βασιλείας ἡ Αἴγυπτος χαίρουσα παντελῇ εἰρήνῃ, καὶ διοικουμένη με ἐλευθερίους θεσμοὺς εὐδαιμόνει ὡς οὐδέποτε ἄλλοτε· ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου ἔφερεν ἀφθονον εἰς τὴν χώραν χρηματικὴν, καὶ ἡ διαρκὴς εἰρήνη ἄφηνε τὰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων νὰ καλλιεργῶσι τὴν γῆν· ὁ βασιλεὺς ἐνεψύχωνε τὰς καλὰς τέχνας διὰ δημοσίων ἔργων, καλλύνων τὴν χώραν πᾶσαν, κατ' ἐξοχὴν δὲ τὴν πρωτεύουσάν του Κράτους τοῦ Σάιν (Saj ἱερογλυφ. σήμερον τὰ ἐρείπια τῆς Sa ἀραβισί)· με ἀικοδομὰς περικαλεῖς ναῶν καὶ ἀνακτόρων, διὰ τὰς ὁποίας ἔφερε τοὺς λίθους ἀπὸ τῶν ἀντικρῶ τῆς Μέμφεως λατομίων, καὶ τοὺς μεγαλειτέρους ἐκ τῆς Ἑλεφαντίνης διὰ τοῦ Νείλου ἐπὶ σχεδίων. Τῇ πολιούχῳ τῆς Σάιος Νηθ (neb Saj Net ἱερογλυφ.) ἐξεργάσατο προπύλαια θαυμάσια κατὰ τὸ ὕψος καὶ μέγεθος· ἐνταῦθα ἔστησε καὶ κολοσσούς μεγάλους καὶ σφίγγας περικνηκίας, καὶ ναῖσκον μονόλιθον μετεκόνισεν ἐξ Ἑλεφαντίνης καὶ ἔστησεν ἐκεῖ· ὡσαύτως ἐν Μέμφει ἀνήγειρε ναοὺς τῇ Ἰσιδι καὶ ἀνέθηκε κολοσσούς ἐκ λίθου αἰθιοπικοῦ ἐμπροσθεν τοῦ ναοῦ τοῦ Φθά. (Ἡρόδ. II. 175. 176.).

Ἀλλ' ἐν ᾧ διὰ τῆς μακρᾶς εἰρήνης ἡ Αἴγυπτος ἐπὶ Ἀμάσιος ἔφθασε τὴν ἀκμὴν τῆς ὑλικῆς τῆς προόδου, ἀπασχολουμένων τῶν Αἰγυπτίων εἰς τὴν γεωρ-

γίαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν, καὶ ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ τόπου ἀσφάλεια ἦτο ἐμπειστευμένη εἰς χεῖρας ξένων, τὸ πολεμικὸν πνεῦμα ἐξέλιπεν ὅλος ἀπὸ τῶν Αἰγυπτίων, καυχουμένων ὑπὸ τοῦ πλούτου καὶ τῆς εὐζωίας καὶ τὸ παρὰ μικρὸν εἰς τὸν πολιτικὸν ὀρίζοντα φύσημα ἠπείλει τὴν παντελῆ τοῦ κυβερνητικοῦ συστήματος τῆς Αἰγύπτου καταστροφὴν.

Ἦν ἡ ἐμφάνις τοῦ Κύρου εἰς τὴν ἀνατολὴν ἐδείκνυε πρόδρομα σημεῖα μελλούσης πολιτικῆς διὰ τὴν Αἴγυπτον καταγίγδος, καὶ προαίσθησιν ἔχων ὁ Ἀμασιν εἶχεν ὑποσχεθῇ τὴν βοήθειάν του εἰς τοὺς Λυδοὺς ὑπὸ τὸν Κροῖσον, ἀλλὰ τοὺς ἐγκατέλειψε μετέπειτα, καὶ με ἀδιάφορον ὄμμα τὴν πτώσιν κατὰ σειρὰν τῆς Βαβυλωνος, Συρίας καὶ αὐτῆς τῆς αἰγυπτιακῆς κτήσεως Κύπρου, καὶ τῶν πόλεων τῶν Φιλισταίων μέχρι τῶν θυρῶν τῆς Αἰγύπτου (Ἡρόδ. III. 49.).

Ὁ υἱὸς τοῦ Κύρου Καμβύσης, (Kambuja σθηνογράφ. Kanbosh, Kanbuza, Kambathit ἱερογλυφ.) ἀκολουθῶν τὸ κατακτητικὸν τοῦ πατρὸς του πνεῦμα ἐβρίμβετο τὸ βλέμμα του ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν Φαραῶνων, καὶ αἱ παρασκευαὶ του εἰς τὴν κατὰ τῆς Αἰγύπτου στρατείαν ἦσαν τοιαῦται καὶ τηλικαῦται ὥστε νὰ ἐξασφαλίσωσιν αὐτῷ τὴν κατόρθωσιν τοῦ σχεδίου του, ἵνα μεταβάλῃ τὴν Αἴγυπτον εἰς Περσικὴν σατραπείαν. Τὰ περσικὰ τοῦ Καμβύσου στρατεύματα ἠκολούθουν καὶ σύμμαχοι Ἰῶνες καὶ Αἰολεῖς, καὶ τὸ ναυτικὸν του ἐκ Φοινίκης παρεκολούθουν πλοῖα πολεμικὰ ἐκ Χίου, Λέσβου Μιτυλήνης καὶ Κύπρου (Ἡρόδ. III. 4. 19. 39. 44.) συναθροισθέντα εἰς κοινὸν ὁρμητήριον τὴν Ἄκην, τὴν μετέπειτα ὀνομασθεῖσαν Πτολεμαῖδα (Στράβ. I. β'. 25. σελ. 758.).

Κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην συνέπεσε νὰ δραπέτυσθαι ἐξ Αἰγύπτου τῶν ἐλληνικῶν μισθοφόρων τοῦ Ἀμάσιος ἀξιωματικὸς τις Φάνης Ἀλικαρνασσεὺς (Ἡρόδ. III. 4) καὶ ἕτερος μαῦρος εὐνοῦχος τοῦ βασιλικοῦ γυναικῶνος (Κτησ. περσ. 9.). ὁ ἴδιος ἦσεν τὸν ὁποῖον ὁ Ἀμασιν ἔστειλε νὰ συλλάβῃ τὸν Φάνην εἰς Λυκίαν ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη (Ἡρόδ. III. 4.) καὶ φοβούμενος διὰ τὴν μὴ ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς τοῦ κυρίου του ἔβαινε καὶ αὐτὸς παρὰ τῷ Καμβύσῃ· οὗτοι ἀμφότεροι ἀκριβῶς τὰ περὶ τὴν Αἴγυπτον ἐπιστάμενοι, καὶ δίδοντες τὰς ἀκριβεστέρους περὶ αὐτῆς τῷ Καμβύσῃ πληροφορίες, οὐκ ὀλίγον συνετέλεσαν εἰς τὴν εὐτυχῇ διάταξιν τῆς στρατείας, καὶ τὴν ἀπόκτησιν τῆς τῶν Ἀράβων συμμαχίας καὶ βοήθειας (Ἡρόδ. III. 7. 9.).

Ἐν τῷ μεταξὺ ἀποθανὼν ὁ Ἀμασιν (525 π. Χρ.) μετὰ τεσσαράκοντα τεσσάρων ἐτῶν βασιλείαν, καὶ ταριχευθεὶς ἐτάφη ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ τῆς Νηθ εἰς Σάιν ἀφήσας τὸν θρόνον καὶ τὴν ἀμυναν τῆς Αἰγύπτου εἰς τὸν ἐκ τῆς δευτέρας συζύγου του Θεονταχέτης υἱὸν τοῦ Ψαμμίτιχου τὸν Γ'. Ἀγχιερέν, ἥτοι Ψαμμήνιτον καὶ Ψαμμιχερίτην παρ' Ἑλλήσι (Psammethek III Anchkeru ἱερογλυφ.) νυμφευθέντα τὴν ὁμοπατρίαν ἀδελφὴν του Ταχουάθην (Tachwath

ιερογλυφ.) τοῦ ἰδίου Ἀμάσιος καὶ τῆς βασιλίσσης Ἀγχισένης θυγατέρα, τοῦ στέμματος κυρίαν ἡγεμονίδα καὶ τοῦ θρόνου διάδοχον, τοῦ νόμου συγχωροῦντος παρ' Αἰγυπτίους τὸν γάμον μετ' ἀδελφῆς, τῆς βασιλίσσης μείζονος ἐξουσίας καὶ τιμῆς τυγχανούσης παρὰ τὸν βασιλέα, καὶ τῆς γυναικὸς παρεχούσης τοὺς τίτλους εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτῆς ἄνδρα. (Διοδ. I. 27.).

Ψαμμίτιχος ὁ Γ' ἦτοι Ψαμμήνιος ἀναλαβὼν τὴν βασιλείαν καὶ τὴν διοίκησιν τοῦ στρατοῦ, ἐστρατοπέδευεν πλησίον εἰς τὸ ἀνατολικώτατον στόμα τοῦ Νεῖλου παρὰ τῷ Πηλουσίῳ καὶ ἐπερίμενε ἐκεῖ τὸν Καμβύσην (Ἡρόδ. III. 10.). Οἱ Πέρσαι ἔφθασαν εἰς τὸ ἴδιον χωρίον διεξελάσαντες τὴν ἀνυδρον ἔρημον μεταξὺ Ἀραβίας καὶ Αἰγύπτου, καὶ μάχης γενομένης κρατερᾶς (525 π. Χρ.) κατ' ἦν ἔπεσαν 50,000 ἐκ μέρους τῶν Αἰγυπτίων καὶ 20,000 ἐκ μέρους τῶν Περσῶν ἠττήθησαν οἱ Αἰγύπτιοι μετὰ τῶν ἐπικουρῶν Ἑλλήνων τε καὶ Καραίων καὶ ἐτράποντο εἰς φυγὴν (Ἡρόδ. III. 11. — Κτησ. περσ. 9.).

Οἱ καταλειφθέντες τοῦ Αἰγυπτιακοῦ στρατοῦ φεύγοντες ἀτάκτως ἔφθασαν μετὰ τοῦ βασιλέως τῶν εἰς Μέμφιν τὴν ἀρχαίαν τῶν βασιλέων ὠχυρωμένην μητροπολιν τὴν παρέχουσαν μικρὰν ἀκόμη ἐλπίδα ἐπιτυχούς ἀντιστάσεως· ὁ Καμβύσης παρακολουθῶν τὸν Ψαμμήνιον προαπέστειλεν ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ τριήρη Μιτυληναίαν φέρουσαν κήρυκα πέρσῃ ἵνα προσκαλέσῃ τοὺς Αἰγυπτίους εἰς παράδοσιν τῆς πόλεως καὶ ὑποταγὴν· ἀλλ' αὐτοί, ἅμα ἰδόντες τὸ πλοῖον εἰσελθόντες εἰς τὴν Μέμφιν ἐπέπεσαν κατ' αὐτοῦ, καὶ κατέστρεψαν τὴν τριήρη κατακόψαντες τὸ πλῆρωμα αὐτῆς μετὰ τοῦ κήρυκος (Ἡρόδ. III. 13.).

Επὶ τούτοις ὁ Καμβύσης πολιορκήσας τὴν Μέμφιν ἐξεβίβασε τὴν παράδοσιν τῆς ἀκροπόλεως τοῦ λεγομένου αλευκοῦ τείχους (Sebt - het ἱερογλυφ.) εἰς τὴν ὁποίαν ἔθεσεν περσικὴν φρουρὰν (Ἡρόδ. III. 14. — πρβλ. καὶ III. 91.) καὶ καθιερῶν τὸν Ψαμμήνιον βασιλεύσαντα ἐξ ὁρίων μῆνας (525 π. Χρ.) τὸν ἔφερεν εἰς τὸ προάστειον δημοσίᾳ φυλαττόμενον μετ' ἄλλων εὐγενῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἔδωκε τέλος εἰς τὴν Κτ' ἐγγύριον τῆς Αἰγύπτου δυναστείας, προσαρτήσας τὴν Αἰγύπτον εἰς τὴν ἐκτεταμένην τοῦ αὐτοκρατορίας καὶ κηρυχθεῖς βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, τῆς ἄνω καὶ κάτω χώρας (κατὰ τὰς ἱερογλυφικὰς ἐπιγραφὰς) καὶ θεμελιωτὴς ἐν αὐτῇ τῆς ΚΖ' περσικῆς δυναστείας.

Δέκα ἡμέρας μετὰ τὴν παράδοσιν τῆς Μέμφεως συγκροτήσας ἀνώτατον δικαστήριον ὁ Καμβύσης ἐκ τῶν λεγομένων βασιλικῶν δικαστῶν ἔθεσεν ὑπὸ δίκην τοὺς Μεμφίτας καὶ τὸν πρὶν βασιλέα τῶν, διὰ τὴν παράδοσιν τοῦ διεθνούς δικαίου κατὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς Μιτυληναίας πρεσβευτικῆς νηὸς καὶ τοῦ κήρυκος τὴν σφαγὴν· ἡ πόλις κατεδικάσθη νὰ παραδώσῃ 2,000 υἱοὺς πολιτῶν ἵνα ὑποστῶσι κεφαλικὴν ποινὴν, καὶ μεταξὺ αὐτῶν τὸν βασιλόπαιδα κληρονομικὸν τοῦ στέμματος ἡγεμόνα (Ἡρόδ. III. 14. 15.) ἐν ᾧ ἡ ἀδελφὴ τοῦ ἀπῆλθον δούλη εἰς τὸν βασιλικὸν τοῦ Καμβύσου γυναικωνίτην.

Μετὰ τὴν ὀλοτελὴν κατάκτησιν τῆς Αἰγύπτου ὁ Ψαμμήνιος ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Καμβύσου εἰς Σούσα μετὰ 6,000 ἄλλων αἰγυπτίων αἰχμαλώτων (Κτησ. περσ. 9.) ἐνθα τοῦ λοιποῦ διατῆτο χωρὶς νὰ πάθῃ τι βίαιον, ἀλλ' εἰς τὸ μετέπειτα φωραθεὶς ἐπὶ ἐπαναστατικῇ μετὰ τῆς Αἰγύπτου ἀλληλογραφίᾳ, ἠναγκασθῇ νὰ πῇ φάρμακον, τὸ διὰ τὸ χρῶμά του καλούμενον «ταύρου αἷμα» καὶ οὕτως ἀπέθανε.

Ὁ Καμβύσης εἰς τὴν μέθην τῆς νίκης καὶ τῶν κατακτήσεων τοῦ ἐφύσθη ἀπηνῶς κατὰ τῆς Αἰγύπτου τῶν βασιλέων τῆς, καὶ τοῦ θρησκευματός τῆς· εὐθύς μετὰ τὴν ἐκπόρθῃσιν τῆς Μέμφεως εἶχεν ἐλθεῖ ἐπιτηδὲς εἰς Σάϊν ἵνα ὑδρίσῃ τὸν νεκρὸν τοῦ ἀποθανόντος Ἀμάσιος, τὸν ὁποῖον ἀφ' οὗ ἐξέθαψεν ἀνοσίως, διέταξε νὰ αἰκίσωσι καὶ ἔπειτα νὰ κατακαύσωσι, καὶ κατὰ τὰ δύο ἔτη τῆς ἐν Μέμφει διαμονῆς του ἐξέχωσε τὸ ποτήριον τῆς ὀργῆς του ἐπὶ τοὺς Αἰγυπτίους καὶ τοὺς θεοὺς τῶν, διώκων τοὺς ἱερεῖς καὶ καταστρέφων τοὺς ναοὺς τῶν, καὶ ἀνασκάπτων καὶ αὐτῶν τῶν βασιλέων τοὺς τάφους. (Ἡρόδ. III. 16. 27. 37.). Μόνον εἰς τὴν θέν τῆς Σάϊος Νηῖθ, τὴν τοῦ Ἡλίου μητέρα, ἔδειξε σέβας ὁ ἡλιολάτρης πιστὸς τοῦ Ὁρομάσδου Καμβύσης, καὶ κατεδέχθη νὰ μνηθῇ καὶ τὰ μυστήριά της ὡς φαίνεται ἐν ἱερογλυφικῇ ἐπιγραφῇ ἀγαλματίου τινὸς ναοφόρου, ἐν τῷ Οὐατικανῷ τῆς Ρώμης εὐρισκομένου ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Καμβύσου, καὶ ἐχούση οὕτως· «Ὁ ἔπαρχος, βασιλικὸς ἐπίτροπος, Οὐζαχόρσεν, υἱὸς τῆς Τεμάρθας, λέγει· στρατείας ἐποιήσατο ὁ μέγας βασιλεὺς καὶ κύριος τῆς γῆς Καμβύσης κατὰ τῆς Αἰγύπτου· οἱ λαοὶ ἀπάσης τῆς γῆς παρηκολούθουν αὐτῷ, καὶ κυριεύσας πᾶσαν τὴν χώραν ἔδωκεν αὐτῇ εἰς οἰκίσιν αὐτοῖς· κατέστη δὲ μέγας ἡγεμὼν τῆς Αἰγύπτου, καὶ μέγας βασιλεὺς ἀπάσης τῆς γῆς. Ἡ αὐτοῦ ἱερὰ Μεγαλειότης μοι παρέσχε τὸ ἀξίωμα τοῦ μεγάλου βασιλικοῦ ἐπιτρόπου καὶ μοι ἐκέλευσε νὰ παρακολουθῶ ὡς σύμβουλος καὶ ἔφορος τῶν κτημάτων τῶν ναῶν. Ἡλλαξε δὲ ἡ αὐτοῦ ἱερὰ Μεγαλειότης τὸν τίτλον οὕτως· ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ἈΝΩ ΚΑΙ ΚΑΤΩ ΧΩΡΑΣ, ΥἱΟΣ ΤΟΥ ἩΛΙΟΥ. Καὶ ἀπεκαλύφθη εἰς τὴν αὐτοῦ ἱερὰν Μεγαλειότητα τὸ μεγαλεῖον τῆς πόλεως Σάϊος, ἥτις ἔστιν ἡ ἔδρα τῆς θεᾶς Νηῖθ, τῆς μεγάλης μητρὸς, ἥτις ἐγέννησε τὸν Ἡλίον τῆς τὸν πρωτότοκον, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα· · · · · καὶ ἤμην ἐνάγων παρὰ τῇ αὐτοῦ ἱερᾷ Μεγαλειότητι τῷ βασιλεῖ Καμβύσῃ τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἐγκατέστησαν ἑαυτοὺς ἐν τῷ ναῷ τῆς Νηῖθ, ἵνα διωχθῶσιν ἀπὸ ἐκεῖ, ἵνα ὁ ναὸς τῆς Νηῖθ ἐντελῶς ἀγνισθῇ ὡς καὶ πρότερον· καὶ διέταξεν ἡ αὐτοῦ ἱερὰ Μεγαλειότης ἵνα διωχθῶσι πάντες οἱ ἀνθρώποι, οἵτινες ἐγκατέστησαν ἑαυτοὺς εἰς τὸν ναὸν τῆς Νηῖθ, νὰ κρημνισθῶσι πᾶσαι αἱ οἰκαίαι αὐτῶν καὶ πάντα τὰ σκηνώματα αὐτῶν παρὰ τῷ ναῷ. · · · · · Καὶ διέταξεν ἡ αὐτοῦ ἱερὰ Μεγαλειότης νὰ ἀποδοθῶσιν αἱ ἅγαι θυαίαι Νηῖθ τῇ μεγάλῃ, τῇ θεᾷ μητρὶ τῶν μεγάλων τῆς Σάϊος θεῶν ὡς καὶ πρό-

» τερὸν· καὶ διέταξεν ἡ αὐτοῦ ἱερὰ Μεγαλειότης
» ἵνα ἐορτάζωνται πᾶσαι αἱ πανηγύρεις αὐτῆς καὶ
» πᾶσαι αἱ ἐορταὶ ὡς καὶ πρότερον τοῦτο ἐγίνε-
» το. · · · · · Καὶ ἀναστὰς ὁ βασιλεὺς Καμβύσης
» ἐπορεύθη εἰς Σάϊν, καὶ εἰσῆλθεν ἡ αὐτοῦ ἱερὰ
» Μεγαλειότης εἰς τὸν ναὸν τῆς Νηῖθ αὐτῆς, ἀπέβη
» ἐπὶ τῆς νήσου τῆς μεγάλης καὶ ὑψίστου ἁγίω-
» σύνης αὐτῆς, καὶ προσέφερε πᾶσας τὰς νενομι-
» σμένας θυσίας Νηῖθ τῇ μεγάλῃ, τῇ θεᾷ μητρὶ
» τῶν μεγάλων θεῶν, ὡς ἔπραττον καὶ πάντες οἱ
» εὐεργέται βασιλεῖς πρὸ αὐτοῦ. Καὶ ἐκελεύσατο
» ἡ αὐτοῦ ἱερὰ Μεγαλειότης, ἵνα διδάξωσιν αὐτῷ

» τὸ ἄπειρον τοῦ μεγάλου ταύτης τῆς μητρὸς
» τοῦ Ἡλίου αὐτῆς· καὶ ἐτέλεσεν ἡ αὐτοῦ ἱερὰ Με-
» γαλειότης πᾶσας τὰς τελετὰς ἐν τῷ ναῷ τῆς
» Νηῖθ, καὶ ἀνέθηκε δωρεὰν, ἀφιέρωμα τῷ Κυρίῳ
» τῆς αἰωνιότητος εἰς τὸ ἄδυτον τοῦ ναοῦ τῆς
» Νηῖθ, ὡς ἐτέλουν πάντες οἱ βασιλεῖς πρὸ αὐτοῦ.
» (Πρβλ. de Rougé, Memoire sur la statuette na-
» ophore au Vatican. — καὶ Brugsch. Aegypt. S. 247.).

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, τὴν 18 Ὀκτωβρίου 1859.

ΝΕΡΟΥΤΣΟΣ

ΠΙΝΑΞ

Γενεαλογικὸς τῆς ΚΣΤ'. σαύτιδος δυναστείας.

Νεκρὸς, ἡγεμὼν νομάρχης τοῦ σαύτου νομοῦ·
φονευθεὶς ὑπὸ Σαβακῷ τοῦ Β'.

1. ΨΑΜΜΙΤΙΧΟΣ Α'. Οὐαχετράς, νομάρχης καὶ δωδεκάρχης (687-670)
ἔπειτα βασιλεὺς (670-646 π. Χρ.).

α. σύζυγος ἄγνωστος ἐγγυρία, καὶ β'. σύζυγος Σεφινάπις ἡ Στεφινάτις θυγάτηρ τῆς βασιλίσσης Ἀμενίριτιδος, τοῦ στέμματος ἡγεμονίς.

2. ΝΕΚΩΣ. (646-600 π. Χρ.).
ἡ σύζυγός του Νηῖθ Χετβιριβάνη.

3. ΨΑΜΜΙΤΙΧΟΣ Β'. Μεγχερής.
ἡ Ψάμμις. (600-594 π. Χρ.). - α. σύζυγος Νίτοκρῖς, τοῦ στέμματος ἡγεμονίς.

β'. σύζυγος ἐγγυρία.

4. ΑΠΡΙΗΣ ἡ Οὐαφρῆς (594-570 π. Χρ.)
σύζυγος ἄγνωστος.

ΝΙΚΗΤΙΣ, σταλίσσα
τῷ Καμβίση ὑπὸ
Ἀμάσιος.

Ἀγχισένη Παρεφερχίτη
τοῦ στέμματος ἡγεμονίς.
α. σύζυγος τοῦ Ἀμάσιος.

Ταχουάθη, τοῦ στέμματος
ἡγεμονίς, ὑπανδρευθεῖσα τῷ
Ψαμμήνιῳ ὁμοπατρίῳ ἀ-
δελφῷ.

5. ΑΜΑΣΙΣ βασιλεὺς δικαίωματι τῆς
α. συζύγου τοῦ Ἀγχισένης Πανεφερχίτης. (570-526 π. Χρ.).
β'. σύζυγος Θεναχέτη.

γ'. σύζυγος Σάβατις,
δ'. σύζυγος Λαδίκη Κυρηναία.

6. ΨΑΜΜΙΤΙΧΟΣ Γ'. Ἀγχικέρης
ἡ Ψαμμήνιος καὶ Ψαμμιχερίτης.
Βασιλεύσας ἐξ ὁρίων μῆνας (525 π. Χρ.)
δικαίωματι τῆς ἀδελφῆς καὶ συζύγου τοῦ Ταχουάθης

Υἱὸς θανατωθεὶς (525 π. Χρ.). Θυγάτηρ.

ΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΤΟΥ ΤΑΠΕΙΝΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

ΑΡΣΕΝΙΟΥ.

Γράφει καὶ τὴν προβίβασιν τοῦ Πατριάρχου
Μοσχολίας.

(Συνέχεια "Ιδὲ φυλ. 232 καὶ 233.)

—οοο—

Καὶ πάλιν τότε φώνησεν ὁ τίμιος ὁ γέρον,
μητροπολίτην τὸν σοφὸν Ἱερόθεον τὸν γέρον.
Ὡ ἀρχιθῦτα μέγιστε ἐκ τῆς Πελοποννήσου
Μορεμβασίας πόλεως μεγάλης περιήμου!
Εἰρήνη ἡ βασιλίσσα ἀνατολῆς καὶ δύσης
Βλαρτιμερίου Μόσχου καὶ τῆς Ῥωσίας ὅλης
δῶρα χαρίζει σοι πολλὰ καὶ εὐχεσθαι δι' αὐτὴν
βασιλίσσαν θεοστέπτην, τὴν θεοτιμημένην.
Χαρίζει σοι ποτὶς μὲγα καὶ χρυσωμένον
μὲ τέχνην ὠραιώτατην εὐμορφα σκεπασμένον,
καὶ ἀπὸ Βενετίας καλὸν σὲ δίδει χάδι
καὶ χαμπουχὰν φιλάτρινόν με εὐμορφα κλαδί,
καὶ εὐμορφα σαμουρία ἀπὸ τῆς Συμπληρίας.
Δίδει σοι χρήματα πολλὰ, νοργάτια μεγάλα
ἐξ ἀργυρίου καθαροῦ βασιλοβουλωμένα,
να εὐχεσθαι διὰ ταύτην καὶ διὰ τὸν βασιλέα,
να ἦναι πολυχρόνιος ὡς ἔχουν πολλὴν ὑγεία,
καὶ ἡ εὐχή σου ἄγια εἰς τὸν Θεὸν καὶ γνάση,
νιὸς καὶ θυγατέρας τε αὐτοῖς διὰ τὰ δῶση.
Μητροπολίτης σήκωσε πρὸς οὐρανὸν τὸ ὄμμα,
βασιλίσσαν εὐχέθηκα καὶ μέγα βασιλέα.
Καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπροσκύνησε βασιλίσσαν Εἰρήνην,
ἐκείνην ἀγιώτατην καὶ θεοτιμημένην.
Καὶ πάλιν τρίτον ἔφησεν ὁ τίμιος ὁ γέρον
ἐμένα τὸν ἐλάχιστον ἀρχιερέων πάντων.
Ὡ ἀρχιθῦτα ταπεινὸς τοῦ Ἐλασσώρος θρόνου
καὶ ῥώας περιήμου τε μεγάλης δημοτικῆς,
ὅπ' οὐραὶ καὶ εὐρίσκεται πλησίον τῆς Ἑλλάδος,
καὶ εἶναι δόξα τῶν σοφῶν καὶ τῶν ῥητόρων κλέος
καὶ εἶναι καὶ εὐρίσκεται σὺ πρόσποδα Ὀλύμπου
τοῦ δυτικῆς Ὀλύμπου τε, ὅχι τοῦ Ἀσιατικοῦ!
Εἰρήνη ἡ βασιλίσσα ἀνατολῆς καὶ δύσης
Βλαρτιμερίου Μόσχου καὶ τῆς Ῥωσίας ὅλης
δῶρα χαρίζει σοι πολλὰ καλὴν εὐεργεσία
να εὐχεσθαι διὰ ταύτην καὶ διὰ τὸν βασιλέα.
Ποτήρι δίδει σοι ἀργυρὸν μέγα καὶ χρυσωμένον
μὲ τέχνην ὠραιώτατην εὐμορφα σκεπασμένον,
καὶ ἀπὸ Βενετίας καλὸν σὲ δίδει χάδι,
καὶ σοφὴ ὁλομέταξον καὶ εὐμορφοὺ ἀτλάζι,
καὶ ἔγκλητέρας χαμπουχὰν με εὐμορφα κλαδί
καὶ εὐμορφα σαμουρία ἀπὸ τῆς Συμπληρίας.
Δίδει σοι χρήματα πολλὰ, νοργάτια μεγάλα
ἐξ ἀργυρίου καθαροῦ βασιλοβουλωμένα
να εὐχεσθαι διὰ ταύτην καὶ διὰ τὸν βασιλέα
να ἦναι πολυχρόνιος ὡς ἔχουν πολλὴν ὑγεία,
καὶ ἡ εὐχή σου ἄγια εἰς τὸν Θεὸν καὶ γνάση,
νιὸς καὶ θυγατέρας τε αὐτοῖς διὰ τὰ δῶση.

Τότες ἐγὼ ἐσήκωσα πρὸς οὐρανὸν τὸ ὄμμα,
βασιλίσσαν εὐχέθηκα καὶ μέγα βασιλέα.
να ἦναι πολυχρόνιος ὡς ἔχουν πολλὴν ὑγεία,
Θεὸς ὁ παμμακάριστος μ' αὐτοῖς να ἦναι πάντα
καὶ ἐκ βαθέων μου ψυχῆς εἶπα καὶ ἄλλα λόγια.
Καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπροσκύνησα ἕως τῆς γῆς τὸ δάφος,
ὅπ' οὐτὸν ὁλοσκέπαστον με τῆς Περίας πεύκια,
μεταξὺ χρυσοῦν με εὐμορφα κλαδί,
καὶ ἀνέμεσα στοὺς κλάδους τῶν εἶχα πολλὰ θηρία,
λέοντας καὶ ἐλάφους τε καὶ λύκους καὶ πλάτνια
ἦσαν ἀνθρώποι κυνηγοὶ καὶ θήρευν ἐκεῖνα
μὲ τόξα καὶ σάβας τε καὶ με μακρὰ κορτάρια
εἶχε πούλια περισσὰ μικρὰ τε καὶ μεγάλα,
ἀγέρανους καὶ κίχρους τε καὶ χήρας καὶ παπιά,
εἶχε καὶ τῶν εὐμορφοῦς, γάσας τε καὶ τρυγῶνια,
καὶ ἐκ πούλια τὰ μικρὰ με εὐμορφοὺ λαλιά.
Ἐκ' ἦτον κ' ἕνας κυνηγὸς καὶ ἑστέρε παγίδα
καὶ εἶχε πόθον περισσὸν διὰ τὰ πιάση ἐκεῖνα,
κ' ἐπήγα καὶ ἐστάθηκα πάλιν ἐκεῖ ὅπ' οὐμουν,
ἐκεῖ με τοὺς ἀρχιερεῖς ὅπου καὶ ἐστεκόμουν.
Καὶ πάλιν τότες ἔφησεν βασιλίσσα Εἰρήνη,
ἐκείνη ἡ ἐξαίρετη ἡ θεοτιμημένη,
καὶ εἶπε λόγους λυπηρὸς βαθέων ἐκ καρδίας,
μὲ σχῆμα ταπεινότητος ἐνώπιον εἰς πάντα,
καὶ λόγους τοῦτους ἔφησε πρῶτα τὸν πατριάρχην,
καὶ δευτέρον ἀρχιερεῖς καθ' ἕνα κατὰ τάξιν.
Ὡ δεσποτά μου ἄγιε μέγιστε πατριάρχα
πάτερ πατέρων πρῶτιστε καὶ δεσποτά μου ἅλλοι,
ἀρχιερέων οἱ κληροὶ καὶ γέλοι τοῦ ὑψίστου
συλλειτουργοὶ καὶ λατρεῖς Θεοῦ τοῦ παραγὰν.
Π' ὄχεται χάριν περισσὴν μεγάλην παρρησίαν,
εἰς Θεὸν τὸν ὑπεράγαθον καὶ εἰς τὴν Παγαρίαν,
κ' εἰς ἅπαντας τοὺς ἁγίους τοὺς λατρεῖς Κύριον
ποῦν ἔχουν δόξαν καὶ τιμὴν καὶ στέφανον Κυρίου!
Παρακαλῶ καὶ δέομαι πολλὰ καὶ προσκυνῶντας
ἀπὸ βαθέων μοι ψυχῆς πολλὰ ἐκ κληροῦσας,
δέξιν να ποιήσετε διὰ τὸν βασιλέα
καὶ δι' ἐμὲ βασιλίσσαν μικρὰν σας θυγατέρα,
ἵνα ὁ ἅγιος Θεὸς ἀκούσῃ τὴν εὐχὴν σας
να δώσῃ ἡμῖν τοῖς τέκνοις σας καρπὸν ἐκ τῆς κοι-
[λίας
νιδὸν καὶ κληρονομίαν τε ὑμῶν τῆς βασιλείας
Βλαρτιμερίου Μόσχου καὶ πάσης τῆς Ῥωσίας.
Ἐχομεν λύπην περισσὴν καὶ καὶ μὲν καρδίας,
ὁ βασιλεὺς τε καὶ ἐγὼ, ὅλοι τῆς συγγενείας,
ἀρχοντες καὶ ἀρχόμενοι τοῦ παλατίου ὅλοι,
καὶ κλέκτες, βοῦδότηδες τῆς βασιλείας ὅλοι.
Τότες οἱ πάντες κλάψαμεν πρὸς τὰ λόγια ἐκεῖνα
καὶ πάντες δάκρυ ἐχύσαμεν σὺ λυπηρὰ ἐκεῖνα,
καὶ ἅπαντες ὡς ἐξ ἐνὸς εἶπομεν τοῦτον λόγον.
Εἶποτε ὁ πατριάρχης, κ' ἡ μήτηρ τοῦ Ὑψίστου
καὶ ἅπαντες οἱ ἅγιοι μετὰ καὶ τοῦ Προδρόμου
τὸ δάκρυ σας να ἴδωσι, τὸν ἀναστεναγμὸν σας
καὶ ἡμῶν ἀρχιερέων τε ἡμῶν τῶν εὐχετῶν σας!
Τὰ ὅσα εἶπες να γενοῦν καὶ να σὰς τὰ πλερώσῃ
Θεὸς ὁ παντοκράτορας πάντα να σὰς τὰ δώσῃ!
Ὡ Θεέ μου παντεπόπτα,
Ἐψύστε καὶ εὐεργετή,

δόξα καὶ εὐχαριστία,
ν' ἄχης σὺν αἰῶνα πάντα!
Ὁποῦ χάριτες τοσοῦτα
πλούσια τῇ βασιλείᾳ,
δὸς ἀκόμη ἕνα πρᾶγμα,
π' οὐραὶ ἐξαίρετον ἀπ' ὅλα
τίμιον νιδὸν καὶ μέγα,
κληρονομίαν βασιλείας!

Καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐξευχήκαμεν ὅλοι ἐκ τοῦ παλατίου
ὁ πατριάρχης, βασιλεὺς, ἀρχιερεῖς οἱ ὅλοι
καὶ τότε μέγας βασιλεὺς ἐξεπροβόδησέν μας
ἐξω ἀπ' τὸ παλάτιον ἀπὸς τοῦ ἐστειλέρ μας.
Καὶ ἀπ' ἐκεῖ προσκυνήσαμεν τὸν μέγα βασιλέα,
καὶ ὅλοι ἐπορεύθημεν σὺν πατριαρχεῖον μέσα.
Ἐκεῖ καὶ ἐκαθήσαμεν ἐπὶ τραπέζης κείνης
ὅποια προτίμασεν ὁ νέος πατριάρχης,
καὶ πάντες ἐνεπλήσθημεν ἐκ τῆς τραπέζης κείνης,
καὶ ἀφόντης ἐνεπλήσθημεν μικροὶ τε καὶ μεγάλοι
ἀρχιερεῖς ἡγουμένοι ἀρχιμανδρίται ὅλοι,
τότε σὺν μέσσοις ἡγεραὶ ἀρχόντες πατριάρχου
Μοσχολίου τοῦ Ἰωβὸν τε τοῦ νέου πατριάρχου
χαρίσματα παρεῖχον τότε διὰ τὰ δώσουν
τὸν πατριάρχην μέγιστον τότε καὶ κατισχύουν.
Μεγαλοφώνως ἔφησεν ὁ πρῶτος τῶν ἐταίρων
τὸν πατριάρχην πρῶτιστον πατριαρχῶν τῶν ἁλλων.
Ὡ πατριάρχα μέγιστε τῆς Κωνσταντινουπόλεως,
ἀγιῶν ἀγιώτατε πρῶτε τῆς οἰκουμένης!
Ἰὼβ ὁ ἀγιώτατος καὶ μέγας πατριάρχης
Βλαρτιμερίου Μόσχου Ῥωσίας τῆς μεγάλης,
καὶ ἀδελφὸς συλλειτουργὸς ἐκ Πνεύματος ἁγίου,
ταύτην τὴν χάριν δίδει σοι καὶ δέξου μετὰ πόθον.
Χάριν σὲ δίδει ἐγκόλιον μετὰ μαργαριτρί,

μὲ τέσσαρα ῥομπήνια καὶ ἱασπὶν στήν μέσην,
κ' ἔχει γραμμένον τὸν Χριστὸν τὸν κύριον τῆς δό-
[ξης,
Θεὸν τὸν ὑπεράγαθον κριτὴν τῆς οἰκουμένης.
Δίδει εἰκόνα ἁγίαν τὴν δέσποιναν τοῦ κόσμου
Μαρίαν ἀειπάρθερον μεσίτριαν τοῦ κόσμου,
ὅπου βαστάει ἐν ταῖς χερσὶ τὸν κύριον τῆς δόξης,
Χριστὸν τὸν ὑπεράγαθον τὸν ποιητὴν τῆς κτίσεως.
Ἐχει ῥομπήνια πολλὰ, πολλὰ μαργαριτρί,
καὶ ὅλη περιχρυσωτὴ με ἐκ λαμπρῶν χρυσάφι.
Ποτήρι δίδει σοι ἀργυρὸν μέγα καὶ χρυσωμένον
μὲ τέχνην ὠραιώτατην εὐμορφα σκεπασμένον.
Δίδει σοι χάδια πολλὰ καὶ εὐμορφα ἀτλάζια
καὶ χαμπουχάδες εὐμορφοῦς ὅλους ἐκ Βενετίας
καὶ σοφία μεταξὺ, καὶ εὐμορφα σαμουρία
ὁλομυρία καὶ μακρινὰ ἀπὸ τῆς Συμπληρίας
να εὐχεσθαι διὰ ταύτην εἰς ὅλην τὴν ζωὴν σου
καὶ αὐτὸς αἰεὶ διὰ τὴν εἰς ὅλην τὴν ζωὴν σου.
Ὁ πατριάρχης σήκωσε χεῖρά του τὴν ἁγίαν,
εὐχέθηκα, εὐλόγησε ὡς ἄχρη πολλὴν ὑγείαν.

Καὶ πάλιν τότες ἔφησεν ὁ τίμιος ὁ ἀρχων
μητροπολίτην τὸν σοφὸν Ἱερόθεον τὸν γέρον.
Ὡ ἀρχιθῦτα ταπεινὸς ἐκ τῆς Πελοποννήσου
Μορεμβασίας πόλεως ἐκείνης περιήμου!
Ἰὼβ ὁ ἀγιώτατος καὶ μέγας πατριάρχης

Βλαρτιμερίου Μόσχου καὶ τῆς Ῥωσίας ὅλης
δίδει σοι εἰκόνα ἁγίαν τὴν δέσποιναν τοῦ κόσμου,
Μαρίαν τὴν πανύμνητον μεσίτριαν τοῦ κόσμου.
Ὁποῦ κρατεῖ ἐν ταῖς χερσὶ τὸν κύριον τῆς δόξης
Θεὸν τὸν ὑπεράγαθον τὸν ποιητὴν τῆς κτίσεως.
Δίδει σοι κοῦπαρ ἀργυρὴν, μεγάλην, χρυσωμένην
μὲ τέχνην ὠραιώτατην εὐμορφα σκεπασμένην.
Δίδει σοι χαμπουχὰν καλὴν καὶ μαῦρον ἕνα χάδι
καὶ εὐμορφα σαμουρία ἀπὸ τῆς Συμπληρίας
να εὐχεσθαι διὰ ταύτην εἰς ὅλην τὴν ζωὴν σου
καὶ αὐτὸς καὶ ἐνθυμεῖται σὲ ἐν ὅλῃ τῇ ζωῇ σου.
Μητροπολίτης ἔκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ εἶπε
Θεὸς καὶ παμμακάριστος αἰεὶ με σὲ καὶ ἦναι!

Καὶ πάλιν τότε ἐφώνησεν ὁ τίμιος ὁ ἀρχων
ἐμένα τὸν ἐλάχιστον τῶν δύο ἐπισκόπων.
Ὡ ἀρχιθῦτα ταπεινὸς τοῦ Ἐλασσώρος θρόνου
καὶ ῥώας περιήμου τε ἐκείνης δημοτικῆς,
ὅπ' οὐραὶ καὶ εὐρίσκεται πλησίον τῆς Ἑλλάδος,
ὅπ' οὐραὶ δόξα τῶν σοφῶν καὶ τῶν ῥητόρων κλέος.
Ἰὼβ ὁ ἀγιώτατος καὶ μέγας πατριάρχης
Βλαρτιμερίου Μόσχου καὶ τῆς Ῥωσίας ὅλης,
σοι δίδει εἰκόνα ἁγίαν τὴν δέσποιναν τοῦ κόσμου
Μαρίαν, τὴν παράρτατον μεσίτριαν τοῦ κόσμου,
ὅπου κρατεῖ ἐν ταῖς χερσὶ τὸν κύριον τῆς δόξης
Χριστὸν τὸν ὑπεράγαθον τὸν ποιητὴν τῆς κτίσεως.
Ὁλ' εἶναι με ἀργύριον ὅλη μετὰ τὸ χρυσάφι,
καὶ χρυσομαλδωμένον τε ἔχει καλὸν στεφάνι.
Δίδει σοι κοῦπαρ στοργυλλὴν καὶ περιχρυσωμένην,
μὲ τέχνην ὠραιώτατην εὐμορφα χαμωμένην.
Χάριν ποιοῖ σοι χαμπουχὰν καὶ εὐμορφοὺ ἀτλάζι
καὶ εὐμορφα σαμουρία ὅπ' οὐραὶ ἐκ τῆς Συμπληρίας.
Να εὐχεσθαι διὰ ταύτην ἐπ' ὅλης τῆς ζωῆς σου,
καὶ αὐτὸς καὶ ἐνθυμεῖται σὲ ἐν ὅλῃ τῇ ζωῇ σου.
Καὶ ἔβαλε μετάνοιαν ἕως τῆς γῆς καὶ εἶπα.
Θεὸς καὶ παμμακάριστος μ' αὐτὸν καὶ ἦναι πάντα.
Καὶ ἀπ' ἐκεῖ τότες ἔλαβε ποτήρι εἰς τὸ χεῖρ,
τὸν πατριάρχην ἔδωκε πολλὰ καὶ τὸν εὐχέθηκα,
καὶ εἶπετα ἀρχιερεῖς με ἰδὼν τὸν χεῖρ,
καὶ πάντες τότε ἔπιαν ἐκεῖνο τὸ ποτήρι,
ἀρχιμανδρίται μέγιστοι καὶ ὅλοι ἡγουμένοι
καὶ πάντες ὅλοι ἀρχόντες μικροὶ τε καὶ μεγάλοι.
Τότε καὶ τέλος ἔλαβεν ἡ τραπέζα ἐκείνη,
ὅτι τὰ περισσεύματα ἐσθλάζαν ἐκεῖνοι.
Καὶ πάντες ἀνέστανθαι καὶ εὐχαρίστησαν,
Θεὸν τὸν παντεπόπτον τότες ἐδόξασαν.
Θεόδορον τὸν ἀνακτα πολλὰ εὐχέθηκα.
Καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐξευχήκαμεν καὶ ἀποχαιρέτησάν μας
Ἰὼβ ὁ πατριάρχης τε καὶ ἀπὸ τῆς ἐστειλέρ μας
μ' ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς καὶ με τοὺς ἡγουμένους
μ' ἀρχιμανδρίτας μέγιστους με ἀρχόντας περισσοῦς
ὅσοι ὅπου ἐσθλήμεν ὅλοι εἰς τὰ κελιά,
καὶ πάντες ἅλλοι πῆγασιν ὅλοι εἰς τὰ οἰκία (*).

(1) Γνωστὸν ὅτι ἐκ τῶν ἀρχαίων τούτων ἐγένετο τὸ βιβλίον
τοῦ ποιήματος αὐτοῦ. Ὡς τρανότερον ἀνακάλυπται ἐν τῇ
δε τῇ παραγράφῳ, ὁ συγγραφεὺς τοῦ Ὀδοιπορικοῦ μεταφράζει
τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν. Ὁχι βέβαιον αὐτὴν, ἥτις καὶ πρὸς
ἐόντως εἶχεν εἰσαχθῆ ἐκ τῆς ἱταλικῆς ποιήσεως, κατ' ἀφίπτε
μὲν εἰς τὴν νεοελληνικὴν τῆς Κύπρου καὶ τῆς Ῥόδου, εἰτα δὲ

Καὶ τὸ ταχὺ ξημέρωμα, τρεῖς ὥραις τῆς ἡμέρας
ὁ Βεστιάριος ἔφθασε μὲ τὸ χαρτὶ εἰς τὰς χεῖρας,
(ἄνθρωποι δὲ περίσσιοι δὲ εἶχαν εἰς τὰς χεῖρας,
χαρίσματα βασιλισσας ἐκείνης τῆς ἀγίας),
καὶ πατριάρχης ἔλαβεν ἕως τὴν γῆν μετάνοια,
αὐτὸς καὶ τὸν εὐλόγησεν μὲ ἀγιάν του χεῖρα.
Χαρίσματα τὸν ἔδωκε τότε τῆς βασιλείας
Βλαρτιμερίου Μόσχου καὶ τῆς Ῥωσίας ὅλης.
Τὸν πατριάρχην πρῶτιστον πρωτέδωκε τὴν χάριν,
εἶτα καὶ μᾶς καθέκαστον ὅλους κατὰ τὴν τάξιν.
Καὶ ἀπ' ἐκεῖ εὐλογήθηκε νὰ πάγῃ σὺ τὸ παλάτι
ἐκ πατριάρχου καὶ ἡμῶν προσέστημεν νὰ πάγῃ
Εἰρήνην τὴν βασιλίσσαν ἀνατολῆς καὶ δύσης
Βλαρτιμερίου Μόσχου καὶ τῆς Ῥωσίας ὅλης.
Καὶ τότε πάλιν ἔφθασαν καὶ ἐκ τοῦ πατριάρχου
χαρίσματα παρεύμοργα ἐκείνου τοῦ Ἰώβου,
καὶ πρῶτος ὅπου τ' ἄφερει βάστα χαρτὶ σὺ τὸ χέρι
ὅλα νὰ παραδώσῃ τα καθένα κατὰ τάξιν.
Τὸν πατριάρχην ἔβαλεν ἕως τὴν γῆν μετάνοια,
αὐτὸς καὶ τὸν εὐλόγησεν μὲ ἀγιάν του χεῖρα.
Χαρίσματα τοῦ ἔδωκε τότε τοῦ πατριάρχου
Βλαρτιμερίου Μόσχου ἐκείνου τοῦ Ἰώβου.

εἰς τὴν τῆς Κρήτης ποιητικὴν σχολὴν, ἐντεῦθεν δ' ὀφειλέτερον διε-
δόθη καὶ ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ὥστε καὶ εἰς τὴν περιαντικὴν αὐτὴν
τοῦ δῆμου λυρικὴν ἐνεφευεῖτο, ἀλλ' ἐτέραν τινά, καὶ δὴ ἀρχαιο-
τέραν, ὁμοιοκαταληξίαν, αὐτὴν ἦν περιποιήθησαν ἰδιαίτερος οἱ
Ἰσπανοὶ ποιηταί, καὶ ὡς ἐκ τούτου ὡς ἴδιον ἐφεύρημα ἐσφρα-
γίσθησαν ὑπὸ τ' ὄνομα Consonanza. Ἄλλως παρὰ τὴν πρῶ-
την καὶ κοινωτέραν, ἡ ὁμοιοκαταληξία, τὴν ὁποίαν ἐνταῦθα δεγ-
ματίζει τ' Ὀδοιπορικόν, δὲν συναρμυρίζει τὴν μίαν τὰς δύο, ἡ καὶ
τὰς τρεῖς τοῦ στίχου ληκτικὰς συλλαβὰς πρὸς τὰς αὐτὰς τοῦ πα-
ρεπομένου στίχου, ἀλλὰ ζητεῖ τὴν ἁρμονίαν εἰς μόνον τοῦ τε-
λευταίου φθόγγου τὴν ταυτοφωνίαν, ἢ γ. ῥυθμίζει τὴν λέξιν βα-
σιλέα πρὸς τὴν λέξιν ἐσπέρα, καὶ τὴν πᾶθους πρὸς ἀν-
θρώπους, καὶ τὴν μέρος πρὸς τέλος. Τὸ σύστημα εἶναι
προφανῶς ἀπλούστερον. Καὶ σήμερον μὲν, ὅτε τὸ οὗς ἡμῶν ἐ-
ξελθὼν εἰς τὴν κατάχρησιν τῆς ἁρμονικωτέρας ἄλλης ὁμοιο-
καταληξίας, τὸ εἶδος τοῦτο φαίνεται τοῖς πολλοῖς ἀπλήρωτον,
καὶ πρὸς τὴν στιχουργίαν ἀνοικεῖται. Οὐχ' οὕτως, ὅμως, διατί-
θεται τῇ γνώμῃ καὶ ὁ προφυλακτικὸς φιλόλογος, ὅστις σὺν τοῖς
ἄλλοις ἀναλογιζόμενος τὸν ἀποφράδα τῆς νεοελληνικῆς δυσμοιο-
καταληξίας σκόπελον, (ὃ προσκρούσαντα ἐναύγησαν πλεῖστα
ὅσα ποιητικὰ φορτία), θαρρεῖ, πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς στιχουργούς,
(μάλιστα πρὸς ὅσους φρονιμωτέρους προὔτιμησαν τὸ ἀνομοιοκα-
τάληκτον) νὰ συστήσῃ τὸ εἶδος τοῦτο, πρῶτον μὲν ληκτικῆς ποι-
κιλίας χάριν, εἶτα δὲ ὡς συμβιβάζον πρὸς τὴν ἀκουστικὴν τῆς
καταλήξεως ἡδονὴν, τὸ μειονέκτημα τῆς δυσμοιοκαταληξίας
ὑπερ διακεκριμένως χαρακτηρίζει τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν. Τὴν
δὲ χάριν αὐτὴν ὁ φιλόλογος κρίνει ἐν τῷ αὐτῷ ἀξιοσώστατον,
ὅσον, φωτίζομενος ὑπ' εὐλόγων τεκμηρίων, θεωρεῖ τὴν ἐφεύρησιν
μᾶλλον ὡς προϊόν τοῦ ἑλληνικοῦ μεσαιωνοῦ, ἢ, ὡς ᾄδεται, τέ-
χνημα τῆς Ἰσπανικῆς Μούσης μεταγενέστερον. Ἰδοὺ ἀποδείξις
ἰσχυρά. Γνωστὸν τοῖς πᾶσι, ὅτι ὁ Ἀκαθίστος Ὑμνος συντέ-
θη ἐπὶ αὐτοκράτορος Ἡρακλείου, εἰς ἀνάμνησιν τῆς Περσικῆς πο-
λιορκίας, ἐξ ἧς ἐδόθη ἡ Κωνσταντινούπολις θαύματι τῆς Θεομη-
τορίας. Τίς εἰς τοὺς Οἴκους τῆς Ἀκολουθίας αὐτῆς, ἐξαί-
τως εἰς τοὺς Χαίρεταισμούς, τίς ὁ μὴ βλέπων ἐπικρατοῦντα
τὸν αὐτὸν ῥυθμὸν τοῦ Ἀρσενίου;

«Χαῖρε, δι' ἧς ἡ χάρις ἐκλάμψει»

Χαῖρε, δι' ἧς ἡ ἀρεὴ ἐκλάμψει»

Χαῖρε τῷ πεσόντι Αἰὶν ἡ ἀνάλυσις»

τὸν πατριάρχην πρῶτιστον τὸν ἔδωκε τὴν χάριν,
οὕτω καὶ μᾶς καθέκαστον ὅλους κατὰ τὴν τάξιν.
Καὶ ἀπ' ἐκεῖ εὐλογήθηκε νὰ πάγῃ σὺ τὸν πατριάρχην,
ἐκ πατριάρχου καὶ ἡμῶν μετάνοια νὰ πάγῃ,
Ἰὼβ τὸν ἀγιώτατον μεγάλης Μόσχου,
Βλαρτιμερίου μέγιστον καὶ πάσης τῆς Ῥωσίας.
Καὶ τότε πάλιν ἔφθασαν γὰρ ἐκ βασιλέα,
καὶ πάντες ἐχαρήκαμεν ἕως εἰς τὴν ἐσπέρα.
Καὶ κυριακῇ τῆς τυρινῆς ἀπὸ βραδὺς ἐσπέρας,
ἦλθεν ὁ μέγας ἀρχιεπίσκοπος ὁ μέγας
τοῦ βασιλέως μέγιστον μεγάλης τῆς Ῥωσίας,
καὶ ἀδελφὸς βασιλίσσας Εἰρήνης τῆς ἀγίας
Μπαρούσης τὸ ὄνοματι, ἀρχιεπίσκοπος Καζανίου,
τότε καὶ εὐλογήθηκε παρὰ τοῦ πατριάρχου
μὲ δύο ἀρχιεπίσκοποι ἐνδοξα καὶ ὠραῖα
τοῦ βασιλέως μέγιστον τὰ πρῶτα ἐξαδέλφια.
Ὁ πατριάρχης ἔφησεν τὸν ἀρχιεπίσκοπον Μπαρούσην.
Καιρὸς εἶναι νὰ πορευθῶ εἰς Κωνσταντινούπολιν.
Ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἔφησεν νὰ εἰπῶ τὸν βασιλέα
τὸ θέλημά σου νὰ γενῇ νὰ πᾶς μὲ τὴν ὑγίαν.
Καὶ πάλιν εὐλογήθηκε καὶ πᾶν εἰς τὸ παλάτι,
τὸν βασιλέα εἶπαι τοὺς λόγους πατριάρχην.

Χαῖρε τῶν θαυμάτων τῆς Εὐας ἡ λύτρωσις»

Χαῖρε, ὅτι ὑπάρχεις βασιλέως καθέδρα,

Χαῖρε, ὅτι βασιλεύεις τὸν βασιλεύοντα πάντα, κ.τ.λ.»

Προδὴλον ἐντεῦθεν, ὅτι ὁ ὁμοιοτέλετος τοῦ Ἀρσενίου ῥυθμὸς,
οὐ μόνον προηγήται τῆς Ἰσπανικῆς ποιήσεως, οὐ μόνον προγε-
γενέστερος εἶναι καὶ συνόλης τῆς νεωτέρας Εὐρωπαϊκῆς μετρικῆς,
ἀλλ' ἀνάγει τὸ δικαίωμα τῆς ἀρχαιότητος τοῦ εἰς τὴν Ζ' ἡρώδην
ἐκατονταετηρίδα εἰς ἐπὶ ἐποχὴν ἀνωτέραν, ἐπεὶ οὐδεὶς λόγος
ἐμποδίζει νὰ ἐξεκλάσῃμεν, ὅτι καὶ προὔπῃρξεν ἐν τῇ συνθέσει, ὡ-
ς πηρησθῶς εἶτε τῇ ἀττικίζουσῃ, εἶτε τῇ δημοτικῇ τοῦ βυζαντινοῦ
μεσαιωνοῦ στιχουργίας. Παραδείγματα τοιούτου εἶδους δὲν λείπουν
σποράδην εἰς τὰς Χιλιάδας τοῦ Τζέζου καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν
χρονογραφίαν τοῦ Μανασσοῦ. Σταθερώτερον ὅμως ὁ ῥυθμὸς οὗτος
ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Θεσηίδα, ποίημα τῆς 16'. ἐκατονταετηρίδος
ὑπὸ τὴν γλωττικὴν καὶ τὴν μετρικὴν ἐποψὴν ἀξιομακρύνον,
ὑπερ ἀγνωστὰς τις στιχουργοὶς ἐξελλήνησεν εἰς τὴν τότε χυδαίαν ἐκ
τῆς ἀδόξης ἐκείνης τοῦ Βοκκαίου ἐποποιίας la Teseide. Ὁ με-
ταφραστὴς ἐτήρησε μὲν πιστῶς τὸ μέτρον τοῦ μιγᾶλου τῆς Ἰ-
ταλίας μυθογράφου, στιχουργῆσας καὶ αὐτὸς τὴν μεταφράσιν εἰς
Οἴκους (Stanze), ἤγουν εἰς τὰ συνήθη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὁ-
κτάστιχα. Ὡς πρὸς τὸν ληκτικὸν ὅμως ῥυθμὸν ἐνεωτέρισε, τὰ
μὲν τρία πρῶτα τῶν διστίχων ἐκάστου ὁκταστίχου ἀφίσας ὅλους
ἀνομοιοκατάληκτα, τὸ δὲ τελευταῖον διστίχον συνδυάσας κατὰ τὸν
αὐτὸν τρόπον τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου καὶ τοῦ Ὀδοιπορικοῦ,
τουτέστι ῥυθμίσας ἀπλῶς τοὺς φθόγγους τοῦ ἀκροτελευταίου, ὡς
φαίνεται εἰς ἕκαστον τοῦ πρὸντος ποιήματος διστίχον.

«Ἀπὸ τῆς φρονιμωτέρας, κ' ἐκ τῆς καλῆς ἐραῖς τοῦ
Νὰ ἰδοῦν καὶ νὰ πικρεστοῦν συνήθαι μὲ τούτους.»

«Καὶ λέγει τοὺς, ἀρχόντισσας, σὺ θέλημά σου οὐρεῖ,
Χωρὶς ἀγάπην, βλέπετε, ἔδω νὰ μὴ στραφῇτε.»

«Νὰ μεταβάλλουν τὴν καὶ τὸν ὅπου ἡσυχάζομεν,
Ἀπ' ὧν οἱ ἄνδρες ἐλείψαν ἐκ τὸ βασιλεῖο ἐκεῖνο.»

Ἀρκεῖ, νομίζομεν, καὶ μόνον αὕτη ἡ ὑπερόχρηστος μαρτυρία
τῆς Θεσηίδος, πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀπλῶς-
στερον τῆς ὁμοιοκαταληξίας εἶδος ἔχει τὰ πρὸςθεῖον ἐν τῇ ἡμετέ-
ρᾳ Δημοτικῇ Ποιήσει.

Καὶ βασιλεὺς ἀπέστειλεν ἄρχον κυρὸν Ἀνδρέαν
καὶ ἦλθεν καὶ ἐλάλησεν τὸν πατριάρχην μέγαν.
Ὁ πατριάρχης μέγιστος τῆς Κωνσταντινουπόλεως
ὁ βασιλεὺς, βασιλίσσα δέονται ν' ἀπομείνῃς
ἕως λαμπρὸν κυριακὴν χαρμόσυνον ἡμέραν
καὶ τότε σὺ νὰ πορευθῇς μετὰ χάριαν καὶ ὑγίαν.

Καὶ μεθ' ἡμέρας ἱκανὰς ἔστειλε βασιλέας
Θεόδωρος ὁ κράτιστος μεγάλης τῆς Ῥωσίας
ἀνθρώπους ἐνδοξώτατους σὺν μέγαν πατριάρχην
τῆς Κωνσταντινουπόλεως κ' εἰς πᾶσαν οἰκουμένην,
καὶ εἶπαν ὅτι ὥρισε ὁ βασιλεὺς Βελίκης
τὴν σὴν παραγωγήν εἰς αὐτὸν νὰ κοπιώσῃς
νὰ λάβῃς συγχώρησιν ὁ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου
σὺν τῷ σου νὰ πορευθῇς εἰς πόλιν Κωνσταντίνου.

Ὁ πατριάρχης ἔφησεν τὸ θέλημα νὰ γίνῃ
Θεόδωρον τοῦ ἀνακτος χωρὶς ἄλλο νὰ γίνῃ
καὶ πάντες ἐπορεύθημεν μετὰ τοῦ πατριάρχου
εἰς μέγα τὸ παλάτιον τοῦ ἀνακτος ἐκείνου.
Ἀνέβημεν καὶ ἤρκαμεν τὸν μέγαν βασιλέα
ἐντὸς εἰς τὸ παλάτιον π.λυσίον εἰς τὴν θύραν
καὶ ἀρχιεπίσκοπος ἐξαίρετος ποῦ στέκοιτο π.λυσίον,
ὅλους μὲ χρυσοχρᾶδια ἐστέκοιτο μὲ πόθον
ὅσον νὰ θεωρήσῃσι τὸν μέγαν πατριάρχην
Ἱερεῖαν τὸν σὸν, τὸν μέγαν ἀρχιεπίσκοπον.
Εὐχρίστημεν, εὐλόγησεν τότε ὁ πατριάρχης
Θεόδωρον τὸν ἀνακτα Ῥωσίας τῆς μεγάλης,
ὅστις ἐκ χεῖρας ἔλαβε τότε τὸν πατριάρχην,
ὁμοῦ καὶ ἐπορεύθησαν εἰς καθέδραν μεγάλην.
Ὁ βασιλεὺς ἐκάθησεν ἐντὸς εἰς τὸ θρονίον του,
καὶ πατριάρχης ἐκάτῃς π.λυσίον δεξιῶν του,
καὶ πάντες ἄλλοι στέκοιτο μ' εὐλάβειαν μεγάλην.
Τότε σὺν μέσον ἔφθασαν χαρίσματα μεγάλα
ἐκαίσι, ἐκαίρετα, τίμια καὶ ὠραῖα.

Ἀρχὴ τὴν μῆτρα ἔφθασαν εἰς δίσκον ἕνα μέγαν,
καὶ βασιλεὺς τὴν ἔλαβε μὲ χεῖρά του ἀγίαν,
τὸν πατριάρχην ἔδωκε μ' εὐλάβειαν μεγάλην
τοῦ Κωνσταντίνου πόλεως τὸν μέγαν πατριάρχην.
Καὶ λόγους τότε εἶπε τὸν ὁ μέγας βασιλέας
Θεόδωρος ὁ κράτιστος μεγάλης τῆς Ῥωσίας.
Δεῖξον Παραγνώστε καὶ μέγα πατριάρχην
τὴν μῆτρα ὅπου δίδω σοι νὰ ἦναι διὰ πάντα
νὰ ἦναι εἰς μνημόσυνον εἰς τὸν πατριάρχην
ὁμοῦ καὶ τὸν γοεῶν μου ἐκείνων μακαρίων.
Καὶ ἦτον πολυτίμητη μὲ τοὺς πολλοὺς μαργάρους,
μὲ λίθους πολυτίμητους καὶ μὲ πολλοὺς ἀγίους
στὴν μέσῃ εἶχε τὸν Χριστὸν καὶ δέσποιναν τοῦ

κόσμου
καὶ μέγαν Ἰωάννην τε τὸν βαπτιστὴν Κυρίου,
καὶ ἀπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τὴν κοίμησιν τῆς
Κόρης

ἀγίας Θεομήτορος τῆς κεχαρισμένης.
Εἶχεν ἀγίους περισσοὺς, ἀγγέλους, ἱεράρχας,
μάστρας, καὶ ὁσίους τε, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας
μὲ τέχνην ὠραϊότατην καὶ μὲ ψιλλογραμμίαν,
ὅπου τινὰς οὐ δύναται νὰ βάλῃ εἰς διανοίαν.
Εἶχε καὶ τὸν Θεόδωρον τὸν στρατηλάτην μέγαν,
Εἰρήνην τε τὴν μάρτυρα παρθένον τὴν ἀγίαν
εἰς ὄνομα τοῦ ἀνακτος καὶ δέσποινας Εἰρήνης.

τῶν βασιλέων Μόσχου καὶ τῆς Ῥωσίας ὅλης.
Ἐκὶ καὶ γράμματα πολλὰ Ῥούσι καὶ γεγραμμένα
πολλὰ νὰ ὠραϊώτατα καὶ καλοσυνεμένα,
ὅπου τινὰς οὐ δύναται νὰ βάλῃ εἰς διανοίαν
λαμπρὰ καλλιγραφίαν τε ἐκείνην τὴν ὠραίαν.
Ὁ πατριάρχης ἔλαβε μὲ χεῖρας τὰς ἀγίας
μῆτραν τὴν ὠραϊότατην ἐκ βασιλέως χεῖρας.
Εὐχρίστη καὶ συγχώρησε καὶ κατευλόγησέ τον,
Θεὸς ὁ παμμακάριστος εἶπε νὰ ἦναι μ' αὐτόν.

Ὁ πατριάρχης ἔβαλεν τότε ἐκείνην μῆτραν
εἰς δίσκον ὠραϊότατον ἐκείνον τε τὸν μέγαν
κ' ἐμείς τὴν ἐπροσδέχθημεν ἐκ χεῖρας πατριάρχου
ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τοῦ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπον.
Ὁ βασιλεὺς ἐκάθησεν ἐπάνω σὺν θρονίον του,
καὶ Βεστιάριος γόννησε τοῦ θεοῦ πατριάρχου.
Ὁ πατριάρχης μέγιστος τῆς Κωνσταντινουπόλεως
ἀγίων ἀγιώτατος ὅλης τῆς οἰκουμένης!
Θεόδωρος ὁ ἐνδοξὸς ὁ μέγας βασιλέας
Βλαρτιμερίου Μόσχου μεγάλης τῆς Ῥωσίας
δὲν χαρίζε σοι πολλὰ νὰ εὐχῇσαι δι' αὐτόν
τὸν μέγαν τὸν θεόσεπτον τὸν θεοτιμημένον.
Ποτήρι δίδω σοι ἀργυρὸν μέγα καὶ χρυσωμένον,
μὲ τέχνην ὠραϊότατην εὐμορῶν σκεπασμένον.
Δίδω σοι χαλκὰ καὶ ἀπὸ τὴν Βερετλίαν
καὶ σόφια μεταξὺ καὶ εὐμορῶν ἀπλάγια,
καὶ χαμπουχάδες δίδω σοι μὲ εὐμορῶν κλαδία
καὶ εὐμορῶν σαμούρια ἀπὸ τὴν Συμπληρίαν.
Δίδω σοι χρήματα πολλὰ, ρογῶτια μεγάλα
ἀπὸ τῆς βασιλείας του μὲ ἰδιάν του βούλαν,
νὰ εὐχῇσαι διὰ ταῦτα καὶ διὰ τὴν βασιλείαν
νὰ ἦναι πολυχρόνιοι ν' ἄχουν πολλὴν ὑγίαν.

Ὁ πατριάρχης σήκωσε χεῖράς του τὰς ἀγίας,
τὸν βασιλέα εὐχρίστη μετὰ τῆς Ῥωσίας,
προσκύνησε, συγχώρησε καὶ κατευλόγησέ τον,
θεὸς ὁ παμμακάριστος εἶπε νὰ ἦναι μ' αὐτόν.
Καὶ πάλιν μεταέφθασαν ἀπὸ τῆς βασιλείας
χαρίσματα ἐκαίρετα μετὰ τῆς μεγάλης.
Καὶ πάλιν μεταγόννησεν ἄλλος τε Βεστιάριος
τὸν πατριάρχην μέγιστον τῆς Κωνσταντινουπόλεως.
Ὁ πατριάρχης μέγιστος τῆς Κωνσταντινουπόλεως,
ἀγίων ἀγιώτατος ὅλης τῆς οἰκουμένης!
Εἰρήνη ἡ βασιλίσσα ἀνατολῆς καὶ δύσης
Βλαρτιμερίου Μόσχου καὶ τῆς Ῥωσίας ὅλης
Ἀστραχάνιον, Καζανιὸν, μέγαν Νοργατίον,
καὶ πάσης γῆς Ἀρχιεπίσκοπος μέγαν Συμπληρίον
καὶ Ἱβερίας τῆς φρικτῆς ἐκείνης τῆς μεγάλης,
ὅπ' οὐδέποτε καὶ προσκύνησε δι' εὐλάβειαν μεγάλην!
Δὲν χαρίζε σοι πολλὰ, καλὴν εὐεργεσίαν
νὰ εὐχῇσαι διὰ τὴν αὐτὴν καὶ διὰ τὸν βασιλέα.
Ποτήρι δίδω σοι ἀργυρὸν μέγα καὶ χρυσωμένον,
μὲ τέχνην ὠραϊότατην εὐμορῶν σκεπασμένον.
Δίδω σοι χαλκὰ καὶ ἀπὸ τὴν Βερετλίαν
καὶ σόφια μεταξὺ καὶ εὐμορῶν ἀπλάγια,
καὶ χαμπουχάδες δίδω σοι μὲ εὐμορῶν κλαδία
καὶ εὐμορῶν σαμούρια ἀπὸ τὴν Συμπληρίαν.
Δίδω σοι χρήματα πολλὰ Νοργῶτια μεγάλα
ἐξ ἀργυρίου καθαροῦ βασιλοβουλομένα
νὰ εὐχῇσαι διὰ ταῦτα καὶ διὰ τὸν βασιλέα,

νά ἦναι πολυχρόνιοι ῥ' ἄχουν πολλὴν ὑγεία, καὶ ἡ εὐχὴ σου ἄγια εἰς τὸν θεὸν νὰ γένη υἱὸς καὶ θυγατέρας τε αὐτοὺς διὰ τὰ δῶσα.

Ὁ πατριάρχης σήκωσε πρὸς οὐρανὸς τὸ ὄμμα, βασιλεύσαν εὐχήθηκε καὶ βασιλέας μέγα εὐχήθηκε, συγχώρησε καὶ κατευλόγησέ τους, θεὸς καὶ παμμακάριστος νὰ ἦναι πάντα μ' αὐτοὺς καὶ ἅγιοι Ἀρχάγγελοι, Προφῆται, Ἀποστόλοι, Ἀρχιερεῖς, καὶ Μάρτυρες καὶ ὅλοι οἱ ἅγιοι. Καὶ σχῆμα τότες ἔκαμεν ὁ μέγας πατριάρχης πρὸς βασιλέα μέγιστον ὁ πρῶτος ἀρχιεπίσκοπος.

Καὶ δευτέρου ἐλάλησεν θεὸς μητροπολίτην σοφὸν τὸν Ἱερόθεον καὶ θεὸν ἀρχιεπίσκοπον. Μητροπολίτα ἄκουε κείνης Μορεμβασίας, χαρίσματα ποῦ δίδει σοὶ ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας, Θεόδωρος ὁ κράτιστος μεγάλης Μοσχολίας Βλατιμερίου Νογρατίου μεγάλης τῆς Ῥωσίας. Δῶρα χαρίζει σοὶ πολλὰ νὰ εὐχῇ δι' αὐτοὺς τὸν μέγαν τὸν Θεόδοτεπτον, τὸν Θεοτομήτορα.

Ποτήρι δίδει σοὶ ἀργυροῦν μέγα καὶ χρυσομένον εὐμορφοῦν ὠραιότατον καλῶναι σκεπασμένον, καὶ χάδι δίδει σοὶ καλὸν καὶ εὐμορφοῦν ἀτλάζι καὶ χαμπουχὰν Βενέτικον μεταξὺ ὄρα σόφι. Δίδει σοὶ καὶ σαμοῦρια ἀπὸ τῆς Συμπηρίας, καὶ χρήματα Νογράτια βασιλοβουλωμένα.

Μητροπολίτης σήκωσε χεῖράς του τὰς τιμίας, τὸν βασιλέα εὐχήθηκεν ἐξ ὅλης του καρδίας, Εἶπε καὶ ἕτερα πολλὰ ὡσὰν τὸν πατριάρχην καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπροσκύνησε τότε κατὰ τὴν τάξιν.

Καὶ ἀπ' ἐκεῖ τρίτο ἐλάλησεν Ἰσχατορ ἐπισκόπων τοῦ θρόνου Ἐλασσῶνός τε ἐκείνων ἱερέων, Ἀρσένιον τὸν ταπεινὸν καὶ τὸν ξενοτεμένον, τοιοῦτους λόγους ἔφησε καὶ εἶπε πρὸς ἐκείνον.

Ὡς ἀρχιεπίσκοπος ταπεινὸς τοῦ Ἐλασσῶνός θρόνου καὶ χώρας περιφίμου τε ἐκείνης δημοτικῆς ὅπ' οὐραὶ δόξα τῶν σοφῶν καὶ τῶν ῥητόρων κλέος.

Ὁ αυτοκράτωρ βασιλεὺς Θεόδωρος ὁ μέγας Βλατιμερίου Μόσχου καὶ πάσης τῆς Ῥωσίας δῶρα σοὶ δίδει περισσὰ καλὴν εὐεργεσίαν πάντα νὰ εὐχῇ Θεὸν δι' αὐτοῦ τὴν ὑγείαν.

Ποτήρι δίδει σοὶ ἀργυροῦν μέγα καὶ χρυσομένον, πολλὰ ῥαὶ ὠραιότατον καλὰ ῥαὶ σκεπασμένον καὶ χάδι δίδει σοὶ καλὸν καὶ εὐμορφοῦν ἀτλάζι, καὶ χαμπουχὰν Βενέτικον μεταξὺ ὄρα σόφι.

Χαρίζει σοὶ σαμοῦρια ἀπὸ τῆς Συμπηρίας καὶ χρήματα Νογράτια μὲ ἰδιὰν του βούλα, πάντα νὰ εὐχῇ Θεὸν δι' αὐτοῦ τὴν ὑγείαν νὰ ἦναι πολυχρόνιος ῥ' ἄχῃ πολλὴν ὑγείαν.

Τότες ἐγὼ ἐσώκωσα τὰς ταπεινάς μου χεῖρας τὸν βασιλέα εὐχήθηκεν ἐξ ὅλης μου καρδίας, νὰ ζῇ χρόνους ἀβυσσοῦς ῥ' ἄχῃ πολλὴν ὑγείαν. Καὶ πῆγα καὶ ἐκάθησα πάλιν ἐκεῖ ὅπ' οὐμουν καὶ ἄλλους πάντας γῶνῃσε τοῦ πατριάρχου ὅπ' οὐμουν.

Χαίρεσθε καὶ εὐχαίρεσθε τοῦ πατριάρχου ὅλοι. Ὁ βασιλεὺς χαρίζει σας πολλὴν ἐλεημοσύνη. Καὶ πάντες ἐπροσκύνησαν τὸν μέγαν βασιλέα Θεόδωρον τὸν κράτιστον αυτοκράτορα μέγαν.

Πάλιν ἐγὼ ἐπροσκύνησα τότε τὸν βασιλέα Θεόδωρον τὸν κράτιστον ὀρθόδοξον τὸν μέγα, ἐνώπιον ἐβόνησα μετὰ γῶνῃς μεγάλης.

Ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος ἀνατολῆς καὶ δύσεως Βλατιμερίου Μόσχου καὶ πάσης τῆς Ῥωσίας καὶ πάσης γῆς Ἀρχιεπίσκοπος μεγάλης Συμπηρίας κράτιστε, εὐσεβέστατε, θεόδοτεπτε καὶ μέγα, ἁγίῳν ἀγιώτατε τῶν εὐσεβῶν ἡ δόξα.

Ἐγὼ ὁ εὐτελέστατος πάντων τῶν ἐπισκόπων Ἀρσένιος ὁ ταπεινὸς μικρότερος τῶν ἄλλων, ἰδιόσου γιλευσπλαγγνον ὅπου εἰς πάντας ἔχῃ εἰς ἰδικούς εἰς ξένους τε καὶ εἰς τοὺς πάντας [πράττεις

γυλαθροπίας ἔλεος τὴν καθεκάστην μέραν ἠγάπησα νὰ κάθημαι τόσον πολλὰ μακριὰ ἐκ συγγενῶν πατρίδος τε καὶ ἐκ τῆς ἐπαρχίας, πάντα νὰ εὐχῶμαι θεὸν νίκης καὶ τὰς ἡμέρας νὰ ἦσαι πολυχρόνιος ῥ' ἄχῃ πολλὴν ὑγείαν νὰ βασιλεύῃς πάντοτε ἔθνη πολλὰ περισσὰ. Νὰ πράττῃς πάντα τὰ καλὰ ὡς ἔχεις προθυμίαν εὐεργεσίας περισσὰς τὴν καθεκάστην μέραν.

Καὶ πάλιν ἐπροσκύνησα ἕως τῆς γῆς τὸ δάφος Θεόδωρον τὸν ἀνακτα, χριστιανῶν τὸ κλέος. Ὁ βασιλεὺς μετὰ χαρὰς ἔφησε πρὸς ἐμένα νὰ ἔχῃς θάρρος περισσὸν νὰ ἀναπαύσω σένα, κάστην νὰ ἔχῃς περισσὰ μὲ αὐτῶν τὰ χωρία ἀρχιερεὺς νὰ ἦσαι σὺ εἰς ἅπαντα ἐκεῖνα.

Καὶ πάλιν ἐπροσκύνησα ἕως τῆς γῆς καὶ εἶπα, Θεὸς ὁ παμμακάριστος νὰ ἦναι μ' αὐτὸν πάντα. Καὶ πατριάρχης μέγιστος ἔφησε δι' ἐμένα λόγια τὰ ὀφείλημα πολλὰ εὐχαριστήμενα.

Καὶ πάλιν τότε εὐλόγησεν ὁ μέγας πατριάρχης Θεόδωρον τὸν ἀνακτα Ῥωσίας τῆς μεγάλης. Καὶ ἀπ' ἐκεῖ συγχωρήθηκαν ὁ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου. Τότε καὶ συμπροβώδησεν ἡ βασιλεὺς ὁ μέγας τὸν πατριάρχην μέγιστον τῆς Ῥώμης τε τῆς νείας ἕως τῆς πόλεως τῆς χρυσῆς ἐκείνου παλατίου.

Ἐκεῖ καὶ ἐχωρίσθησαν ὁ εἰς ἀπὸ τοῦ ἄλλου καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπορεύθημεν μετὰ πολλῶν ἀρχόντων εἰς οἶκους ὅπου ἡμεστερ μετὰ πολλῶν ἀνθρώπων.

Εἰς Κοράκας ἡ οικογένεια.

—οοο—

Διήγημα ἠθικὸν τῆς Σοφίας Γαίης.

(Συνεχ. Ἰδε φυλλ. 233.)

Βλέπουσα δὲ ἡ Κ. Πενεκούρ ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ τὴν αὐστηρότητα τοῦ συζύγου της, ἐπέστρεψεν εἰς τὸν θάλαμόν της κλαίονσα, καὶ ἀντιπερισπασμένη μετὰ τῆς φρονήσεως καὶ τῆς φιλοστοργίας, μάτην ἐπροσπάθει νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν πρῶτην, διότι δὲν ἠδύνατο ν' ἀνεχθῇ τὴν ιδέαν ὅτι ὁ

υἱὸς της θέλει φυλακισθῇ διὰ ποσότητα, ἢν ἐδύνατο αὕτη νὰ ἐξασκήσῃ. Ἀποφασίσασα λοιπὸν καὶ εἰς τὴν ὁργὴν τοῦ ἀνδρός της νὰ ἐκτεθῇ, ἐκάλεσε τὸν γράϊον παιδαγωγόν, καὶ τὴν ἐπεμψε νὰ εἰπῇ τὸν Σωσθένην νὰ ἔλθῃ ἀμέσως πρὸς τὴν μητέρα του, ἀλλὰ διὰ τῆς κεκοιμημένης κλίμακος, ὅπως οὐδεὶς τὸν ἰδῇ τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ἐν ᾧ δ' ἡ γράϊα Μαργαρίτα ἀκοποδιτὶ ἐπορεύετο εἰς τοῦ Σωσθένους, ἔγραψεν ἡ Κ. Πενεκούρ πρὸς τὸν τραπεζίτην παρ' ᾧ εἶχε τὰς ὀλίγας οἰκονομίας της, νὰ τὰς δώσῃ ὅλας τῷ Σωσθένει ἐπὶ ἀπλὴ ἀποδείξει του. Ἀλλ' ἡ Μαργαρίτα εἰσελθούσα, εἶπεν εἰς τὴν κυρίαν της, ὅτι ὁ Σωσθένης εἶχεν ἐξέλθει τῆς οἰκίας ὀλίγας στιγμὰς ἄρ' οὐ συνωμίλῃσε μετὰ τοῦ πατρὸς του, ὅτι δὲ ὁ ὑπρέτης Ἀντώνιος, ὅστις τὸν συνώδευσεν φέρων μέγα δέμα ὑπὸ μάλιν, εἶπεν εἰς τὸν θυρωρόν· « Ἄν τις ἔλθῃ ζητῶν τὸν Κ. Σωσθένην, εἰπὲ ὅτι ἐπῆγεν εἰς τὴν ἐσχόλην. »

Τρίτη ἦτον ἡ ὥρα μετὰ τὸ μεσονύκτιον, καὶ ὁ καιρὸς τοῦ χρόνου φθινόπωρον, ὥστε ἡ αὐγὴ ἦν ἐτι μακράν. Ἄν ἤρχετο ὁ Σωσθένης νὰ κρούσῃ τὴν θύραν φίλου τινός, ζητῶν ἄτυλον, θὰ ἀνυσύχει πᾶσαν τὴν οἰκίαν, καὶ θὰ ἐπρόδιδε τὴν οἰκτράν θέσιν του. Ἀπεφασίσε λοιπὸν νὰ μεταβῇ εἰς ἐν τῶν μικρῶν ξενοδοχείων ἐκείνων, τῶν παρακειμένων εἰς τοὺς σταθμούς τῶν ὁδοπορικῶν ἀμαξῶν, ὅπου καταλύουσιν οἱ ἐν νυκτὶ ἀφικνούμενοι ὁδοιποροί, μέχρις οὗ τὸ πρῶτ' εὐρωσι κατοικίαν. Τὸ βαλάντιόν του περιεῖχε τινα νομίσματα, ὥστε ἐδύνατο νὰ μείνῃ τινὰς ἡμέρας. Εἶχε δὲ καὶ τὸ διαβατήριον δι' οὗ εἶχεν ὁδοιπορήσει πρὸ ἐνός ἔτους, ὥστε ὁ ξενοδόχος δὲν εἶχε λόγον νὰ μὴ τὸν δεχθῇ. Μόλις δ' ἐγκαταστάς εἰς τὸν μικρὸν, ῥυπαρὸν καὶ σκοτεινὸν κοιτῶνά του, ὅπου ἤλπιζε νὰ διαφύγῃ τὰς καταζητητήσεις τῶν δανειστῶν του, καλέσας τὸν Ἀντώνιον τῷ εἶπεν — Ὑπαγε εἰς τοῦ Ἀνατολίου Γενεθιέρα, εἰπέτω τί μοὶ συμβαίνει καὶ ποῦ διαμένω, παροχγέλλων ὅμως αὐτῷ νὰ μὴ τὸ εἰπῇ εἰς οὐδένα. Ἐπειτα δὲ ἐπίστρεψε εἰς τοῦ πατρὸς μου, διότι δὲν ἔχω πῶς ν' ἀνταμείψω τὴν ὑπηρεσίαν σου, καὶ ἐπομένως δὲν δύναμαι νὰ τὴν δεχθῶ. Τὸ μόνον ὁ ἀπαιτῶ παρὰ σοῦ, εἶναι ν' ἀπαντᾷς εἰς ὅλους ὅσοι σ' ἐρωτῶσι περὶ ἐμοῦ, ὅτι δὲν ἤξεύρεις ποῦ εὐρίσκουμαι καὶ τοῦτο δὲν θὰ εἶναι ψεῦδος πολὺν καιρὸν, διότι εἰς τὴν ἀποτρόπαιον αὐτὴν κατοικίαν θὰ μείνω μόνον μέχρις οὗ εὐρὼ καταφύγιον ἀσφαλὲς καὶ κατάλληλον. Μετ' οὗ πολὺ οἱ φίλοι μου θὰ μὲ συνδράμωσι διὰ ν' ἀπαλλαγῶ ἀπὸ τὸν τοκογλύφον ἐκείνον καὶ τοὺς κλητῆράς του. Ἄν δὲ καὶ οἱ φίλοι μου φερθῶσι πρὸς ἐμὲ καθὼς ὁ πατήρ μου, θὰ εὐρὼ τρόπον ν' ἀπαλλαγῶ διὰ μεγάλης τιμῆς ἀποφάσεως. Ὅστις ἔχει θάρρος, κατορθόνει τὰ πάντα.

Ὁ Ἀντώνιος ἐπράξεν ἀκριβῶς ὡς ὁ Σωσθένης τῷ εἶπεν. Ἀλλὰ μέχρι τινός δὲν ἠμπόρεσε νὰ μὴ ἐκμυστηρευθῇ εἰς τὴν νέαν κυρίαν του, τὴν Βαλερίαν, ποῦ ἐκρύπτετο ὁ ἀδελφός της· ἡ δὲ Βαλερία ἔσπευσε νὰ τὸ εἰπῇ εἰς τὴν μητέρα της, καὶ ἡ πρὸς τὸν τραπεζίτην ἐπιστολὴ ἐστάλη τὴν αὐτὴν ἡμέραν διὰ

τοῦ Ἀντωνίου. Προσέθηκε δὲ μόνον ἡ Κ. Πενεκούρ τὴν παράκλησιν νὰ σταλῶσι τὰ χρήματα εἰς τὸν Σωσθένην ἐκ μέρους φίλου τινός, ὅστις ἤθελε νὰ μείνῃ ἀγνωστός.

Ἀπερίγραπτος ἦν ἡ χαρὰ τοῦ Σωσθένους ὅτε ἔλαβε τὴν ἀνέλπιστον ταύτην βοήθειαν. Ἄμα εἰσπράξας τὰ χρήματα, ἔτρεξεν εἰς ὅλους τοὺς φίλους του, διὰ ν' ἀνακαλύψῃ καὶ εὐχαριστήσῃ ἐκείνον εἰς ὃ ἐνόμιζεν ὅτι ὤφειλε τὴν μεγάλην ταύτην ὑπηρεσίαν. Ἀλλ' οὐδεὶς ἤθελε νὰ ὁμολογήσῃ ἐκείνῳ εὐεργέτην καὶ νὰ δεχθῇ τὴν ἐκφράσιν τῆς εὐγνωμοσύνης του, διότι πάντες ἔλεγον ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἔχουσι βοηθείας ἀνάγκην, καὶ δὲν δύνανται νὰ ἦναι τοσοῦτον γενναῖοι. Τέλος δὲ, ἀπελπισθεὶς νὰ ὑπερνικήσῃ τὴν ἐχεμύθειαν τοῦ εὐεργέτου του, ἐσκέφθη πῶς νὰ ἐκμεταλλεύσῃ τὰ προτερήματα, καὶ αὐτὰ τὰ ἐλαττώματα τῆς νέας του θέσεως. Ἡ σύνταξις ἥτις τῷ ἐχορηγεῖτο διὰ τὰς μικρὰς του ἀνάγκας ὅταν κατόκει καὶ ἐτρέφετο εἰς τοῦ πατρὸς του, τῷ ἦτον τότε ἀνεπαρκής· οὐχ ἦτον ὅμως ἀπόφασιν εἶχε νὰ μὴ ἐπανέλθῃ πλέον εἰς τὴν πατρικὴν εἰρηκτὴν, ὡς ὠνόμαζε τὴν οἰκίαν, καὶ ἐθεώρει ὡς ἀντιστάσιμα ἐπαρκῆς τῶν στερήσεων ἃς ἐμελλεν ἡ πενία νὰ τῷ ἐπιβάλλῃ, τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ παντός καθήκοντος, ἀπὸ πασῶν τῶν ὀχληρῶν ἐκείνων ὑποχρεώσεων ἃς οἱ συγγενεῖς ἀπαιτοῦσιν. Ἄλλως τε ἐσκέπετο ὅτι μὴ ὦν ἀφυῆς οὐδ' ὀκνηρὸς, ἐδύνατο νὰ πορίζεται τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐργαζόμενος· ἐδύνατο νὰ ζητήσῃ θέσιν εἰς τὰ γραφεῖα ἐνός τῶν ὑπουργείων, οὗ προΐστατο ὁ θεῖος τοῦ φίλου του Φερδινάνδου. Ἐτερος τῶν συνεταίρων αὐτοῦ ἦτον ἀρχισυντάκτης μικρῆς τινος ἐφημερίδος· εἰς ταύτην θὰ ἐδίδεν ἀρθρα, θὰ τῇ ἐπῶλε τὰ δηκτικὰ σαώματα τοῦ ἃ μέχρι τοῦδε ἐδαψίλευε δωρεάν. Καὶ τῷ ὄντι τὸ ὀρθὸν τοῦτο σχέδιον τῷ ἐπέτυχεν κατ' ἀρχάς. Διότι ἡ ἀναφορὰ τοῦ πρὸς τὸν ὑπουργὸν ἐνεκρίθη καὶ τῷ ἐδόθη ἡ μικρὰ θέσις δι' ἧς ἐμελλε νὰ πορίζεται τὰ πρὸς τὸ ζῆν· τῷ ἐδόθη ὅμως κατὰ μυστικὴν παράκλησιν τοῦ πατρὸς του, πληροφορομένου περὶ πάντων ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου, ὅστις ἦν, φαίνεται, παράδειγμα ὑπηρετοῦ, διότι εἶχε κηρύξει ὅτι εὐχαριστεῖται νὰ ὑπηρετῇ τὸν νέον του κύριον ἀμισθὶ διὰ τὸ παρὸν, καὶ μόνον ἐπ' ἐλπίδι μελλούσης ἀμοιβῆς. Ἡ αὐταπάρνησις ὅμως αὕτη δὲν ἦτον ὅσον μεγάλη ἐφαινετο, διότι ἡ Κ. Πενεκούρ ἐξώφλει μυστικῶς ἀλλὰ καὶ τακτικῶς τὰ μηνιαία ὅσα ὁ υἱὸς της ἐνόμιζεν ὅτι ὤφειλε.

Μάτην ὅμως ἡ δυστυχὴς μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ τῆς ἐγγραφον ἐπιστολὰς ἐπὶ ἐπιστολῶν, προσκαλοῦσαι τὸν ἄσωτον υἱὸν νὰ ἐπανέλθῃ ὑπὸ τὴν πατρικὴν ἐστίαν καὶ νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν. Εἰς ὅλας ταύτας τὰς παρακλήσεις τῶν ὁ Σωσθένης ἀπῆντα πάντοτε.

— Ἐδιώχθη ἀναξίως ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου. Ποτὲ δὲν θὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν οἰκίαν του.

Ἐπειτα δὲ, ἐκθεσθαχυνμένος ὑπὸ τῆς ἀνεξαρτησίας του, δὲν μετανόει, ὅτι καὶ τῆς μητρός καὶ τῆς ἀδελφῆς του τὴν ἀγάπην ἐθυσίαζεν εἰς αὐτήν.

Μάτην ὁ θεὸς του, ὁ ποιητὴς, τῷ εἶχε προσφέρει ἐν ἐμμέτρῳ ἐπιστολῇ, κεκοσμημένῃ δι' ἀξιομαμάτων καὶ πικρῶν ἐλεγγῶν, νὰ κατορθώσῃ συνέντευξιν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ προέδρου, καὶ νὰ ἐπιφέρει τοῦτου τὴν ἐξιλέωσιν. Ὑπῆρχε δὲ καὶ νέον τι αἶσθημα, καθιστῶν αὐτὸν ἐπιμονώτερον ἐν τῇ ἀντιστάσει του. Συνοδεύον πᾶσαν ἐσπέραν τὸν φίλον του Ἀνατόλιον εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Οὐρανίας, εἶχε θαλγῆθ' ὁ Σωσθένης ὑπὸ τῶν χαρίτων νέας καὶ καλῆς ὀρχηστρίας, ἧς αἱ ἐπαφρόδιτοι θέσεις, αἱ ἐν τεχνῶν θερμαστρίδες ἤρχιζον προκαλοῦσαι τὰς χειροκροτήσεις τοῦ θεάτρου, τὰς περιποιήσεις τῶν φοιτητῶν τῶν παρασκηνίων, καὶ τὰ περιπαθῆ αἰσθήματα τῆς χρυσῆς νεολαίας.

Ὡς μόνον κεφάλαια ἔχων τὰ ἀτομικὰ αὐτοῦ προτερήματα, δὲν ἠλπίζεν ὁ Σωσθένης νὰ ὑπερισχύσῃ τοσοῦτον φοβερῶν ἀντιζήλων. Ἀλλὰ καὶ τοὶ ὀρχήστρικαι, ἡ νέα Ἀμεναῖς ἦτον πνευματώδης, καὶ πύχαριστετο μᾶλλον ἐκ τῶν εὐφυῶν ἀστεϊσμῶν τοῦ νέου Ρεννεκούρ, ἢ ἐκ τῶν ἀνουςίων περιποιήσεων τῶν ἄλλων τῆς ἐραστῶν. Προσέτι δ' εἶχεν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τὸ προτέρημα ὅτι ὁσάκις ἡ Κ. Ἀμεναῖς ἀνέβαινε εἰς τὴν σκηνὴν, ἐδύνατο νὰ δημοσιεύῃ διὰ τοῦ τύπου ὑπερβολικὰ αὐτῆς ἐγκώμια καὶ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς θεραπείας εἶναι ἀκαταμάχητον δι' ἡθοιοῦν. Προσέτι δὲ ἐξεκένου τὸ βελάντιον του εἰς δῶρα ἐλάχιστα μὲν, οὐχ ἦττον δ' ἀνώτερα τῶν οἰκονομικῶν του δυνάμεων.

Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ἀπαντήσας τὴν Κ. Ἀμεναῖδα, τῇ προσέφερε τὸν βραχίονα, ἡ δὲ συγκατένευσε νὰ τὸν δεχθῇ. Ἐπὶ δὲ τοῦ περιπάτου τῶν, ἐστάθη ἡ ὀρχήστρια ἐμπρὸς ἐνός τῶν λαμπρῶν ἐκείνων ἐργαστηρίων, ἐν οἷς εἰσὶν ἐναποτεθειμένα παντοῖα μεσαιωνικὰ μνημεῖα, κινεζικοὶ θησαυροὶ, ψηφροθετοὶ τράπεζαι ἐκ τῶν κοσμοσῶν τὰς αἰθούσας ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ, ἐπίχρυσα χαλκουργήματα, ἐπιπλά τορνευτὰ κατὰ τὸν ῥυθμὸν τῆς ἐποχῆς Λουδοβίκου τοῦ ΙΕ, καὶ ἀρχαιοφανῆ διάλιθα κοσμήματα, ἐκ τῶν κατασκευαζομένων κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας. Μεταξὺ δ' αὐτῶν διέκρινεν ἡ Ἀμεναῖς γοθικὴν τινα πόρπην, περιέχουσαν ὠρολόγιον περικοσμούμενον διὰ μικρῶν ἀδαμάντων. Καὶ ἦτον μὲν ἡ πόρπη βαρεῖα, καὶ ἀσχημον τὸ ὠρολόγιον καὶ οἱ ἀδάμαντες ἐκλεπίσματα ὀλιγότιμα, οὐχ ἦττον ὅμως ἐζητοῦντο δις χιλία φράγκα διὰ τὸ κακότεχνον τοῦτο κόσμημα, καὶ ἡ Ἀμεναῖς τὸ εὗρισκεν ἐξαισίον· ἀλλὰ νὰ τὸ ἀποκτήσῃ οὐτε τὸ ἐφ' ἑαυτῇ, διότι ἡ ζητούμενη ποσότης ὑπερέβαινε πολὺ τὰς δυνάμεις τῆς ἡσθάνετο ὅμως πολλὴν διὰ τοῦτο λύπην, δεκάκις ἐλάμβανε καὶ ἄφινε τὴν πόρπην, ἐκατοντάκις ἐρώτησε τὸν πωλητὴν ἂν καλὸν εἶναι τὸ ὠρολόγιον, ἂν πολλὴ δὲν εἶναι τῶν ἀδαμάντων ἡ τιμὴ, καὶ μετὰ πολλῆς δυσκολίας ἀπεφάσισε τέλος νὰ τὴν στερηθῇ.

Πλήρης ἀπελπισίας ὁ Σωσθένης, διότι δὲν ἐδύνατο νὰ εὐχαριστήσῃ ἀμέσως τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ὀρχηστρίδος, ἔλεγε καθ' ἑαυτόν· «Θὰ τῇ ἀγοράσω ὅμως τὴν πόρπην καὶ ἂν ἀναγκασθῶ νὰ χρεωθῶ

πάλιν διὰ νὰ τῇ τὴν δώσω. » Τῆς δ' αὐτῆς ἡμέρας τὴν ἐσπέραν ὁ Σωσθένης ἦν προσκεκλημένος εἰς ἐν τῶν δαίπνων ἐκείνων, τῶν χαρακτηριζομένων ὡς δαίπνων νέων, ἂν καὶ τινες ὠραῖαι γυναικες παρευρίσκωνται εἰς αὐτά· διότι αἱ περιποιήσεις πρὸς τὰς κυρίας εἰσὶν ἐν αὐτοῖς στοπὸς πολλὴ δευτερεύων, πρωτεύων δὲ καὶ προέχων τὸ χαρτοπαίγνιον. Ἐνταῦθα εἶδε τὴν τύχην σταθερῶς προσμεδιδῶσαν ξένον τινὰ νέον, κερδίζοντα εἰς πᾶσαν στροφὴν τῶν χαρτίων, εἴτε καλὴν εἴτε καὶ κακὴν. Τὰ χαρτονομίσματα, τὰ φλωρία ἐσφωρεύοντο ἐμπρὸς αὐτοῦ. «Διὰ τί νὰ μὴν ἔχω καὶ ἐγὼ τὴν αὐτὴν ἐπιτυχίαν; » εἶπεν ὁ Σωσθένης· καὶ ἅμα βλέπει θέσιν κενὴν εἰς τὸν ὀλέθριον πρᾶσινον τάπητα, καταλαμβάνει ταύτην μετὰ σπουδῆς.

Κατ' ἀρχὰς τινὲς ἐπιτυχίαι τῷ ἔδωσαν τὴν ἐλπίδα νὰ κερδίσῃ τὰ δις χιλία φράγκα ὧν εἶχεν ἀνάγκην διὰ τὴν πόρπην, καὶ ἡ καρδία του ἐστίρτα ἐξ ἀγαλλιάσεως. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγοι ἡ τύχη ἐστράφη, αἱ ἀποτυχίαι ἤρχισαν, καὶ ἀπώλεσεν ὁ Σωσθένης πάντα ὅσα εἶχε κερδίσει, μετὰ ταῦτα ὅσον χρυσὸν εἶχεν ἐφ' ἑαυτοῦ, καὶ ἔπειτα καὶ ἐπὶ πιστώσει, καὶ μέχρι τέλους ἀπεύρθη τῆς συναναστροφῆς ἐν τῇ ἀγωνίᾳ ἀνθρώπου εἰς ἣν ἡ τιμὴ εἰκοσιτέσσαρας μόνας ὥρας παρέχει προθεσίαν ὅπως ἀποτίσῃ ἃς εἶχεν ἀπολέσει ἐξ ἑξαχμίων δραχμῶν, καὶ ἃς δὲν ἤξευρε πῶθεν νὰ πορισθῇ.

Τὸ πρῶτόν του κίνημα ἦν νὰ ὀδεύσῃ πρὸς τὸν φίλον του Ἀνατόλιον καὶ νὰ τῷ διηγηθῇ τὴν στενοχωρίαν του. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν τὸν εὗρεν, ἔτοιμον νὰ ῥιφθῇ εἰς τοὺς πόδας τοῦ Δουκὸς, τοῦ πατρὸς του, καὶ νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν βοήθειάν του, ἐλπίζων δὲ νὰ κινήσῃ καὶ τὴν συμπάθειαν γράας τινὸς καὶ πλουσίας θείας του, ἣν πολυλάκις ὠδήγει εἰς τὸν περίπατον, στηρίζων τὰ κλονούμενα βήματά της, καὶ ἦτις εὐγνωμονοῦσα διὰ τὰς περιποιήσεις του, ἦν πιθανὸν νὰ μὴ τὸν ἐγκαταλείψῃ ἐν ταύτῃ τῇ περιστάσει. Ἀλλ' ὁ Σωσθένης, διεστῶς πρὸς πᾶσαν τὴν εἰκογένειάν του, δὲν εἶχε τὸ καταφύγιον τοῦτο. Μάτην δὲ ζητήσας νὰ ἐφεύρῃ, πῶθεν ἐδύνατο ν' ἀρυσθῇ ὁ Σωσθένης τοιαύτην ποσότητα ἐν τοσοῦτῳ διαστήματι χρόνου.

Μάτην, τῷ εἶπεν ὁ Ἀνατόλιος, ἐπιθεωρῶ πάντας τοὺς παρελθόντας καὶ τοὺς παρόντας φίλους μας. Ἐνὰ μόνον ἄνθρωπον γνωρίζω δυνάμενον νὰ σὲ συνδράμῃ. Ἀλλὰ δὲν θέλεις δεχθῇ.

Διὰ τί; εἶπεν ὁ Σωσθένης. Ἐκτός μόνου τοῦ πατρὸς μου, ὅστις, πρῶτον, δὲν θέλει μὲ συνδράμει, καὶ παρ' οὗ, δεύτερον, ὥμωσα νὰ μὴ ζητήσω ποτὲ τίποτε, δέχομαι προθύμως τὴν συνδρομὴν παρ' οἷου δήποτε, καὶ παρ' ἀγνώστου αὐτῶν.

Ἄ! τῷ ὄντι; Ὁ ἄνθρωπος οὗτος δὲν σ' εἶναι παντελῶς ἀγνωστος. Δυστυχῶς ὅλον τὸ ἐναντίον μάλιστα.

Δὲν σ' ἐννοῶ.

Πέρσει ἔλαβεν ἄλυσιν ἀδαμάντων, ὧν ἡ τιμὴ ὑπερβαίνει τὰς ἐξ ἑξαχμίων φράγκων.

Πῶς; ἐννοεῖς...

Ναί, ἐννοῶ τὴν Ἀμεναῖδα. Τρέπει φίλιαν πρὸς σὲ, καὶ εὐτυχὴς θέλει νομισθῇ δυναμένη νὰ σὲ βοηθήσῃ, ὅταν μάλιστα μάθῃ ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ αἰτία τῆς δεινῆς θέσεώς σου. Καὶ περισσώτερον εἰμὶ βέβαιος ὅτι σοὶ θυσιάζει προθύμως. Τί τὸ παράδοξον; τῇ ζητεῖς ὀλίγων ἡμερῶν δάνειον, διότι βεβαίως πολλὰ ἡμέραι δὲν θὰ παρέλθωσι χωρὶς νὰ εὗρῃς φίλον ἢ ἐπιχειρήσῃν τινα δι' ἧς νὰ δυνηθῇς νὰ τὴν ἐξορλήσῃς.

Ἐγὼ νὰ δανεισθῶ ἐξ ἑξαχμίων φράγκων παρὰ γυναικὸς, παρὰ ὀρχηστρίδος; ὦ! εἰς τὴν τοιαύτην κατασχύνῃ δὲν δύναμαι νὰ ἐκτεθῶ.

Τί νὰ γίνῃ; τὸ κατεπεῖγον εἶναι νὰ σωθῇς ἐκ τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου. Ὁ Ἄγγλος εἰς ἣν ὁ φείλεις ἐπιστρέφει αὐριο εἰς Λονδίον. ἀνέχεσαι νὰ μείνῃ φρονῶν ὅτι οἱ Γάλλοι δὲν πληρώνουσι τὰ ἐπὶ λόγῳ τιμῆς χρῆς; Ἡ ὑπόληψις ὅλης σου τῆς ζωῆς διακινδυνεύει. Τὸ κατ' ἐμὲ θὰ ἐκλεπτον μᾶλλον τὴν θείαν μου, καὶ ἂν ἐμελλον νὰ καταδικασθῶ εἰς ἀγγλόν, παρὰ ν' ἀφίσω τὸν ὑπερήφανον αὐτὸν ὑπερβαλᾶσσιον εὐπατριδὴν νὰ λέγῃ ὅτι ἡ τιμὴ τῶν εὐγενῶν Γάλλων δὲν εἶναι ἐπίσης ἀσφαλὴς ὅσον τὸ ξίφος αὐτῶν.

Θεέ μου, τί νὰ γίνω; ἀνέκραξεν ὁ Σωσθένης ἐν ἀπελπισίᾳ· τί ν' ἀποφασίσω; Μεταξὺ δὲ ἐπίσης ἀτίμων πράξεων ἀμφιταλαντεύομαι, καὶ κατ' ἀμφοτέρων ἐπίσης κατεξανίστανται τὰ αἰσθήματα μου. Ὅχι! δὲν θὰ ὠφελθῶ ἐκ τῆς φιλίας τῆς καλῆς ταύτης κόρης, ὅπως τὴν σύρω εἰς τὸν ὀλεθρόν της. Καὶ ἀφ' οὗ δὲν ὑπάρχει τρόπος σωτηρίας, θὰ ἐξέλθω ἀξιοπρεπῶς τοῦ ἀγῶνος.

Ταῦτα δ' εἰπὼν, ἐξῆλθε, κλείων τὴν θύραν θορυβωδῶς, καὶ ἀπελθὼν κατεκλείσθη εἰς τὸν θάλαμόν του. Ἐκεῖ δ' ἤρξατο πικρῶς καταμεμφόμενος ἑαυτοῦ, τῆς ἀφρονίας του διαγωγῆς, τῶν σφαλμάτων αὐτοῦ, τῆς ἀφρονίας του διαγωγῆς, τῶν σφαλμάτων αὐτοῦ, τῆς ἀφρονίας του διαγωγῆς, τῶν σφαλμάτων αὐτοῦ. Ἐπὶ μίαν στιγμὴν τῷ ἐπανῆλθεν ἡ ἰδέα νὰ προσφύγῃ εἰς τὴν ἐλευθεριότητα τῆς Ἀμεναῖδος, ἀλλ' ἐπὶ μίαν μόνον στιγμὴν, διότι ἀμέσως τῷ ἐπῆλθεν εἰς τὴν μνήμην ὅσα φοβερὰ ἤκουσε λεγόμενα κατ' ἀνθρώπου τινὸς ἐπισήμου, καθ' οὗ γενικὴ περιφρόνησις ἐξάνεστη, διότι εἶχε καὶ αὐτὸς δεχθῇ εὐεργεσίαν ὑποκριτίας, καὶ αἱ ὕβρεις καὶ οἱ χλευασμοὶ οἱ κατὰ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, περιεβόμβουν τοῦ Σωσθένους τὴν ἀκοήν, καὶ τῷ ἐφαίνοντο ὅτι κατ' αὐτοῦ ἐσφενδονίζοντο, διὸ καὶ ἐμαίνετο ὑπ' ἀπελπισίας. Πεισισμένος δὲ ὅτι μόνον διὰ θανατηφόρου μονομαχίας ἐδύνατο ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἀπειλοῦσαν αὐτὸν περιφρόνησιν, ἐσκέφθη ὅτι ἂν πρόκειται ν' ἀποθάνῃ, προτιμώτερον εἶναι νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν βίον πρὶν ἢ ἀτιμάσῃ τὴν συμφορὰν του διὰ πράξεως χαμερποῦς καὶ ἀνωφελοῦς. Τοιαῦτα δ' ἀπαίσια βυσσοδομῶν, διεμέτρα τὸν κοιτῶνά του διὰ μεγάλῳ βγμάτων, ἐπρόφερε λέξεις διακεκομμένας, καὶ προσῆπτεν εἰς τὴν οἰκογένειάν του τὴν φοβερὰν του ἀπόφασιν, χωρὶς ν' ἀναλογισθῇ ὅτι αὐτὸς πρῶτος καὶ μόνος προῦκάλεσε τὴν ἐγκατάλειψιν αὐτῆς ὅταν ἐγκατέλιπε τὴν πατρικὴν οἰκίαν,

ὅτε διὰ πάσης ἀτοπίας ἠψήφισε τὴν ὀργὴν τῶν γονέων του, ἀντὶ νὰ τὴν πράξῃν, ὑποσχόμενος ἐμ-φρονεστέραν διαγωγὴν. Τόση δ' ἦν ἡ ἐξαφίς αὐτοῦ, τόσαι αἱ κραυγαὶ καὶ αἱ ἀπειλαὶ του, ὥστε ἐδράμε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀντώνιος, νομίζων ὅτι προσεβόλλετο ὑπὸ ληστῶν, καὶ τὸν εὗρε τρέμοντα τὸ σῶμα, τὸ βλέμμα παράφορον, μόλις στηριζόμενον, καὶ δύνανται ἔχοντα εἰς τὴν φωνὴν μόνον, δι' ἧς κατηράτο οὐρανὸν καὶ γῆν. Βλέπων δ' αὐτὸν ἐν παραφορᾷ καὶ ἐκλαμβάνων αὐτὸν βαρέως πυρέσσοντα, δὲν ἐτόλμα νὰ τὸν ἐγκαταλείψῃ, ἂν καὶ ἐρρόνει ἀφουκτον τὴν παρουσίαν ἱατροῦ. Διὸ καλῆσας τὸν θυρωρὸν, τὸν ἐπέμψεν νὰ φέρῃ τὸν ἱατρὸν, καὶ ἅμα οὗτος ἦλθεν, ἐσπευσε νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν Ἀμεναῖδα, ὅπως ἔλθῃ καὶ ἐπιμεληθῇ τοῦ Κυρίου του, οὗ ἐφαίνετο ἐν κινδύνῳ καὶ ἡ ζωὴ καὶ τὸ λογικόν. Ἀλλ' ὡς τῆς ἐκπλήξεως! Ἡ ὠραία ὀρχήστρια αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἐσπέραν εἶχεν ἀπέλθῃ εἰς Πετρούπολιν. Τὴν λυπηρὰν ταύτην εἶδῃσιν ἀπεφάσισε νὰ μὴ γνωστοποιήσῃ εἰς τὸν Σωσθένην.

Ὁ δὲ ἱατρὸς διέταξεν ἀμέσως ἱατρικὰ δραστήρια, διότι διέγνω ἐγκεφαλίτην ὀξείαν, προσελθοῦσαν, ὡς ὑπόπτευεν, ὑπὸ θλίψεως ἰσχυρᾶς. Εἰξετάσας δὲ περὶ τούτου τὸν Ἀντώνιον, ἔμαθε παρ' αὐτοῦ τὸ κατὰ τὸν Σωσθένην, τὴν θέσιν αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀγωνίαν του, καὶ θεωρήσας τὸν κίνδυνον ἐπείγοντα, ἐζήτησε νὰ συσκευθῇ μετὰ τινος τῶν ὁμοτέχων του. Ἀμέσως ἐσπευσεν ὁ Ἀντώνιος νὰ φέρῃ αὐτὸν, ἀλλ' ἐκείθεν μετέβη πρὸς τὴν Βαλερίαν, καὶ τὴν εἰδοποίησε περὶ τῶν φόβων τοῦ ἱατροῦ ὡς πρὸς τὴν κατάστασιν τοῦ ἀδελφοῦ της, καὶ ὅτι περιῆλθεν εἰς τὸν ἐσχατον τοῦτον κίνδυνον διότι δὲν ἠδύνατο νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος του. Ἡ δὲ, ἀμέσως ἐνθυμηθεῖσα τὸ ὠραῖον μαργαρίτινον περιδέραιον ὃ εἶχε λάβῃ εἰς κληρονομίαν παρὰ τινος θείας της, τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν Ἀντώνιον, καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ σπεύσῃ πρὸς γνωστὸν τινα ἀδαμαντοπώλην, καὶ νὰ τῷ τὸ ἀφήσῃ ἀντὶ 6 χιλιάδων φράγκων, διότι τὸ περιδέραιον ἤξιζε περισσώτερα.

Λάβε τα, προσέθηκε, καὶ τρέξε εἰς τοῦ Ἀγγλου. Ἐλθε δ' ἔπειτα εἰς τὸν φίλτατον ἀσθενῆ καὶ εἰπέ τῷ ὅτι ἡ τιμὴ του ἱκανοποιήθη, καὶ καθυστάσε τον, καὶ ἐνθάρρυνέ τον. Ἐγὼ δὲ θὰ ἱκετεύσω τὴν μητέρα μου νὰ μὲ φέρῃ πλησίον του. ὦ! ὁ πατήρ μου δὲν θὰ μᾶς ἐμποδίσῃ νὰ ὑπάγωμεν νὰ τὸν βοηθήσωμεν, νὰ δεχθῶμεν τὴν τελευταίαν... Ἀλλ' ὅχι! ὁ θεὸς θὰ μᾶς τὸν διαφυλάξῃ, θὰ καμφοθῇ ὑπὸ τῶν προσευχῶν μου, καὶ θὰ τὸν σώσῃ. ὦ! νὰ τὸν ἰδῶ μόνον, ὦ! νὰ ζήσῃ, ἢ θ' ἀποθάνῃ τῆς λύπης.

Πολλὰ παρῆλθον ἡμέραι καὶ ἐπετείνετο ἡ ἐγκαταλίτις, τὰ δὲ δραστηριώτερα τῶν ἱατρικῶν ἔμενον ἀτελεσφόρητα. Πᾶσα ἐλπίς εἶχεν ἀπολεσθῇ, καὶ μετὰ βιαίαν εἰσβολὴν τοῦ πυρετοῦ, συνοδευομένην ὑπὸ σπασμῶν, ὁ ἀσθενὴς ἐδυθίσθη εἰς ἐσχάτην ἀτονίαν· πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ ἐξηντλήθησαν, καὶ ἡ στιγμὴ τοῦ θανάτου ἐφαίνετο ἐπιστάσα. Ἀλλ' αἴφνης ἤρξατο ἐλευθερώτερον ἀναπνέων, αἱ πυρέσ-

σουσαι παραιτί του ὠχρίασαν, τὸ ἀτενὲς τῶν χα-
ρακτῆρων τοῦ προσώπου του ἐλύθη, καὶ ὕπνος ἡ-
συχος τὸν κατέλαβεν. Ἐκεῖ γλυκεῖαι εἰκόνες ἀνέ-
τειλον εἰς τὴν φαντασίαν του. Παρήγορος ὄνειρος
τῷ παρέστησε τὴν μητέρα καὶ τὴν ἀδελφὴν του,
προσέτι δὲ καὶ τὸν πατέρα του οὐχὶ σύνοφρον καὶ
ἐπιπλήττοντα, ἀλλὰ δάκρυα συμπαθείας ἔχοντα
εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Μετ' ἐκπλήξεως εἶδε καὶ τὴν
Ἐλεονόραν λαμπροστόλιστον ὡς νύμφην, φέρου-
σαν τὸ λευκὸν ἐνδυμά της, τὸ λεπτὸν νυμφικὸν
κάλυμμα, βαδίζουσαν περιεσταλμένως, καὶ μετ' ἡ-
θους εὐδαίμονος καὶ σεμνῆς ταραχῆς, ἥς ἡ χάρις
ἤρξανε πρὸ αὐτῇ τὴν τοῦ κάλλους καὶ τῆς νεότη-
τος. Οὐδέποτε ἦν ὠραιοτέρα ἡ Ἐλεονόρα, διότι εἰς
τὸ τεθορυβημένον τῆς βλέμματος ἐνέλαμπεν ἡ χαρά
της. Τῷ ἐφάνετο δὲ ὅτι δὲν τὴν ὠδήγει ἡ εὐπεί-
θεια μόνη εἰς τὸν βωμόν, ἀλλ' ἀνελπίστου εὐτυχίας
συγκίνησις ἐπεφάνετο ἐπὶ τοῦ προσώπου της. Ἀλλὰ
τίς ἦν ὁ εὐδαίμων, ὁ τοιοῦτους παλμούς εἰς τὴν καρ-
δίαν της διαγείρων; Τοῦτον δὲν ἐδύνατο νὰ ἰδῇ
ὁ Σωσθένης, διότι ἀγλὺς ἡγείρετο πρὸ τῶν ὀφθαλ-
μῶν του. Καὶ γνωστὸν μὲν τῷ ἐφάνετο τὸ ἀνά-
στημά του, τὸ σῶμά του, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον μά-
την ἐπροσπάθει νὰ ἰδῇ καὶ ν' ἀναγνωρίσῃ. Νέα τότε
ἀγωνία τὸν κατέλαβεν ἐν τῷ ὕπνῳ του, πυρετὸς
ζηλοτυπίας, ἀπειλῶν νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν παραφροσύ-
νην, ἥτις πρὸ δύο ὥρων τὸν εἶχε περιαγάγει εἰς
ἐσχατον κίνδυνον, καὶ ἐν μεγάλῃ ταραχῇ ἤρξατο
παρομιλῶν πάλιν.

— Τῷ ὄντι λοιπόν, ἔλεγε, τῷ ὄντι, Ἐλεονόρα,
δὲν μ' ἀγαπᾷς πλέον; Ἡ μήτηρ μου, ἡ ἀδελφὴ μου
σοὶ εἶπον ὅτι ἤμην ἀνάξιος τῆς ἀγάπης σου. Ἀλλ'
ἰδοὺ τώρα σὲ παρακαλοῦσιν ὑπὲρ ἐμοῦ. Ὁ πατήρ
μου μὲ συγχωρεῖ. Ἄκουσον, μὴ μὲ φεύγῃς... Μὴ
νυμφεύσῃς ἄλλον... Ἀπόδος μοι τὴν ζωὴν...
διὰ νὰ σ' ἀγαπῶ... πάντοτε... πάντοτε...

Ταῦτα δὲ λέγων, ἀνέστη ἡρέμα, ἠνέωξε τοὺς ὀ-
φθαλμούς του, ... καὶ τῷ ἐφάνη ὅτι τὸ ὄνειρόν του
ἐξακολουθεῖ! Εἰς τὸ πλευρὸν τῆς κλίνης του εἶδεν
ἰστάμενον τὸν πατέρα του, ὠχρὸν ἔχοντα τὸ μέ-
τωπον, τεθλιμένον τὸ βλέμμα. Ἡ ὄψις του ἐξέφρα-
ζε ταραχὴν βαθεῖαν, πόνον ἐγκάρδιον καὶ σιωπη-
λόν· ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς του ἀπεικονίζοντο οἱ σπα-
ραγμοὶ τῆς ψυχῆς του, καὶ ἡ φοβερὰ πεποίθησις ὅτι
ἂν ἀπέθνησκεν ὁ μονογενὴς υἱός του, θὰ συναπέ-
θνησκε καὶ ἡ γυνὴ του, ἐδιπλασίαζε τὸν ἀγῶνά
του· διότι ἡ δυστυχὴς μήτηρ παρεδίδετο τότε εἰς
θανάσιμον ἀπελπίσαν. Τοὺς ὀλοφύρμους τῆς ἀκούων
ὁ Σωσθένης ἐξέτεινε πρὸς αὐτὴν τοὺς βραχίονας,
προσεμειδίασε πρὸς τὴν ἀδελφὴν του, καὶ λαμβά-
νων ἀμφοτέρως, τὰς ἐσφίξεν εἰς τὰς ἀγκάλας του.
Ἐπειτα δὲ, καταπεσὼν εἰς τὸ προσκεφάλαιόν του,
παρεδόθη εἰς αἰσθήματα βίαια, ὑπερβαίνοντα τὰς
δυνάμεις του. Ἀλλ' ἐντὸς ὀλίγου ἀνεζωογονήθη, καὶ
ὁ ἰατρὸς λαβὼν τὸν σφιγμόν του, ἐνέκραξεν,
— Ἐσώθη!...

Ἀπερίγραπτοι εἰσὶν αἱ ἀλλεπάλληλοι κινήσεις δι'
τὴν ψυχὴν βίαιως διέρχεται, ἀπὸ τῶν βασάνων

τῆς ἀπελπίσεως μέχρι τῶν ἐκστάσεων χαρᾶς ἀπρο-
δοκήτου καὶ αἰφνυδίας, καὶ ἀδυνατοῦ μὲν νὰ εἰ-
πωμεν ποῖαν ἐντύπωσιν ἡ λέξις αὕτη αἰσώθη ἀπει-
τέλεσεν ἐπὶ τῆς μητρὸς τοῦ Σωσθένης, ὡς καὶ
τὴν παράφορον χαρὰν τῆς Βαλερίας καὶ τῆς Ἐλεο-
νόρας. Τὸ αὐστηρὸν πρόσωπον τοῦ Προέδρου περι-
χύθη αἰφνης ὑπὸ ποταμοῦ δακρύων. Ὁ δὲ Σωσθένης
περὶ ἐαυτὸν περιφέρει τοὺς ὀφθαλμούς του, ἀνεγνώ-
ρισε τὸν μικρὸν κοιτῶνα, ὃν κατῴκει εἰς τοῦ πα-
τρός του, καὶ πέριξ τῆς κλίνης του τοὺς γονεῖς καὶ
τοὺς συγγενεῖς του, ὅς ὃν ἐνόμιζεν ὅτι εἶχεν ἐγ-
καταλειφθῇ, καὶ εἰσέτι ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν διατελῶν
τοῦ ὀνείρου του, ἐστήριξε τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς Ἐλεο-
νόρας. Βλέπων δ' αὐτὴν φέρουσαν τὴν συνήθη ἐνδυ-
μασίαν τῆς ἀνέκράξεν ὡς ἐν παραφροῇ.

— Τὸ κάλυμμα, τὰ στέφανα τί τὰ ἔκαμες;...
Ὁ νυμφίος σου, ... τοῦ γάμου αἱ προπαρασκευαί, ...
τί ἔγιναν;

— Φεῦ! ὁ πυρετός, ἡ φρενήτης ἐπανήλθεν, εἶπε,
μετ' ἀπελπίσεως ἡ Ἐλεονόρα. Ὁ ἀποθάνῃ... Ὁ ἀ-
ποθάνῃ καὶ ἐγὼ, ἐπρόσθεσε, καὶ ἔπεσεν ὡς λειποψυ-
χοῦσα εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Βαλερίας.

— Μ' ἀγαπᾷ πάντοτε! ἀνέκραξεν ὁ Σωσθένης.
Δὲν ὀνειρεύομαι! Τὴν χεῖρα τῆς μητρὸς μου κρατῶ
καὶ φέρω εἰς τὰ χεῖλη μου! Ἡ ἀδελφὴ μου μὲ φιλεῖ,
ὁ πατήρ μου μ' ἐναγκαλίζεται!... ὦ! ποῖα δι'
ἐμὲ εὐτυχία!

Ἀλλὰ τότε, τῆς μνήμης κατ' ὀλίγον ἐπανερχο-
μένης μετὰ τῶν αἰσθήσεων, ἀνεπώλησε διὰ μιᾶς
τὴν πρὸ τῆς ἀσθενείας φοβερὰν θέσιν του, καὶ ἤρχι-
σε πάλιν διὰ διακεκομμένων λέξεων νὰ ἐκφράζῃ
τὴν ἀπελπίσαν του, λέγων ὅτι ἡ τιμὴ του εἶναι ἐκ-
τεθειμένη, ὅτι εἶναι ἀνάξιος τῆς ζωῆς ἣν τῷ ἀποδί-
δουσιν. Ἀλλ' ἡ Βαλερία, ἐννοοῦσα τὸν λόγον τῆς
ταραχῆς του, τῷ ἐνεχείρισε χαρτίον, καὶ τὸν πα-
ρεκάλεσε νὰ τὸ ἀναγνώσῃ. Ὅταν δὲ ὁ Σωσθένης εἶ-
δεν ὅτι τοῦτο ἦν ἐξόφλησις τοῦ νέου Λόρδου, δι' ἣν
τῷ ὤφειλεν αὐτὸς ποσότητα, καὶ ἣν ἡ Βαλερία ἐ-
πλήρωσε, τότε βαθεῖα μετάνοια τὸν κατέλαβε,
συναναμειγμένη μετ' ἀπεράντου εὐγνωμοσύνης, καὶ
ἠθέλησε νὰ ὁμολογήσῃ ὅλα τὰ σφάλματά του, διὰ
νὰ ζητήσῃ αὐτῶν τὴν συγχώρησιν. Ἀλλ' ὁ πατήρ
του τῷ ἐπέβαλε σιωπὴν.

— Σκληρὸν ἦτον, τῷ εἶπε, τὸ μάθημα, καὶ δὲν
θέλεις τὸ λησμονῆσαι. Ἐδιδάχθης ὅτι κατὰ τῶν
παγίδων τοῦ κόσμου, κατὰ τῶν κκιῶν καὶ τῶν
ἐλαττωμάτων, τὸ ἄριστον φυλακτῆριον εἰσὶν αἱ
πατρικαὶ συμβουλαί, ὅτε ἐν ἀσθενείαις καὶ συμφο-
ραῖς αἱ μόναι προσφυγαὶ εἰσὶν ἡ μητρικὴ θεράπεια,
ἡ ἀδελφικὴ ἀφοσίωσις, ἡ συγγενικὴ ἀγάπη, καὶ
εἰμὶ βέβαιος ὅτι τοῦ λοιποῦ δὲν θενά εἰπῇς ποτὲ
πλέον, ὡς συνήθιζες ἄλλοτε· εἰς κῆρα καὶ ὀίκο-
γένεια!

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΩΜΟΠΟΛΕΩΣ

ΣΤΕΝΗΜΑΧΟΥ.

Ἐν Στενημάχῳ τῇ 20 Αὐγούστου 1859.

—ooo—

Περὶ σπουδάστέ μοι φίλε.

Εἰς Ἀθήνας.

Ἐνθ' ὑπὸ τὸν γοητευτικὸν οὐρανὸν τῶν Ἀθηνῶν
ἀνεπνέομεν τὴν αὔραν τῆς θείας ἐλευθερίας, καὶ ἀ-
μέριμνοι, ἐπλάττομεν ἐν τῇ φαντασίᾳ μας διάφο-
ρα σχέδια μελούσης εὐδαιμονίας, σὺ μὲν ὁ πανόλ-
βιος ὠνειρεύεσο, χωρὶς βεβαίως ἄδικον, βῆμα βου-
λευτικὸν ἢ λειτουργικὸν τῆς σεμνῆς θέμιδος, ἢ ὑ-
πηρεσίαν τῶν Μουσῶν καὶ ἄλλα τοιαῦτα· ἐγὼ δὲ,
ἐνθυμεῖσαι πῶς αἰφνης κατελαμβανόμεν ὑπὸ πι-
κρᾶς μελαγχολίας, αἰφνης διέκοπτον πᾶσαν συν-
διάλεξιν, καὶ εἰς τὰς φιλικὰς σου ἐρωτήσεις περὶ
τοῦ τί ἔχω, μίαν σοὶ ἐδίδον ἀπόκρισιν, ἔχω πα-
τρίδα δούλην.

Παρήλθεν ἡ ἐποχὴ ἐκείνη... καὶ πρὸ ἐνὸς ἤδη
ἔτους, ἀφότου ἀπεχειρέτησα τὴν ἀθάνατον τῆς Ἀ-
θηνᾶς πόλιν, εἰμαι καταδεδικασμένος νὰ διάγω
δούλιον ἡμᾶρ, καὶ νὰ βλέπω τοὺς ὁμογενεῖς μας
καταδυναστευομένους καὶ βιοῦντας τὸ δὴ λεγόμε-
νον βίον ἀβίωτον.

ὑπὸ τοιαύτας δὲ περιστάσεις διατελῶν, πολλὰ
καὶ τὴν φύσιν αὐτὴν μέφομαι διὰ τὴν ἀναι-
σθησίαν της· διότι στέργει ν' ἀνθῇ καὶ νὰ λαμπρύ-
νηται τόσον φαίδρως ὑπὸ οὐρανὸν δούλον, καὶ ὁ
ἥλιός μας φαίνεται μικρὸς καὶ ἀσθενὴς, καὶ ἡ σελή-
νη ἄχαρις, καὶ τὰ πάντα μαῦρα καὶ σκοτεινὰ· πρὸς
ἐν μόνον εὐχαρίστως ἐνατενίζω, ἀλλὰ καὶ τοῦτο
μετὰ θλίψεως, πρὸς τὸ παρελθόν, καὶ πάλιν κατα-
δικάζω ἐμαυτὸν διὰ τὴν ἀδυναμίαν μου ταύτην,
καὶ ζητῶ συγγνώμην παρὰ τῆς ἀτυχοῦς Πατρίδος
μου διὰ τὴν ἀπιστίαν καὶ ὀλιγοψυχίαν μου.

Ἀλλ' ἴσως σὺ, φίλτατε, ἐκλαμύσσεις ταῦτα ὡς
ἐμπνεύσεις ρεμβαστικῆς καὶ μελαγχολικῆς οἰστρου.
διότι σὺ δὲν ἐννοεῖς, (καὶ εἶθε, μυριάκις εἶθε, ποτὲ
νὰ μὴ λάβῃς πείραν τοῦτου), τί ἐστὶ βίος ἐν
δουλείᾳ· ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ ἐπιθυμῶ νὰ καταλυπῇται
τὴν εὐαίσθητον καρδίαν σου, περιγράφων σοὶ τὰ
δεινὰ, ἅπερ πάσχουσιν οἱ ὁμογενεῖς μας.

Μόνον θέλω πληρώσει μίαν ἐπιθυμίαν σου, ἣν
πολλὰκις μοι ἐξέφρασας, τοῦ νὰ σοὶ γράψω τινὰ
περὶ τῆς Πατρίδος μου.

Ἡ Πατρίς μου λοιπόν, ὡς γνωρίζεις, καλεῖται
Στενημάχος (ὁ). Καὶ ἐκ πρώτης μὲν ὀψεως φαί-
νεται, ὅτι ἡ παραγωγὴ τῆς ὀνομασίας ταύτης εἶναι
παρὰ τὸ Στενή-μαχῇ· ἀλλ' ὁ αἰσθητὴς πατριώ-
της μου Λευκίας ἐτυμολογεῖ αὐτὴν (ἐν τινι ὑποση-
μειώσει Συγγράμματός του τινος) παρὰ τὸ Ἰστιαι-
μάχῃ, (μάχῃ τῶν Ἰστιαιέων,) λέγων, ὅτι Ἰστιαιεῖς,

ἐκ τῆς ἐν Εὐβοίᾳ Ἰστιαιᾶς εἰς χρόνους ἀρχαιοτάτους
ἀφίκησαν εἰς τὰ μέρη ταῦτα, καὶ ἐπειδὴ μάχῃ ἐ-
κράτησαν τῶν ἰθαγενῶν, ἐκ τούτου ὀνόμασαν τὸ
χωρίον Ἰστιαιομάχην, ἐξ οὗ κατὰ παραφθοράν
Στε(ι)νήμαχος. Ἀλλὰ ταῦτα δὲν μαρτυροῦνται ὑπ'
οὐδενὸς τῶν ἀρχαίων, καθόσον γινώσκω, οὔτε ὁ
Λευκίας ἀναφέρει μαρτυρίαν τινὰ, ἀλλ' οὐδὲ ἐπιτο-
πίως ἐμαρτυρήθη μέχρι τοῦδε ὑπὸ ἐπιγραφῆς τινος.
Περὶ τὸν δὲ εἶναι, ὅτι εἰς τὰ στόματα τῶν γερον-
τοτέρων κατὰ παράδοσιν φέρεται, ὅτι οἱ Στενημα-
χῶται εἶναι Ἀθηναῖοι, καὶ παράδοξον, ὅτι ὁ Γόλ-
δουμὸς εἰς τὴν Ἐλ. Ἰστορίαν αὐτοῦ ἐν τῷ περὶ Γε-
ωγραφίας τῆς Ἑλλάδος, περὶ Θράκης λαλῶν, λέ-
γει τὰ ἐξῆς. . . . α Πόλις ἀξιόλογος τῆς Μεσο-
γαίας (Θράκης) Οὐσκοῦδαμα [νῦν Στατιμάκα (*).
Περὶ ταύτης δὲ τῆς πόλεως Οὐσκοῦδαμα δύναται
νὰ σᾶς παραπέμψω, ἐὰν ἔχητε περιέργειάν τινα εἰς
τοὺς ἐξῆς συγγραφεῖς, οἵτινες εἶναι, καθόσον γι-
νώσκω, οἱ μόνον ἀναφέροντες περὶ αὐτῆς. Εὐτροπ.
VI. c. X. καὶ τὰ Σχόλ. τοῦ Tsesuche σελ. 335.
— Πτολμ. 3. 41. — Sext. Rug. o. 9. — Am-
mian Marcel. 14. 41. et 27. 4. — Iornandes de
regn. success. l. 4 d. m, 684.) Σημειωτέον δὲ,
ὅτι οἱ Βυζαντινοὶ συγγραφεῖς τὴν ὀνομαζοῦσαν Στε(ι)-
νήμαχον.

Τοσαῦτα μὲν περὶ τῆς ὀνομασίας.

Κεῖται δὲ ὁ Στενημάχος εἰς τὰς πρὸς Βορ. ὑπω-
ρείας τῆς Ροδόπης μεταξὺ δύο βραχιόνων αὐτῆς,
ἀποτελούντων μικρὰν κοιλάδα, μεσημβρινῶς τῆς Φι-
λιππουπόλεως, ἀφ' ἧς ἀπέχει τρεῖς περίπου ὥρας.
Ἡ τοποθεσία δ' αὐτοῦ εἶναι μαγευτικὴ. Ποταμὸς
εὐμεγέθης, ἔχων τὰς πηγὰς του εἰς τὰς φάραγγας
τῆς Ροδόπης διαρρεῖ αὐτὸν ἀπὸ Ν. πρὸς Β, χορι-
ζόμενος διὰ διωρύγων εἰς πολλὰ ρυάκια, κινουντα
μύλους καὶ ἐλαιοτριβεῖα (ἢ μάλλον σισμοτριβεῖα
καὶ καρυοτριβεῖα) καὶ τὰς καλούμενας τυπάβιτσας
(ἱματιστυπεῖα ἢ ἐριστυπεῖα)· καὶ πρὸς Ν. μὲν
καὶ Δ. ὑψοῦνται οἱ βραχίονες τῆς Ροδόπης, κατὰ
τὸ πλεῖστον ὄντες κατάφυτοι ὑπὸ ἀμπελῶν καὶ
διαφόρων δένδρων, πρὸς Β. δὲ ἐκτυλίσσεται ἀπέ-
ραντος πεδιάς ὁμαλωτάτη, ἐκτεινομένη μέχρι τῶν
προπόδων τοῦ Αἴμου, ὅστις ὑπερεφάνως ὑψοῖ τὰς
χιονοσκεπεῖς κορυφὰς του μέχρι τῶν νεφῶν, τὰ ὅ-
ποια ὑποβάσσει· ἡ ἀπέραντος δ' αὕτη πεδιάς, ἥτις
ἀρχομένη ἀπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ Ὀρβήλου πρὸς Δ.
καταλήγει εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Εὐξείνου, τοῦ Ἑλλη-
σπόντου καὶ τοῦ Αἰγείου, διαβρέχεται καθ' ὅλον αὐ-
τῆς τὸ μήκος ὑπὸ τοῦ Ἑβρου, εἰς ὃν χύνονται πλεῖ-
στοι ἄλλοι ποταμοὶ καὶ ρυάκες καὶ χειμάρροι ἐκ
τῆς Ροδόπης καὶ τοῦ Αἴμου πηγάζοντες ὡς καὶ
ὁ ἡμέτερος, συμβαλλων μετὰ τοῦ Ἑβρου δύο περί-
που ὥρας πρὸς Ἀν. τῆς Φιλιππουπόλεως. Προσι-
διάζει δὲ εἰς τὸν Στενημάχον καὶ μικρὸς τις ζωτι-
κώτατος ἀνεμος ἐσπερινὸς καλούμενος ὑπὸ τῶν
κατοίκων. Ἡ θαυμαζομένη Κηφισία ἤθελε φανῇ
θεραπαινὶς ταπεινῇ ἀπέναντι τῶν σπανίων θελή-

(*) Γράφε Στανίμακκ, κατὰ βαρβαρικὴν φωνήν.

τρων και καλλονών της τοποθεσίας του Στενημάχου. Αλλά κρίμα, ετι στενάζει υπό την δουλείαν!

Ο Στενήμαχος είναι πόλις αρχαιοτάτη, ως εικάζεται εκ πολλών τεκμηρίων και εκ πολλών κειμηλίων της αρχαίας τέχνης και επιγραφών, ών τινες μὲν ἐδημοσίευσθησαν υπό του Κ. Γ. Τσουκαλά ἐν τῇ ιστοριογεωγραφικῇ τῆς Φιλιππουπόλεως περιγραφῇ αὐτοῦ, τινὲς δὲ ἐστάλησαν πρὸς τὴν ἐν Αθήναις Ἐλ. Αρχ. Ἑταιρίαν. Καὶ τῆς Βυζαντινῆς δ' ἐποχῆς σώζονται πολλὰ λείψανα, οἷον πρὸς Ν. ἡμισιαν περίπου ὥραν ἀπὸ τῆς πόλεως ἐρείπια ναοῦ καὶ φρουρίου, ἀναγεθέντος ἐπὶ τοῦ Αὐτοκρ. Ἀλεξίου, ἃν δὲν μ' ἀπατᾷ ἡ μνήμη (διότι ἐνταῦθα ἀπὸ μνήμης μόνον δύνανται τις νὰ γράφῃ διὰ τὴν ἀπόλυτον ἔλλειψιν βιβλίων), καλοῦνται δὲ τὰ ἐρείπια ταῦτα Καλές, ἐπίσης καὶ πολλὰ παρεκκλήσια εἶναι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Πρὸ ἑκατὸν περίπου ἐτῶν ἤμαξ τὰ μάλιστα ὁ Στενήμαχος κατὰ τὴν ἐμπορίαν καὶ τὴν εὐπορίαν, ὡς λέγει ἡ παράδοσις, καὶ τόσον, ὥστε πολλὰ τῶν οἰκίων αὐτοῦ ἦσαν χρυσῶ πεποικιλμένοι, οἱ δὲ Στενημαχῆται ἐνεδύοντο χρυσᾷ, ἀρσεκόμενοι εἰς τὴν ἔλ. ἐνδυμασίαν. Ἀλλ' οἱ Τούρκοι ἐφθόουν τοὺς Στενημαχιώτας, οἵτινες πάντοτε φημίζονται καὶ ὡς καλὰ παλληκάρια. Ὄθεν ἐκαίροφυλάκουν διὰ νὰ λεηλατήσωσιν αὐτούς. Πρῶτον λοιπὸν Σινάπης τις καλούμενος περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐπιδραμὼν πρὸν Στενήμαχον, κατέκρυεν αὐτὸν ὅλον, μετὰ 15 δὲ περίπου ἔτη ἄλλος Τούρκος κοληστής, ὁ Ἰμὴν-Ἀγάς ἐλεηλάτησε καὶ διήρπασεν αὐτόν, καὶ κατὰ τὰς δύο δὲ ταύτας περιστάσεις οἱ Στενημαχιῶται ἔδειξαν ἡρώϊκην καὶ ἀξίαν τῆς φήμης των ἀνδρείαν καὶ καρτερίαν.

Καὶ μ' ὅλας ταύτας τὰς καταδρομὰς πάλιν συνελθὼν καὶ ἐντὸς ὀλίγου διὰ τῆς φιλοπονίας τῶν πολιτῶν ἀνέλαθεν, ὃν ἤδη μία τῶν μεγαλειτέρων καὶ ἐπισημοτέρων Κωμοπόλεων τῆς ἐπαρχίας Φιλιππουπόλεως καὶ ὅλης τῆς Θράκης.

Ὁ Στενήμαχος διὰ τοῦ εἰρημένου ποταμοῦ χωρίζεται εἰς δύο μεγάλας συνοικίας, ὃν ἡ μὲν δυτικώτερα καλεῖται ἰδίως Στενήμαχος, ἡ δὲ πρὸς Ἀν. Ἀμπέλιος, κάτωθεν δὲ τούτου πρὸς Β. ὑπάρχει καὶ τρίτη συνοικία Τσιπροχώρι καλουμένη. Ἀπαντες οἱ κάτοικοι τοῦ Στενημάχου περὶ τὰς 10 χιλ. ὄντες, εἶναι, ἐξαιρουμένων ὀλίγων Τούρκων εἰς τὸ Τσιπροχώρι κατοικοῦντων, Ἑλληνας, λαλοῦντες τὴν Ἐλ. γλῶσσαν, ὅπως αὕτη λαλεῖται εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ κατὰ τὴν Δ. Ἑλλάδα, καθαρῶς ὡς καὶ ἀπηλλαγμένην βαρβαρισμῶν.

Τόσον δὲ γνήσιος καὶ πρόδηλος εἶναι ὁ Ἕλληνισμὸς τοῦ Στενημάχου, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ νεωτεριστὰι τῶν Βουλγάρων, οἵτινες τόσον τολμηροὶ ἐδείχθησαν περὶ τὰ νέα δόγματα των, οὐδὲν ἐκαινοτόμησαν περὶ αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπιτρέπουσιν αὐτῷ νὰ Ἑλληνίζῃ, ἃν καὶ δὲν παύσῃ προσπαθοῦντες νὰ εἰσαγάγῃ καὶ εἰς αὐτὸν τὴν ἐπιρροήν των . . . (ἄλλου παπᾶ εὐαγγέλιον πάλιν τοῦτο· διότι φαίνεται ὀλίγα ἐφάνησαν εἰς τινὰς τὰ ὑπάρχοντα δεινὰ

μας . . . καὶ ἔπρεπε νὰ χωρισθῶμεν χριστιανοὶ ἀπὸ χριστιανῶν!)

Ὁ κυριώτερος πόρος τῶν Στενημαχιωτῶν συνίσταται εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀμπέλων καὶ τὴν μεταξοτροφίαν, ἥτις ὁσημέραι τελειοποιεῖται, μετέρχονται δὲ καὶ πολλὰς ἄλλας ἐπιχειρήσεις.

Εἰς τὸν Στενήμαχον ὑπάρχουσιν ἑπτὰ ἐκκλησίαι, καὶ τώρα ἀνεγείρεται καὶ ἄλλη.

Ἐκπαλαὶ οἱ Στενημαχιῶται ὡς γνήσιοι Ἕλληνες περιθάλπουσι τὴν προγονικὴν παιδείαν. Πρὸ 15 δὲ περίπου ἐτῶν καθίδρυσαν καὶ δύο ἀλληλοδιδασκτικὰ σχολεῖα, ἐν εἰς τὸν ἰδίως Στενήμαχον, καὶ ἕτερον εἰς τὸν Ἀμπέλινον. Ἀλλ', ὅτε μετ' ὀλίγον ἐσκέφθησαν καὶ περὶ συστάσεως Ἐλ. σχολείου, αἱ δύο κοινότητες ἔπραξαν τὸ μέγα σφάλμα τοῦ νὰ συστήσωσιν ἑκάτερα ἰδίον Ἐλ. σχολεῖον, ὥστε ὑπάρχουσιν δύο τοιαῦτα ἀνευ ἀνάγκης τινός, μάλιστα μετὰ μεγίστης βλάβης τῆς Κωμοπόλεως καὶ τῆς σπουδαζούσης Νεολαίας· διότι τὰ δύο ταῦτα σχολεῖα διὰ τὴν σμικρότητα των πόρων των εἶναι ἀτελέστατα, ἔχοντα ἀνὰ ἓνα καὶ μόνον διδάσκαλον. Πιστεύομεν δὲ, ὅτι οἱ φιλότιμοι καὶ ἀξιεπαινοὶ διὰ τὸν πρὸς τὰ καλὰ ζῆλόν των Στενημαχιῶται θέλουσιν ἐννοῆσαι τὸ ἀληθές αὐτῶν συμφέρον καὶ σπεύσει νὰ ἐνώσωσι τὰ δύο Ἐλ. Σχολεῖα εἰς ἓν κεντρικόν, ὅπερ ὑπόσχεται πλεῖστα καλὰ καὶ εἰς τὴν Κωμόπολιν καὶ εἰς τὰς πέριξ κώμας καὶ τὰ χωρία.

Αἱ δὲ κατὰ τὸ βραχὺ τοῦτο διάστημα θαυμάσιοι πρόοδοι, τὰς ὁποίας ἀνέδειξαν τα Σχολεῖα ταῦτα μ' ὅλας τὰς ἐλλείψεις των, ἀπέδειξαν τρανώτατα τὴν εὐφυίαν, φιλομάθειαν καὶ τὴν ὑπὲρ τῆς προγονικῆς παιδείας προθυμίαν τῆς Στενημαχιωτίδος Νεολαίας.

Ἀλλὰ ἐννοοῦντες οἱ φιλόκαλοι Στενημαχιῶται, ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ γυναικείου φύλου τὰ μάλιστα συντελεῖ εἰς τὴν πρόοδον καὶ εὐμερίαν τῆς κοινωνίας, ἐφρόντισαν πρὸ πενταετίας ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῶν καταβάλλοντες τὸν ὅβολόν των νὰ συστήσωσι Παρθεναγωγεῖον, ὅπερ εὐδοκίμως πρὸ ἐνὸς ἔτους διευθύνει ἡ ἐξ Ἀθηνῶν εὐκαίδευτος Κ. Ἀγγελικὴ Ἰακίνθου.

Συγκινεῖται τῷ ὄντι καὶ κατανύγεται ἡ καρδίᾳ παντὸς Ἕλληνο, βλέποντος τὴν φιλοτιμίαν καὶ προθυμίαν τῶν δυστυχῶν ὁμογενῶν μας πρὸς ἀνάκλησιν τῆς πατρῴας παιδείας τε καὶ εὐκλείας. Πόσον δὲ αἱ τοιαῦται κοινότητες, οἷα ὁ Στενήμαχος, εἶναι ἀξίαι νὰ ἐφελκύσωσι τὴν προσοχὴν καὶ γενναίαν συνδρομὴν τῶν βαθυπλούτων ὁμογενῶν μας!

Δίκαιον δ' εἶναι ἐνταῦθα χάριν εὐγνωμοσύνης ν' ἀναφέρω, ὅτι εἰς τὴν καθίδρυσιν τοῦ Ἐλ. Σχολείου τὰ μέγιστα συνετέλεσεν ὁ ἐν Κιανόβιῳ πατριώτης ἡμῶν Κ. Ἀπόστολος Δ. Μεζεβίρης, ἐπίσης καὶ ὁ ἐν Πετροπόλει πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀποβιώσας Ἀντώνιος Κομιζόπουλος, γνωστός εἰς τὸ Πανελλήνιον, ὁ δὲ φιλόπατρις Κ. Ἀθανάσιος Φιλιππίδης προσήνεγκεν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Σχολείου ἀξιόλογον σειρὰν τῶν Ἐλ. ποιητῶν καὶ πεζογράφων τῆς στερεοτύπου ἐκδόσεως τῆς Λειψίας.

Ἐπεθύμουν νὰ σοὶ γράψω τινὰ καὶ περὶ τῆς γλῶσσης τῶν Στενημαχιωτῶν, περὶ ἠθίμων, παραδόσεων, μύθων κλπ. ἀλλὰ μοὶ λείπει ὁ καιρὸς ἐπὶ τοῦ παρόντος.

Εὐτύχει.

ὁ σὸς

ΒΑΣΙΛΟΣ Γ. ΣΚΑΡΑΒΑΝΗΣ

ΑΛΦΟΝΣΟΣ ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΣ.

—οοο—

Ὁ Λαμαρτίνος ἐγεννήθη τὴν 9 Ὀκτωβρίου 1790 εἰς Μαρὼν. Ὁ πατὴρ του εὐρεθείς ἐν τῷ μέσῳ τῶν ταραχῶν τῆς θλιβερωτάτης ἐκείνης ἐποχῆς τῆς Γαλλίας, καὶ πληρωθεὶς μάλιστα ὑπερασπιζόμενος τὸν βασιλεῖα εἰς Κερμακινὴν, ἔστρεψεν ἄσπονδον μίσος κατὰ τῆς Γαλλικῆς μεταπολιτευσεως καὶ κατὰ τῆς ὀχλοκρατίας, καὶ ἦν οἱ πεσπαδεύμενοι ἐξηρτῶντο ἀπὸ τῶν ἀμαθῶν οἱ δὲ ἀγαθοὶ ἀπὸ τῶν κακούργων. Ὁ δὲ νέος Λαμαρτίνος ἔλαβε τὰς ἐντυπώσεις τοῦ πατρὸς του, καὶ κατ' ἀρχὰς εἶχε φρονήματα ἀριστοκρατικά.

Τὰ πρῶτα ἔτη αὐτοῦ διήλθεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς μητρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν του, ἕως οὗ εἰσῆλθεν εἰς τὸ Γυμνάσιον, ὅπου ἐτελείωσε τὰ μαθήματα αὐτοῦ κατὰ τὸ 1809. Ὀλίγα σημεία ποιήσεως ἐφαίνοντο ἐναυτῷ μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης, καὶ μόνον ὅτε ἤλθεν εἰς Παρισίους, μετὰ τὸν εἰς Ἰταλίαν πλοῦν του, ἔγραψε δοκίμιόν τι τραγωδίας Σαοῦλ καλουμένης.

Ἐνεκα τῆς πασχούσης υγείας του ἐπορεύθη καὶ δεύτερον εἰς Ἰταλίαν καὶ τότε ἐξηρατὶσθη ὁ ποιητής· ὁ ὥραιος οὐρῆς τῆς Ἰταλίας τὸν ἐνέπνευσεν. Εἶδεν ὁ Λαμαρτίνος μετὰ θλίψεως πίπτοντα τὸν ἀστὸν τῆς Γαλλίας, καὶ τότε ἔρριπεν ἐπὶ βραχὺ σωματοφύλαξ· ὀλίγον δ' ἐπειτα συνέγραψε βιβλίον ἐλευθέρων ἰδεῶν, ὅπερ ὅμως δὲν εὗρεν ἐκδότην.

—Τί! σὺ μὲν εἶπες ὅτι εἶναι ἀριστοκράτης, ἀκούω ἀνακράζοντα τὸν ἀναγνώστην, καὶ αἰφνης μετεβλήθη εἰς δημοκράτην;

Περίμενε ὀλίγον ἀκόμη, ἀναγνώστα, καὶ τότε θὰ γνωρίσεις πόσῃν πίστιν πρέπει νὰ δίδῃ τις εἰς ποιητὰς πολιτικούς. Οὐχὶ μετὰ πολὺν ἡράσθη θερμῶς νεανίδος τινός· ἡράσθη αὐτῆς μὲ ὅλην ἐκείνην τὴν νεανικὴν φλόγα ἥτις ὅτε μὲν ταχέως ἐξελίσσεται, ὅτε δ' ἀργά· τὸ δεύτερον τοῦτο συνέβη εἰς τὸν Λαμαρτίνον. Τοῦτον δὲ τὸν ἔρωτα ψάλλει εἰς τὰς ποιήσεις του, ἐν αἷς ἡ νεῖς φέρει τὸ ὄνομα τῆς Ἑλβίας.

Αἱ ποιητικαὶ του μελέται ἐτυπώθησαν ὑπ' ἀνθρώπου νοήμονος, ὅστις ἐνόμισεν ὅτι ὁ ποιητὴς μας βεβαίως ἐπὶ τὸ κρεῖττον κατὰ τὸ μέλλον ἐμελλε νὰ βαδίσῃ. Καὶ οὕτως ἐνόμιζεν ἅπασα ἡ Γαλλία· δυστυχῶς καὶ ἡ Γαλλία ἠπατήθη καὶ ὁ τυπογράφος. Τὸ ποίημα ἐντούτοις ἐκεῖνο, ἅμα τυπωθὲν, μεγίστην προὔξενησεν ἐντύπωσιν εἰς τὴν Γαλλίαν· διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐν μόνον ὥραιον ὑπῆρχε σύγγραμμα τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ,

ἡ δὲ ποιητὴς δὲν εἶχεν ἀρχίσει ν' ἀναγεννᾶται εἰς αὐτήν. Αἱ ποιητικαὶ μελέται, τὸ ἀριστούργημα τοῦτο τοῦ Λαμαρτίνου, ἐνοῦν τὴν φαντασίαν μετὰ τῆς πραγματικότητος, τὴν κομψότητα μετὰ τῆς ὑπερβολῆς, τὴν χάριν μετὰ τοῦ ὕλισμου, τιμᾶται δικαίως. Μετ' ὀλίγον ὁ Λαμαρτίνος ἐλησμόνησε πρὸς στιγμὴν τὴν ποιήσιν, διορισθεὶς ἀκόλουθος εἰς τὴν ἐν Φλωρεντία πρεσβείαν. Ἡ εὐτυχία ἤρριπεν ἤδη, ὑπόληψιν ἀπέκτησεν, ἐκληρονόμησε περιουσίαν μεγίστην ἐνὸς θεοῦ του, καὶ ἐνυμφεύθη ὥραιότατον Ἀγγλίδαν καὶ πλουσιωτάτην. Πλὴν δὲν ἐγνώριζε νὰ διατηρήσῃ τὴν εὐτυχήαν! Ἡ στιγμιαία αὕτη εὐτυχία, τὰ πλούτη εἰς τὰ ὁποῖα ἐνετῶρε, δὲν ἐχρησίμευσαν εἰς οὐδὲν ἄλλο, εἰμὴ εἰς τὸ νὰ καθιστῶσι πικροτέρην τὴν ἀνάμνησιν τοῦ παρελθόντος εἰς τὰς βραδυτέρας ἐπελθούσας ἡμέρας τῆς δυστυχίας.

Ἐπέστρεψε δὲ εἰς Παρισίους κατὰ τὸ 1829, ἐνθα ἐξέδωκε τὰς ἀρμονίας του· τὸ ποίημα ἦν ὥραιότατον καὶ ὑψηλότατον, αἱ εἰκόνες αὐτοῦ λαμπραὶ καὶ παθητικαί, ἡ γλῶσσα ὄντως ἀρμονικὴ· ἀλλὰ φεῖ! ἦτο τὸ τελευταῖον τοιοῦτον ἔργον του. Πάραυτα γίνεται μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Κατὰ δὲ τὰς παραμονὰς τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1830 διορίζεται πρέσβυς ἐν Ἑλλάδι· ἅμα ὅμως μαθὼν τὴν πτώσιν τῶν Βουρβόνων ἔσπευσεν νὰ δώσῃ τὴν παραιτήσιν του.

Κατὰ τὸ 1831 ἐπεσκέρθη τὴν Σερβίαν, Ἑλλάδα, μικρὰν Ἀσίαν, Συρίαν, Ἰουδαίαν καὶ Αἴγυπτον. Κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο τῆς ὁδοπορίας του ἀπώλεσε τὴν μόνην θυγατέρα του, τὴν Ἰουλίαν, ἣν ὑπερηγάπα. Ἐπιστρέψας εἰς τὴν Γαλλίαν ἐξέδωκε τὰς σημειώσεις του, βιβλίον ἀσήμαντον καὶ οὐδόλως ἀξίον τῆς φήμης του, διὸ καὶ οὐδόλως ἤρρεσεν εἰς τὸ κοινόν. Ὑπὸς ἀκατέργαστον, κρίσεις ἀντιφασκοῦσαι, ἰδοὺ τὰ ἐλαττώματα τούτου τοῦ βιβλίου.

Ὁ Λαμαρτίνος ἐπὶ τοῦ βήματος τοῦ νομοθετικοῦ σώματος ἐδείχθη πομπώδης, γενναῖος καὶ ζωγραφίζων μᾶλλον ἢ κρίων. Δυστυχῶς ὅμως καὶ ἐνταῦθα πολλὰκις ἀντέρρασε πρὸς ἐαυτὸν, καὶ θέλων νὰ ὑπερασπίζηται ἅπασας τὰς πατρίδας, παριστῶν ὥραιαν τὴν τε δημοκρατίαν καὶ τὴν ἀριστοκρατίαν, ἐπολέμει πολλάκις ἐαυτόν. Ἐρωτηθεὶς ποτε εἰς ποίαν μερίδα ἀνήκει, ἀπεκρίθη διὰ τῶν τυπικῶν ἐκείνων φράσεων, τὰς ὁποίας λέγουσι πάντοτε, αἱ εἰς μόνον τὸ συμφέρον αὐτῶν προσέχοντες.

—Ὅτι πράττω τὸ πρᾶττον διὰ τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος, εἰς οὐδεμίαν ὁμῶς πατρίαν ἀνήκω.

Ὁ ποιητὴς, ὁ ἀληθὴς ποιητὴς ἀπωλέσθη, ἔπαυσεν ἡ ποικιλία καὶ ὥραιότης των ἐκφράσεων, ἔπαυσεν τὸ κατὰ τὰ πρῶτα αὐτοῦ ποιήματα λαμπρὸν καὶ ζωηρὸν ὄρος, ἐπανήλθει δὲ ἀτυχὴς τῶν αὐτῶν ἰδεῶν καὶ ὕψος βεβιασμένον, ἰδοὺ τὰ χαρακτηριστικὰ των μετέπειτα συγγραμμάτων αὐτοῦ. Κλαύσας, Μοῦσαι, τὸν ποιητικὸν θάνατον ἀνθρώπου ὅστις μόλις ἀρχίσας κατέπληξε τὸν κόσμον διὰ τῶν ὥραιων αὐτοῦ ἰδεῶν, καὶ ὅστις προβαίνειν ἀπώλεσε τὴν ἀποκτηθεῖσαν φήμην.

Καὶ ἐξέδωκε μὲν μετὰ ταῦτα ἔτι τὴν πρῶσιν ἐνδὸς Ἀγγέλου καὶ τὸν Ἰσκαλιόν, πονήματα σώζοντα μικρά τινα λείψανα τῆς ἀρχαίας γλαφυρότητος τῶν πρώτων αὐτοῦ πονημάτων. Ἀλλ' ἐρχόμεθα νῦν εἰς ἕτερον στάδιον τοῦ Λαμαρτίνου, τὸ ἱστορικόν.

Ἄν ἐπιθυμήτε νὰ μάθητε πῶς ἔγινεν ὁ Λαμαρτίνος ἱστορικός, τὸ πρῶτον εἶναι εὐκολον. Εἰς τὴν βουλὴν εἶχεν ἀντιπάλους γλαφυροὺς, ἔχοντας κρίσιν καὶ πείραν τοῦ κόσμου, γνωρίζοντας ἀκριβῶς τὴν ἱστορίαν, ἥς ἡ γνώσις χρησιμεύει πολὺ ὅταν πρόκηται νὰ ἐκφέρωμεν γνώμην περὶ τῶν παρόντων· οὗτοι λοιπὸν διὰ τῆς ἱστορίας εὗρισκον ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα οὐδόλως ἠδύναντο νὰ εὑρωσι διὰ τῆς φαντασίας καὶ τῆς ποιήσεως. Καὶ ἰδοὺ λοιπὸν ὁ Λαμαρτίνος ἠναγκασμένος νὰ μελετήσῃ τὴν ἱστορίαν.

Ἀλλ' ἡ γνώσις ἀπλῶς τῶν ἱστορικῶν γεγονότων δὲν ἀρκεῖ διὰ νὰ εἴπῃ τις ὅτι γνωρίζει τὴν ἱστορίαν· διότι καὶ αὐτὰ τὰ ἱστορικὰ γεγονότα τὰ παριστάνουσι πολλὰκις πλεῖστοι συγγραφεῖς αὐθαίρετως, μὲ ὁποῖα ἐπιθυμοῦσι χρώματα, ἄλλοι, ὡς δημοκράται, ἐπαινοῦντες τὴν δημοκρατίαν, ἄλλοι ὡς ἀριστοκράται τὴν ἀριστοκρατίαν, οἱ μὲν τοῦτο τὸ ἔθνος οἱ δὲ ἄλλοι, οἱ μὲν κατηγοροῦντες τοὺς Λουθηρανούς διότι εἶναι Καλβίνοι, οἱ δὲ τὰνάπαλιν· πόσον λοιπὸν εὐκολώτερον δύναται τις ν' ἀπατηθῇ ὅταν πρόκηται περὶ ἱστορικῶν κρίσεων τῶν αἰτίων τῶν γεγονότων;

Καὶ ὥς ἂν ἐπρόκειτο νὰ λάβῃ ἐξ αὐτῆς μόνον ὠφέλειαν, δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ ἐμβαθύνῃ τόσο εἰς αὐτήν· προκειμένου ὅμως περὶ συγγραφῆς ἔπρεπε νὰ καταβάλλῃ πλεῖστον κόπον, ἵνα διαχωρήσῃ πρῶτον τὰ ἀληθῆ ἀπὸ τῶν ψευδῶν καὶ ἔπειτα ἵνα ἐξαγάγῃ συμπεράσματα· διότι οἱ μὲν ἱστορικοὶ οἱ διηγούμενοι ἀπλῶς τὰ ἱστορικά γεγονότα, ὅταν δὲν ᾔναι ἀπαθεῖς, ὅπερ συχνότατα συμβαίνει, εἰς ἄλλα μὲν τῶν γεγονότων ῥίπτουσι τὸ ὕδωρ τῆς λήθης, ἄλλα δὲ μεταπλάττουσι, καὶ ὀλίγιστα διατηροῦσι ὡς ἔχουσιν, οἱ δὲ κριτικοὶ εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀληθέστεροι.

Ὁ Λαμαρτίνος, ὅστις δὲν ἠγάπα τὰς χρονοτριβὰς, ἐννοήσας ὅτι χρειάζεται κόπος πολὺς, συνέστησε νέαν σχολὴν ἱστορίας (ἐὰν δὲν προσβάλωμεν τὸ ὄνομα τοῦτο, ἀπονέμοντες αὐτὸ εἰς τὰς μυθιστορίας).

Ἰδοὺ λοιπὸν ὁ Λαμαρτίνος ἱστορικός, ἱστορικός περιέργος, τοῦ ὁποῖου τὰ συγγράμματα ἀπέχετε, φίλτατε ἀναγνώστα, ν' ἀναγινώσκετε, ἀπέχετε νὰ τὰ πιστεύετε. Γεγονότα πολλὰκις φαντασιώδη κατέχουσιν σελίδας ὁλοκλήρους. Ἄρχεται ἄλλως καὶ ἄλλως τελειώνει· τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον, τὸν αὐτὸν ἥρωα νῦν μὲν κατηγορεῖ, νῦν δ' ἐπαινεῖ, ὅτε μὲν γράφει ὡς δημοκρατικός ὅτε δὲ ὡς ἀριστοκρατικός. Ἐν γένει δ' ἅπαντα τὰ ἱστορικὰ συγγράμματα τοῦ Λαμαρτίνου ὀλίγον διαφέρουσι τῶν μυθιστοριῶν τοῦ Δουμά, τῶν ἔχουσιν βάσιν ἱστορικὴν. Προσηλοῖ τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου εἰς γεγονότα ἀσήμαντα ἢ ἂν ἐπισύρῃ αὐτὴν εἰς τὰ σπουδαιότερα οὐδέ-

ποτε τὴν ικανοποιῇ. Διὸ τὰ ἔργα ταῦτα οὐδεμίαν ἔχουσιν ἀξίαν, οὔτε ὡς ποιήσεως καθαρὰ, οὔτε ὡς ἱστορίας.

Καὶ ἑτέρα δικαία κατηγορία προσάπτεται εἰς τὸν πολιτικὸν Λαμαρτίνον, ἡ μεταβολὴ αὐτοῦ εἰς δημοκράτην. Εἰς ὁποιοῦδήποτε μερίδα καὶ ἂν ἀνήκῃ τις, ὁποιοῦδήποτε φρονήματος καὶ ἂν ᾖ, ποτὲ δὲν δύναται νὰ κατηγορηθῇ, καὶ ἐσφαλμένη ἐὰν εἶναι ἡ ἰδέα του, τόσον, ὅσον κατηγορεῖται ἐκείνος ὅστις ἐκ τῆς μιᾶς μεταβαίνει εἰς τὴν ἄλλην μερίδα. Ποία πίστις δύναται νὰ δοθῇ εἰς τοιοῦτον ἄνθρωπον; Δὲν εἶναι ὑποπτος μήπως ἐκ ταύτης μεταβῇ πάλιν εἰς τὴν πρώτην;

Ἡ ἀστασία καὶ ἡ σπατάλη εἰσὶ τὰ κύρια αἷτια τῆς προδοσίας· δυστυχῶς καὶ τὰ δύο ὑπάρχουσιν εἰς τὸν Λαμαρτίνον. Ἐν τούτοις ἐν τῇ δημοκρατικῇ αὐτοῦ πορείᾳ ἔπραξε πράξιν ἀξίεπαινον, ἐμποδίσας τὴν ὀχλοκρατίαν νὰ παρεκτραπῇ εἰς βῆμα τρομερὸν, βῆμα ἀνόσιον, βῆμα ὅμοιον τοῦ κατὰ τὸ 1793. Ἡ δὲ πράξις αὕτη ἤθελε τὸν τιμήσῃ πολὺ περισσώτερον, ἂν τὸν κίνδυνον τὸν ὁποῖον οὗτος ἐσθεςεν, αὐτὸς οὗτος δὲν τὸν ἀνῆπτεν. Τί λέγετε; νὰ πιστεῦσωμεν ὅτι ἄνθρωπος ὅστις πρότερον δὲν ἀνῆκεν εἰς οὐδεμίαν φατρίαν, κατὰ τὸ λέγειν του, ἀνῆκεν εἰς ἀπάσας; εἶναι δυσάρεστον νὰ προσάψῃ τις τοιοῦτον ῥύπον εἰς τὸν βίον τὸν πολιτικὸν τοῦ Λαμαρτίνου, εἶναι ὅμως ἀληθές.

Ἀλλ' ἂς παρατρέξωμεν τὸ πολιτικὸν στάδιον τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ἂς ρίψωμεν ἐπ' αὐτοῦ τὸν πέπλον τῆς λήθης, διὰ νὰ μὴ εὐρισκώμεθα αἰωνίως ἠναγκασμένοι νὰ ψέγωμεν ἄνδρα, ὅστις ἔνεκα τῆς περὶ τοῦτο πλάνης του παρημέλησε ἄλλο λαμπρότερον καὶ ἡσυχότερον στάδιον, τὸ τῆς ποιήσεως. Πολλὰκις γράφων τις τὸν βίον ἀνδρὸς ἐνδόξου, βιάζεται νὰ παρασιωπήσῃ τὰ λάθη, τὰ σφάλματα καὶ τὰς πλάνας αὐτοῦ· ἡμεῖς, ὡς βλέπετε, δὲν τὰ παρασιωποῦμεν, ἀλλὰ δὲν εἰσπράττομεν εἰς τὰ καθέκαστα. Ἐπανερχόμεθα ἤδη πάλιν εἰς τὸν ποιητὴν καὶ τὸν συγγραφέα. Φεῦ! εἶναι δεινὸν τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἐπιχειροῦμεν, καὶ λυπηρὸν τὸ καθήκον ἡμῶν, διότι εἰς μὲν τὰς ἀρχὰς ἡμεῖς ἠναγκασμένοι νὰ ἐπαινοῦμεν, νῦν δὲ νὰ ψέγωμεν. Ὁ Λαμαρτίνος ὁμοιάζει τὰ εὐώδη ἄνθη τῆς πρωίας τὰ μαρινόμενα μετὰ ταῦτα.

Ὁ Ραφαήλ οὐ μόνον στερεῖται τῆς χάριτος καὶ λεπτότητος τῶν πρώτων αὐτοῦ ἔργων, οὐ μόνον στερεῖται τῶν λαμπρῶν ἐκείνων εἰκόνων τῶν ἀφθόνως διακοσμουσῶν τὰ πρῶτα αὐτοῦ συγγράμματα, ἀλλὰ καὶ μικρά τινα ψήγματα ἀργύρου ἐὰν ὑπάρχωσιν ἐν αὐτῷ, εἰσὶ μίμησις τῶν ὠραίων αὐτοῦ ἔργων. Ἐγραψε μετὰ τὸν Ραφαήλ ἐν δράμα καὶ ἐν μυθιστορήματι, τὸ ἐν τοῦ ἄλλου μετριώτερον.

Ἡ ἱστορία τῆς παλιννοστεύσεως, ὡς ἅπαντα αὐτοῦ τὰ ἱστορικὰ συγγράμματα, γέμουσιν εἰκόνων ὠραιότατων μὲν, ἀλλ' οὐχὶ ἀκριβῶν. Ἐλλειψίς ἀναλογίας, κρίσεις ἀσταθεῖς περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀτόμου, τοιαῦτα τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ τούτου τοῦ βιβλίου. Καὶ ὅμως μεγίστην ἐπροξένησε τοῦτο ἐντύπωσιν εἰς ἅσας τὴν Γαλλίαν, ὅπου ἀγαπᾷ τὰς πα-

θητικὰς διηγήσεις. Καὶ τῶντι ἂν στερεῖται τὸ σύγγραμμα ἐπιστημονικῆς κρίσεως, θεωρούμενον ὅμως ὡς διήγησις εἶναι ὠραῖον, πλήρες συγκινήσεως καὶ πάθους, ψαῦον καὶ αὐτὰς τὰς βαθύτερας τῆς καρδίας χορδὰς. Ἀλλ' ἐπαναλαμβάνομεν καὶ πάλιν ὁ ἱστορικός πρέπει νὰ ᾖ ἀκριβής, κριτικός, οὐχὶ παθητικός καὶ δραματικός. Μάρτυς ὁ Θουκυδίδης. Ἀπελπισθεῖς νὰ κατορθώσῃ τι ὡς πολιτικός, ἰδὼν βαθμυδὸν ματαιούμενας ἀπάσας αὐτοῦ τὰς ἐλπίδας, ὁ Λαμαρτίνος ἀπεσύρθη ἤδη ἐκ τοῦ πολιτικοῦ σταδίου καὶ ἀναμάρτως γράφει.

Ὁ Σουλτάνος Ἀβδὺλ Μεζίτ ἐδωρήσατο αὐτῷ κτήματι ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ εἰς τὴν κοιλάδα τῆς ἀρχαίας Λυδίας, ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ Καίστρου, τεσσαράκοντα ὥρας μακρὰν τῆς Σμύρνης.

Ὁ Λαμαρτίνος ἐπορεύθη κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1850 ἵνα ἐγκατασταθῇ εἰς τὸ κτήμα τοῦτο, εὐγνωμονῶν πρὸς τὸν Σουλτάνον, ὅστις γνωρίζων ὅτι δωρεὰν οὐδεὶς δύναται νὰ ἐπαινήσῃ τὴν Τουρκίαν ἀπεφάσισε νὰ μεταχειρισθῇ τὸ μέσον τοῦτο.

Πρὶν περαιώσωμεν τὸν βίον τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅστις κατ' ἀρχὰς λαμπρὸς διατελέσας ἤδη βασιάνεσται ὑπὸ τῆς πενίας, ἂς ἀναφέρωμεν τινὰ περὶ τοῦ κατ' ἰδίαν βίου αὐτοῦ, ἵνα δώσωμεν νύξιν περὶ τῆς μεταβολῆς ἥτις συνέβη εἰς τὰ συγγράμματά του.

Ὁ Λαμαρτίνος πλούσιος ὢν ἐνυμφεῖτο πλουσίαν γυναῖκα, ὅπερ πῦξσε τὴν περιουσίαν αὐτοῦ. Ἀλλ' ἡ γάμα τὴν πολυτέλειαν, ἡ μᾶλλον τὴν σπατάλην. Ὡς ἀριστοκράτης ἐνόμιζεν ὅτι οὕτω πρέπει νὰ φέρεται, καὶ ὡς δημοκράτης δὲ ἔρρεπε πρὸς τοῦτο ἵν' ἀποκτήσῃ εὐνοίαν τοῦ λαοῦ. Δυστυχῶς ἡ περιουσία του ἤρχισε νὰ ἐλαττοῦται ἐπαίσθητως, ὑπέπεσεν εἰς χρεὴ, ἐδυστύχησεν. ἠναγκάσθη νὰ συγγράφῃ βιαίτερον ἐλπίζων διὰ τοῦ τρόπου τούτου νὰ ἐπανορθώσῃ τὴν κατὰστασίν του. Ἀλλὰ τὰ συγγράμματα τὰ ὁποῖα γίνονται πρὸς ζῶαρκειαν δὲν ἔχουσι ποτὲ τὴν ὠραιότητα ἐκείνων τὰ ὁποῖα γίνονται πρὸς δόξαν. Ὁ γράφων βιάζεται νὰ τελειώσῃ, δὲν ἐρευνᾷ, δὲν ἐπεξεργάζεται αὐτὰ καὶ οὕτω ἐκδίδονται τὰ συγγράμματα ἐλλιπῆ, ἀσφῆ, λανθασμένα.

Δὲν γράφει ὅτι ἐπιθυμεῖ, ἀλλὰ βιάζομενος γράφει ἐν καιρῷ χαρὰς, ἐν ὥρᾳ θλίψεως, ἀκηδίας· ἐκ τούτου διαφορά ὕψους, διαφορά χαρακτῆρος εἰς τὸ αὐτὸ σύγγραμμα. Δὲν γράφει ποιήματα ὅπταν ὁ θεὸς ἐκείνος τῆς ποιήσεως οἶστρος τὸν ἐπέλθῃ, ἀλλ' ὅπταν ἀναγκασθῇ, τοῦτο δὲ συμβαίνει συχνάκις· ὅθεν οὐδεμίαν ἐμπνευσιν.

Ἰδοὺ ἡ αἰτία τῆς διαφορᾶς τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ. Βεβαίως ἐὰν ἡ δυστυχία αὕτη δὲν συνέβαιγεν εἰς αὐτόν, ἡ Γαλλία θὰ ἐκαυχάτο τὴν σήμερον ὡς ἔχουσα ποιητὴν λαμπρότατον, ποιητὴν ὅμως οὐχὶ πολιτικὸν ἢ ἱστορικόν. Διότι ὡς πρὸς τὸ ἱστορικὸν μέρος δὲν ἐδείξεν οὐδόλως ἔχνη λαμπρότητας, ὡς πρὸς τὸ πολιτικὸν δὲ, οὐδεμίαν σταθερότητα φρονημάτων.

Πρότινων ἐτῶν ἐγένετο συνεισφορά ὑπὲρ τοῦ Λαμαρτίνου, ἀλλ' ἡ συνεισφορά αὕτη ὑπῆρξεν ὡς σταγὼν ἐν θαλάσσῃ. Ὡς πρὸς τὸ ἠθικὸν μέρος ὁ Λαμαρ-

τίνος εἶναι ἀγαθός, ἀπληστός ἐπαίνων, ἀγαπᾷ νὰ εὐεργετῇ, ἀλλ' ἀσταθής.

Καὶ ὡς τελευταίαν ἀπόδειξιν τῆς ἀσταθείας ταύτης ἀναφέρωμεν τὸ πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἑλλάδα πολιτεύμα τοῦ ἀνδρὸς. Ταύτην ὡς οὐδεὶς ἄλλος ὑμνήσεν ἄλλοτε ὁ Λαμαρτίνος, ἔπειτα δὲ ὕβρισεν αὐτὴν καὶ περιεφρόνησε. Δὲν μνησικακοῦμεν διὰ τοῦτον, ἀλλ' ὡς νέαν φέρομεν ἀπόδειξιν τῆς ἀσθενείας τῶν περὶ πολιτικῶν πραγμάτων κρίσεων τῶν ποιητῶν.

Δ. Π.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ

ΕΝ ΣΟΥΕΣΙΩ (ΗΡΩΩ) ΔΙΩΡΤΙΟΣ.

—ooo—

Ὁ ἱσθμὸς ὁ διαχωρίζων τὴν Μεσόγειον ἀπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἔχει σήμερον ἑκτασιν 30 μιλίων· ἐνθ' τὸ πάλαι εἶχεν, ὡς πιθανολογεῖται, μεγαλτέραν, καὶ μόνον προΐοντος τοῦ χρόνου ἐσμικρύνθη ὡς ἐκ τῶν ἀμυμωδῶν ἐναποθέσεων καὶ προσχωμάτων ἀμφοτέρων τῶν θαλασσῶν τούτων. Οὐδεμία δὲ ἀμφιβολία ὑπάρχει ὅτι οἱ ἀρχαῖοι εἶχον κατασκευάσει ἐν τῷ ἱσθμῷ τούτῳ διώρυγα θέτουσαν εἰς συγκοινωνίαν τὰς δύο ταύτας θαλάσσας. Ἡ διώρυξ αὕτη, ἥς ἔχνη τινὰ εἰσέτι σώζονται, κατεστράφη, φαίνεται, μετὰ ταῦτα ἔνεκα τῆς ἀμελείας τῶν κατοίκων, καὶ ἔτι μᾶλλον τῶν ἀπολιτεῦτων κυβερνήσεων τῆς νεωτέρας Αἰγύπτου. Δὲν ἦτο ὅμως κατεσκευασμένη εἰς τρόπον ὥστε νὰ συγκοινωνῶσιν ἀμέσως καὶ ἀπ' εὐθείας αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος δύο θάλασσαι, ἀλλ' ἀρχομένη ἀπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς κατέληγεν εἰς τὸν ποταμὸν Νεῖλον· διὸ τὰ εἰσπλέοντα πλοῖα εἰσέρχοντο εἰς τοῦτον, καὶ διὰ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ εἰς τὴν Μεσόγειον.

Τὴν κατασκευὴν τῆς διώρυγος ταύτης ἐπεχείρησε πρῶτος, κατὰ τινὰς μὲν συγγραφεῖς, ὁ Σέσωστρις, κατ' ἄλλους δὲ Νεκῶς ὁ τοῦ Ψαμμητίχου υἱός, ὁ ἱμαίνας περὶ τὸ 630 ἔτος π. Χ., ὅστις μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ δαπάνης ἐξηκολούθη τὸ ἔργον, εἰ καὶ 120,000 περίπου ἀνδρῶν ἀπέθανον κατὰ τὴν ἐπιμοχθὸν ταύτην ἐργασίαν· ἀλλὰ παρητήθη τοῦ ἐπιχειρήματος ἔνεκα χρησμοῦ τινος ἀναγγελλάντος, ὅτι τοὺς καρποὺς τῶν κόπων του θέλει συλλέξει ἄλλος ξένος βασιλεὺς. Καὶ τῷ ὄντι κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν ἔφραεν εἰς πέρας τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο Δαρεῖος ὁ τοῦ Ἰστάσπου, ὅτε οἱ Πέρσαι κατέκτησαν τὴν Αἴγυπτον. Τὴν διώρυγα ταύτην εἶδεν ἐν πλήρει ἐνεργείᾳ ὁ Ἡρόδοτος, ὅτε ἐπισκέφθη τὴν Αἴγυπτον 50 ἔτη μετὰ τὴν τελευταίαν τοῦ Δαρείου. Ποιῶντος, λέγει οὗτος, ἐν Βουβάστει ἐπὶ τοῦ Νεῖλου, διεσπένετο πρὸς ἀνατολὰς, εἴτα πρὸς μεσημβρίαν, καὶ ἔληγεν ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ εἰς Πάτουμον. Φαίνεται πρὸς τοῦτοισι ὅτι οἱ Πτολεμαῖοι διετήρησαν καὶ ἐπεσκεύασαν αὐτήν, διότι ἐπὶ Στράβωνος τοῦ ἀρχαῖου οὐκ ὀλίγον μ. Χ. ἔτη εὕρισκτο ἐν καλλίστῃ κατὰστάσει. Κατὰ δὲ τὸν Διόδωρον ἠνοίγετο καὶ ἐκλείετο κατ' ἀρέσκειαν τοῦ βασιλέως, διὰ

τινων φραγμῶν οἰκοδομηθέντων ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ Β'. Οὐχ ἤττον δὲ διατηρήθη ἐν καλῇ καταστάσει καὶ ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων Αυτοκρατόρων· μάλιστα ἐπὶ Ἀδριανοῦ ἐγένοντο διάφοροι ἐπισκευαὶ ἐκταθείσης ἱκανῶς αὐτῆς (*). Διατηρήθη ὡσαύτως καὶ ὑπὸ τῶν πρώτων Καλιφῶν, οὐχὶ ὅμως καὶ τῶν διαδόχων αὐτῶν, οἵτινες παρημέλησαν αὐτὴν τοσοῦτον, ὥστε περὶ τὰ τέλη τῆς Η' ἐκκλονταετηρίδος, καὶ ἰδίως ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Καλίφου Ἀβού Γιαφάρ-Ἀλ-Μανσούρ κατέστη πάντῃ ἀπλευστος.

Περὶ δὲ τὰ μέσα τῆς ΙΖ' ἐκκλονταετηρίδος ὑπέβαλεν ὁ διάσημος φιλόσοφος καὶ μαθηματικὸς Λεϊβνίτιος τῷ βασιλεῖ τῆς Γαλλίας Λουδοβίκῳ τῷ ΙΑ', ὑπόμνημα περὶ τῆς διώρυγος ταύτης· ὅθεν διατάχθη ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέσβης τῆς Γαλλίας Νουεντέλος νὰ παρακινήσῃ τὴν ὀθωμανικὴν κυβέρνησιν ἵνα ἐπιχειρήσῃ τὴν ἐπισκευὴν αὐτῆς· ἀλλ' ἡ Τουρκία, μὴ οὕσα εἰς κατάστασιν νὰ ἐκτιμήσῃ ἀποχρώντως τὰς προτροπὰς ταύτας, οὐδεμίαν ἀπόκρισιν ἔδωκε· καὶ ὅμως ἡ Γαλλία ἐπέμενε παρακινούσα εἰς τὸ κοινωφελὲς τοῦτο ἔργον καὶ Μουσταφὰν τὸν Γ'.

Ἐπελθούσης δὲ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως καὶ μεταβάντος τοῦ Ναπολέοντος εἰς Αἴγυπτον, ἐπιστήθη εὐθὺς ἐπιτροπὴ ἐξ εἰδημόνων ἀνδρῶν ὅπως ἐξέτασῃ τὰ σωζόμενα ἐρείπια, καὶ προτείνῃ εἰς αὐτὴν κατὰ τὴν ἐπισκευὴν τῆς διώρυγος. Ἡ ἐπιτροπὴ πρόεδρον ἔχουσα τὸν μηχανικὸν Λεπέρν ἔδωκε γνώμην καταφατικὴν, ὑπολογίσασα εἰς 25—30 ἑκατομύρια φρ. τὴν ἀπαιτούμενην δαπάνην. Δὲν ἐνόμισεν ὅμως εὐκόλῳ τὴν κατασκευὴν διώρυγος θετούσης εἰς ἄμεσον συγκοινωνίαν τὰς δύο θαλάσσας, διότι κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς καὶ τὰς καταμετρήσεις αὐτῆς, ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα ἦτο δύο σχεδὸν μέτρα ὑψηλότερα τῆς Μεσογείου. Μὴ προφθάσαντος δὲ τοῦ Ναπολέοντος νὰ ἐνεργήσῃ τὸ προταθὲν σχέδιον, ἀνεβλήθη ἡ ἐνέργεια μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς ἡμερῶν. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἐγένοντο ἐκ διαλειμμάτων διάφοροι προτάσεις πρὸς τὸν Ἀντιβασιλέα τῆς Αἰγύπτου Μεχμέτ-Ἀλῆ, μάλιστα καὶ πολλαὶ προτροπαὶ παρὰ τοῦ πρίγκιπος Ματενίχου καὶ τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως, ἥτις ἀπὸ τοῦ 1840 ἐπιμένει διὰ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέσβους, καὶ διὰ τοῦ ἐν Καῖρῳ γενικοῦ Προξένου αὐτῆς, προτροπῇ τοῦ ὁποίου ὁ ἀρχιμηχανικὸς τῆς Αἰγύπτου Κ. Λινάντ-βέης κατεμέτρησεν ἐκ νέου τῷ 1853 τὰς ἐπιφανείας τῶν δύο θαλασσῶν, καὶ εὗρεν ὅτι μόλις ἀσήμαντὸς τις μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰ, ἥτοι 0. μ. 18 ὑπάρχει. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1854, ὁ μηχανικὸς καὶ πρῶτος πρόξενος ἐν Καῖρῳ τῆς Γαλλίας Κ. Λεσέψ, κατῳκίσας διὰ τῶν ἰδιαίων αὐτοῦ σχέσεων μετὰ τῆς οἰκογενείας τοῦ νῦν ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου, καὶ τῇ συνδρομῇ τῆς Γαλλικῆς καὶ ἄλλων κυβερνήσεων, νὰ λάβῃ τὴν ἀδειαν τοῦ τε Σουλ-

τάνου καὶ τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου ἵνα ἐνεργήσῃ τὴν διορυγὴν τοῦ Σουεσίου, θέτων εἰς συγκοινωνίαν τὴν δύο θαλάσσας οὐχὶ ἐμμέσως ὡς τὸ πάλαι διὰ τοῦ Νεῖλου, ἀλλ' ἀμέσως καὶ ἀπ' εὐθείας δι' ἰδιαίτερας διώρυγας. Τούτου ἕνεκα ἀπευθύνθη ὡς γνωστὸν πρὸς ἀπάσας τὰς Εὐρωπαϊκὰς Κυβερνήσεις ἐξαιτούμενος τὴν συνδρομὴν καὶ συμπράξιν τῶν μηχανικῶν αὐτῶν, ὅπως ἐξετάσαντες ἐπιτοπίως ὅλοι ὁμοῦ καὶ ἐκ συμφώνου τὴν θέσιν, ἴδωσι σαφέστερον ἂν εἶναι ἢ μὴ κατορθωτέα τοιαῦτα τις διώρυξ. Ἐπὶ τῇ αἰτήσει ταύτῃ ἡ Ἀγγλία ἐχορήγησε τοὺς μηχανικοὺς αὐτῆς Ῥήνδελον, Μακ-Κλέων καὶ Μάκβυον· ἡ Αὐστρία τὸν Δε-Νεργέλλην· τὸ Πεδεμόντιον τὸν Παλαιόκαππν· ἡ Ὁλλανδία τὸν Κονράδον· ἡ Πρωσία τὸν Λέντσον· ἡ Ἰσπανία τὸν Κυπριανόν Σεγούδον Μοντέσινον· ἡ Γαλλία τὸν Ρεναυδόν καὶ Λιεύσωνα, καὶ ἡ Αἴγυπτος τὸν Λινάντ-βέην καὶ Μουγέλ-βέην, οἵτινες συναβροισθέντες ἐν Παρίσι τοῦ 31 Ὀκτωβρίου τοῦ 1855 ἔτους, ἀπεφάσισαν νὰ μεταβῶσιν εἰς Αἴγυπτον καὶ ἐξετάσωσιν ἐπιτοπίως τὰς διαφόρους τοῦ Σουεσίου θέσεις, ὡς καὶ ἐγένετο. Ἐπομένως μετ' ἀκριβεῖς ἐπιτοπίως γενομένης ἐξετάσεως ὑπὸ τῶν μηχανικῶν μηχανικῶν, ὑπεβλήθη τῷ ἀντιβασιλεῖ τῆς Αἰγύπτου τὴν 3 Ἰαννουαρίου τοῦ 1856 ἔτους λεπτομερεστάτη ἐκθεσις, ἐν ᾗ πάντες οὗτοι λέγουσι ῥητῶς ὅτι ἡ μεσόγειος δύναται κάλλιστα καὶ εὐκόλως νὰ ἐνωθῇ ἀπ' εὐθείας μετὰ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης διὰ διώρυγας, κατασκευασθησόμενης ἐκ Σουεσίου μέχρι Πηλουσίου. Ὑπολόγισαν δὲ τὸ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενον ἔξοδον εἰς 180—200 ὡς ἔγγιστα ἑκατομύρια φράγκων, καὶ τὸν δαπανηθῆσόμενον πρὸς διεκπεραίωσιν τοῦ ἔργου χρόνον εἰς ἑξ ὅλα ἔτη. Ἡ διώρυξ αὕτη ἀρχομένη ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ ἐκ τοῦ παραλίου τῆς τῶν Ἡρώων πόλεως, θέλει διευθύνεσθαι κατὰ καμπυλογραμμίαν πρὸς ἀνατολὰς τῆς πόλεως μέχρι τῆς ἀλμυρᾶς λίμνης (Amers), ἣν θέλει διατρέχει καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ἑκτασιν· ἀκολουθῶς θέλει διέρχεσθαι παρὰ τὸ Σεράπειον καὶ εἰσερχεσθαι ἐν τῇ λίμνῃ Τιμσάχ (Timsah), ἥτις θέλει προσδιορισθῇ τρόπον τινα ὡς νηυστάθμος· ἐξερχομένη δὲ τῆς λίμνης ταύτης θέλει διατρέχει τὴν χώραν Ἐλγυῖτην (El-Guiss) διευθυνομένη πρὸς τὴν λίμνην Μηνζαλέχην (Men-zaleh), ἣν ἀπὸ διέλθῃ κατ' εὐθυγραμμίαν θέλει φθάσῃ εἰς Οὐμφαρέγην (Oum-Fareg) καὶ Οὐγεμίλην, (Oum-Ghémile), ὅθεν θέλει ἀπολήγει ἐν τῇ Μεσογείῳ μακρὰν τῆς ξηρᾶς εἰς μέρος ὅπου τὸ βάθος τῶν ὑδάτων ἔχει μέτρα 7,50, καὶ ὅπου θέλει οἰκοδομηθῇ ἀνάλογός τις λιμὴν ὁμώνυμος τῷ νῦν Ἀντιβασιλεῖ τῆς Αἰγύπτου. Τὸ βάθος τῆς διώρυγος ταύτης θέλει εἶσθαι 8 περίπου μέτρων, καὶ τὸ πλάτος 84. Δυστυχῶς ὅμως ἡ πολιτικὴ τῆς Ἀγγλίας ἐπιφέρει οὐ μικρὰ προσκόμματα εἰς τὴν τεχνεῖαν τοῦ κοινωφελούς τούτου ἔργου ἐκτέλεσιν, καὶ μάλιστα εἰς τῶν Ἀγγλῶν μηχανικῶν Ρόβέρτος ὁ Στεβενσῶνος ἀποπειράθη ν' ἀποτρέψῃ τοῦ ἐπιχειρήματος, δημοσιεύσας διατριβὴν ὑποστηρίζουσαν τὸ ἀκατόρθωτον τοῦ ἔργου· πλὴν καλῇ τύχῃ, ἄλλοι ἐμπειροὶ τῆς

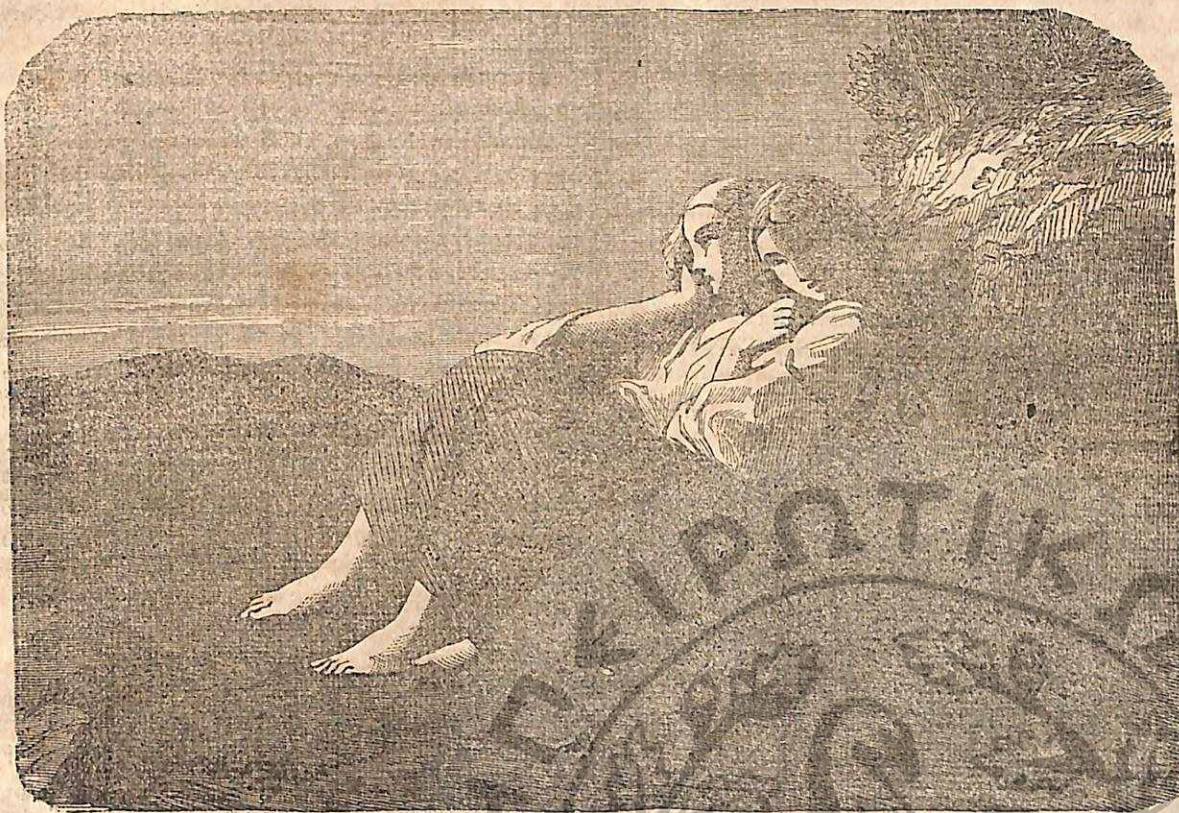
(*) Ἡ διώρυξ τοῦ Τραϊανοῦ ἦν Πτολεμαῖος· ὁ γεωγράφος καλεῖ Τραϊανὸν ποταμὸν, φαίνεται ὅτι ἦτο διάφορος τῆς ἡνῶς ἐκείνης.

Σταρεῖς μηχανικοὶ, ἐξ ὧν ὁ Παλαιόκαππας καὶ Λινάντος, ἀντέκρουσαν ἰσχυρῶς τοὺς λόγους αὐτοῦ ἀποδείξαντες τὸ εὐκατόρθωτον· ἐπομένως μόνον ὑπὸ πολιτικῶν λόγων ἢ προφάσεων καλύπτεται εἰσέτι ἡ πρόοδος τῆς ἀξιολόγου ταύτης ἐπιχειρήσεως, ἥτις πραγματοποιουμένη θέλει τὰ μέγιστα διευκολύνει τὰς ἐμπορικὰς τῆς Εὐρώπης συγκοινωνίας καὶ ἐπιχειρήσεις μετὰ τῶν τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ χωρῶν, καὶ ἐλαττώσει κατὰ τὸ ἥμισυ καὶ πλεόντερον τὸ διάστημα τοῦ διαπλοῦ πρὸς τὰς χώρας ἐκεῖνας ἐκ τῶν σημαντικωτέρων τῆς Εὐρώπης λιμένων, καθὼς ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἐφεξῆς συγκριτικοῦ πίνακος τοῦ συνταχθέντος ὑπὸ τοῦ Γρεδιέρου τοῦ καὶ ὑδρογράφου τοῦ αυτοκρατορικοῦ τῆς Γαλλίας ναυτικοῦ.

Ἀπόστασις εἰς γεωγραφικὰ μίλια.

Λιμένες. Διὰ τοῦ Εὐλάπιδος	Διὰ τῆς	Ἐλάττωσις	
Ἀκρωτηρίου.	διώρυγας.		
Πατρούπολις	15,600	8,630	45 τοῖς 100
Στοκὸλμη	15,330	8,290	46 " "
Ἀμβούργον	14,630	7,610	48 " "
Ἀμστερδαμ	14,450	7,420	49 " "
Λονδὼν	14,340	7,300	49 " "
Ἄδρινη	14,130	7,090	50 " "
Λισαβὼν	13,500	6,190	54 " "
Βαρκελώνη	14,330	5,500	61 " "
Μαασαλία	14,500	5,400	62 " "
Γένουα	14,690	5,440	63 " "
Τριεστὴ καὶ Βενετία	15,480	5,220	65 " "
Κωνσταντίν.	15,630	4,700	70 " "
Ὁδησσός	15,960	5,080	68 " "

1. ΔΕ ΚΙΤΑΛΛΑΣ.

Αἱ ὀργαί.

ΠΟΙΗΣΙΣ

—ooo—

ΑΙ ΟΡΦΑΝΑΙ.

—ooo—

Ἰδέτε τὰς εἰρ' ἢ χαρὰ τοῦ πατρικοῦ χωρίου,
εἰ γέροντες τὰς ἀγαθοῦν· ὅταν περνοῦν ἐγγὺς τῶν
οἱ γέροι, τ' ἄροτρον ἀργὲρ ἀφίουν, ἢ ὁσπὺς τῶν
εἶδος ποθεῖ, καὶ ὄρεϊρα τιμῶν καὶ μεγαλείου
τὸν ἥσυχον ταράττουσιν ῥοὴν τοῦ τακτικοῦ τῶν βίου.
Ἀλλὰ μὴ τὰς θορήσῃτε· ἢ ἐπιφθονώτερα
ταῖς λείπει τῶν εὐτυχῶν· δὲν ἔχουσι μητέρα.

—ooo—

Μακρὰν τοῦ κόσμου βάλλουσιν, ἀνέγνωσι γέλωτα,
καὶ ἡ φωνὴ τῶν ὡς πτηνῶν ἀκατάλαστα φθόγων.
δάκρυ ποτὲ δὲν ὑψηλὰς τὸν ῥέον ὀφθαλμῶν τῶν
εἰρη δὲ ἄλγος συμφορᾶς· οὐδὲν ποδοῦσι ἔσθαι,
καὶ εὐτυχῶσιν, εὐτυχῆς τοῦ ἀλλοῦς καθιστώσιν.

Ἀλλὰ μὴ τὰς θορήσῃτε· ἢ ἐπιφθονώτερα
ταῖς λείπει τῶν εὐτυχῶν· δὲν ἔχουσι μητέρα.

—ooo—

Εἰς τὴν γλυκίστην χάριν τῶν προσμενιδῶν ἢ φρεσίν,
εἰς τὴν κρήνην τοῦ ἀγροῦ λευκότεραι τὸ χροῖμα
φθορῶν τὰ ῥόδα τῆς αὐγῆς τὸ ῥόδιον τῶν στέμματα,
καὶ δρόσον ὅταν περιμῇ ἀδάμαντας ἢ φρεσίν.

κοσμεῖ τὴν χρυσὴν κόμην τῶν ὡς στέμμα βασι-
λίσσης.
Ἀλλὰ μὴ τὰς φθορήσῃτε· ἡ ἐπιφθορωτέρα
ταῖς λείπει τῶν εὐτυχῶν· δὲν ἔχουσι μητέρα.

—ooo—

Ἐφάνης εὐσπλαγχνος, σκληρὲς υἱὲς τῆς ἀμαρτίας,
δρέψας τὸ θῆμα σου πρὶν ἢ τί τὰς στερεῖς τοῖς σου
εἰς θρήνους ἄλλως ἔπρεπε καὶ εἰς στεναγμούς· καὶ
ζήσουν
ἀν' ἐνθυμοῦντο τῆς μορφῆς ἐκείνης τῆς γλυκειάς.
Τὰς πτέρυγας σας ἐπ' αὐτῶν ἀνολέετε εὐρείας,
Προστάται, ἄγγελοι, αὐταὶ μερὶς εἰν' ὑμετέραι·
χρεῖαι ὑμῶν δὲν ἔχουσιν αἱ ἔχουσαι μητέρα.

K. N.

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟΝ ΤΗΣ ΚΑΘ ΗΜΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ.

—ooo—

Προσθῆκαι καὶ διορθώσεις (*).

A.

Ἀβι. Ἐν Τουρκίᾳ, τὸ κυνήγιον. Ἐάν ἡ λέξις δὲν
εἶναι τουρκικὴ, πιθανόν νὰ ἔχη συγγένειαν μὲ τὸ
λατίν. avis, πτηνόν.
Ἀγιωτικόν. α Βιβλίον ἀγιωτικόν, livre de
dévotion.

Ἀγκομαχῶ καὶ ὄνομα

Ἀγκομαχητόν. Πνευστιῶ ἔνεκα δρόμου ἢ ἄλλου
τινὸς ἔργου μετὰ πολλῆς σπουδῆς καὶ κόπου γενο-
μένου, οὕτως ὥστε πνίγεται σχεδόν, μόλις δυνάμε-
νος νὰ ἀναπνεύσῃ. Ἡ σύνθετος αὕτη λέξις παράγε-
ται, κατ' ἐμὲ, παρὰ τοῦ ἄγχω (πνίγω) καὶ τοῦ
μάχομαι, ὡσανεὶ ὁ μόλις ἀναπνέων μάχεται πρὸς τὸν
ζητούντα νὰ πνίξῃ αὐτὸν κόπον.

Ἀτάλικος. Ἐν Ἑπτανήσῳ. α Ἀμύγδαλα ἀτάλι-
κα, ἢ ἔτοι εὐθραυστα· ἀλλὰ καὶ α ἄνθρωπος ἀτά-
λικος, ἢ ἔτοι φιλάσθενος, délicat. Ἐκ τοῦ ἀρχαίου
ἀταλός, ἐξ οὗ πιθανῶς καὶ τὸ délicat τῶν Γάλλων.

Ἀταλικοσύνη. Αὐτόθι. Délicatesse.

Ἀμπλακεύομαι. Αὐτόθι. Πλανῶμαι, γυρίζω εἰς
τὴν κλίνην μου, τὴν αὐγὴν μάλιστα καὶ βεμβάζω.
Ἡ λέξις ἀρχαία.

Ἀλατρεῖω. Αὐτόθι. Ἀροτριῶ τὴν γῆν διὰ τοῦ
ἀλετριῶν (ἀρότρου).

Ἀλιτῆριος. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅπως καὶ οἱ
ἀρχαῖοι. α Τί ἀλιτῆριος! καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν
ὑπὲρ τὸ δέον ζωηρῶν παιδιῶν.

Ἀνιῶ. Ἐν Χίῳ, ὅπως καὶ οἱ ἀρχαῖοι. α Ἰπά-
γω εἰς τὸ φρέαρ ν' ἀντλήσω.

Ἀνεμόσκα. Ἐν Ἀθήναις. Ὅ, τι ὠνομάσαμεν ἀλλα-
χοῦ ἀγριαποστολιᾶτικα, ἀβρουκούρας καὶ βούσκα.

(*) Ἰδε τὸ ὑπὸ N. Δ. γλωσσάριον τὸ καταχωρισθὲν ἐν τῷ H' τόμῳ τῆς Πανδώρας. σελ. 420, 439, 462, 492, 516 καὶ 546.

Ἀνήξερρος, ὁ μὴ εἰδώς, ἐκ τοῦ ἀστερητικοῦ καὶ
τοῦ ἡξέρω. α Τί κάμνεις τὸν ἀνήξερρον; δηλαδή,
τί προσποιεῖσαι ὅτι ἀγνοεῖς; Λέγεται δὲ καὶ κα-
μόνος, ἐκ τοῦ κάμω.

Ἀχυλιά· ἡ ἀλλαχὺ στάκτη. Λέξις, κατ' ἐμὲ,
σύνθετος ἐκ τοῦ στερητικοῦ α καὶ τοῦ χυλός· διότι
ἡ αἰθάλη δὲν ἔχει ὑγρασίαν, δὲν σύγκειται ἐκ ξη-
ροῦ καὶ ὑγροῦ, ὅπως ὁ Γαληνὸς ὀρίζει· τὸν χυλόν,
ἀλλὰ μόνον ἐκ ξηροῦ.

Ἀσπρουδερός, blanchâtre, λευκωπός. Μόνον ἐπὶ
τοῦτου τοῦ χρώματος καὶ τοῦ μέλανος (μαυρουδε-
ρός) ὑπάρχει τοιοῦτος τύπος.

Ἀτόμαχος. Ἐν Χίῳ· τὸ πτηνὸν τὸ ἀλλαχὺ λε-
γόμενον Κεφαλός. Ἀετὸς-μάχομαι.

Γ.

Γιαλός. Αἰγιαλός. α Γιαλὸ γιαλὸ, ἐπιρρη-
ματικῶς, δηλαδή πλησίον εἰς τὸν αἰγιαλόν, εἰς τὴν
παραλίαν.

Γινώσκω. Εἰς ταύτην μόνην τὴν φράσιν· αὐτὸς
τὸ γινώσκει.

Γερανίω. Ἐν Χίῳ. α Ἡ θάλασσα γερανίζει, ἢ
ἔχον ῥυτιδοῦνται καὶ γίνεται γερανὴ ἔνεκα τοῦ μι-
κροῦ κατὰ μικρὸν αὐξάνοντος ἀνέμου. Ὁ Ἰπποκρά-
της ἐξέφρασε τὸ αὐτὸ διὰ τοῦ λαγανίω. Καὶ ὅμως
συγγενεστέρᾳ τοῦ ἀγρῶν φαίνεται ἡ χιακὴ λέξις, ἐάν
κατὰ Κοραῆν τὸ γερανός εἶναι τὸ γερανός τῶν ἰώ-
νων, ἢ ποιητικωτέρα, ἐάν τὸ γερανίω παράγεται
ἐκ τοῦ γέρανος, διότι ἡ θάλασσα ἔχει τότε τὸ χρω-
μα τοῦτου.

Γυναικόπαιδα. Οὐδέτ. αἰετοπετὰ δὲ πληθυντικῶς.

Γραφή. Ἐπιστολή. α Μαζώνει γραφαίς, ἢ ἐπὶ νο-
σοῦντος οὕτινος ὁ θάνατος εἶναι ἀφρευκτός. Ἐννοῦ-
μεν δὲ διὰ τοῦτου ὅτι συνάγει ἐπιστολὰς παρὰ τῶν
συγγενῶν ἢ φίλων τῶν προαποθανόντων, ἵνα κομίσῃ
αὐτὰς πρὸς τοῦτους.

Δ.

Δεμοσιά. Ἐν Πελοπον. Δημοσία ὁδός, ἀγυῖα.

Διανεύομαι. Ἐν Κεφαλληνίᾳ. Πλανῶμαι εἰς τὰς
ὁδοὺς καὶ κάμνω νεύματα. Οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον ἐνε-
ργητικῶς διανεύω.

Διεστραμμένος. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. α Ἀν-
θρωπος διεστραμμένος, ἢ ἔτοι κακός, ἀχρεῖος. Μόνον
μετοχικῶς.

Δροσίτης. Ἐν Αἰγίνῃ. Εἶδος ἰχθύος.

Δρύμναι. (Ἰδε Πανδ. τομ. H' σελ. 439). Ὁ μὲν
Κοραῆς (Ἄτ. Δ', 106) παράγει τὴν λέξιν παρὰ τοῦ
δρύπτω, ὁ δὲ Οἰκονόμος (περὶ γνησίας προφορᾶς
σελ. 768. ἐν σημ.) παρὰ τοῦ Δρύμναι, ὡς ἔλεγον,
προσθέτει, οἱ Θεσσαλοὶ τὰς Δρυάδας.

E.

Εἶδα καὶ ἀποεἶδα. Ὁμοῦ, καὶ εἰς μόνον τοῦτον
τὸν χρόνον. α Εἶδα καὶ ἀποεἶδα ὅτι δὲν γίνεται δια-
φορετικὰ καὶ τὸ ἀπεφάσιμα.

Ἐμασα καὶ θὰ μάσω, ἢ ἔτοι ἐμάζωξα καὶ θὰ μα-
ζώξω. Εἰς μόνους τοὺς δύο τούτους χρόνους.

Ἐξοχοῦσης. Ἐν Χίῳ, ὁ ἐν τῇ ἐξοχῇ ἐργαζόμενος,
ὁ ἀλλαχὺ κολλήτης.

Ἐπισπαστικά. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, épispa-
tiques.

Ἐρημοσπίτης. Παροιμία α Πολυτεχνίτης καὶ ἔ-
ρημοσπίτης, ἢ ἐπὶ τῶν πολλὰ μὲν εἰδόντων, ἀλλὰ
πάντῃ ἀπόρων καὶ μὴδὲ οἰκίαν ἐχόντων.

Ἐσπερία. Ἐν Ἑπτανήσῳ ὀνομάζουσιν οὕτω τὰ
κόλυβα, τὰ ὅποια προσφέρουσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν
ἀντὶ ἄρτων.

Z.

Ζάμεγας. Ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ. Ἐκ τοῦ ἐπιτακτικοῦ
Ζα καὶ τοῦ μέγας· ὡς ἔλεγον καὶ οἱ ἀρχαῖοι αζά-
πλουτος, ζάχρονος, ζαφεγγής, καὶ τὰ λοιπά.

Ζύγαινα. Ἐν Αἰγίνῃ. Ὁ ταυτάνυμος ἰχθύς τῶν
ἀρχαίων.

Ζωτοχήρα. Σύζυγος ὁπωσδήποτε διαζευχθεῖσα
ἀπὸ τοῦ ζῶντος αὐτῆς ἀνδρός.

Ζαρώνω. Ὁ Κοραῆς (Ἄτκ. Α', 213) παράγει
τὴν λέξιν παρὰ τοῦ Σαρῶ· ἀλλὰ παρατηρητέον
μὴ σύγκειται ἐκ τοῦ ζα καὶ ῥήγνυμι, ὅθεν ῥώξ,
ῥόχθος καὶ ῥόθος (Ἰδε Πανδ. τομ. H' σελ. 440).

Θ.

Θελήματα. Ἐν Ἀθήναις. Τὰ ἐπιπλα τῆς οἰκίας
(meubles), διότι τὰ θέλει, τὰ ἀπαιτεῖ ἡ οἰκία.

Θεοφοβούμενος. α Ἄνθρωπος θεοφοβούμενος, ἢ
εὐσυνειδήτος, ἔχων φόβον Θεοῦ.

Θωρῶ. (Θεωρῶ.) Ὀνειρεύομαι· ὅθεν ἡ παροιμία
α ὅποιος πεινᾷ ψωμιὰ θωρεῖ. Ὁμοίως ἔλεγον καὶ
οἱ ἀρχαῖοι· α Πᾶσα κύων ἐν ὑπνῷ ἄρτους μαν-
τεύεται.

Θυρίδα. Πρόσθε εἰς τὴν ἐν τοῖς Ἀτάκτοις ταύτην
λέξιν (Τόμ. Δ'. 181) ὅτι θυρίδας ὀνομάζουσιν ἐν
Κωνσταντινουπόλει μικρὰς θέσεις (étagères) τὰς ὁ-
ποίας κατασκευάζουσιν εἰς τὰ δωμάτια, ἵνα ἀποθέ-
τωσιν ἐπ' αὐτῶν ποτήρια καὶ τὰ τοιαῦτα.

K.

Κεφαλός. Πτηνόν. Ὁρα καὶ ἀτόμαχος.

Κοπαρίω. Μεταφ. α Ὅλο τὸ ἴδιον κοπαρίζεις, ἢ
δὴλ. ἐπιμένεις λέγων τὸ αὐτό. Εἰς τὴν αὐτὴν σημα-
σίαν μεταχειρίζομεθα καὶ τὴν φράσιν α τὸ γουδι
τὸ γουδοχέρι.

Καλὰ καὶ Κακά. Ἐπὶ. Τὰ προσθέτομεν εἰς ἀ-
πείρους λέξεις οὕτω· καλοτρώγω, καλοπίνω, καλο-
κοιμῶμαι, καλικάθημαι κτλ., ὡς καὶ κακοτρώγω, κτλ.

Καίλος. Ἐν Δθ. Ὁ περὶ τὰς ἐλαίας γενόμενος
λάκκος χάριν καλλιέργειας· ὁ δὲ περὶ τὰ λοιπὰ
δένδρα λέγεται περὶ λάκκωμα.

Κουτουβεργάτης. Ἐν Νάξῳ. Ὁ καλλιέργων γῆν
ζέγγιν ὑπὸ κύριον (Contubernium). Αἰψύχων τῶν
τιμαριωτικῶν χρόνων, ὅτε οἱ δούλοι θεωροῦμενοι
ἀνίκαντοι πρὸς γάμον συνήκουν μόνον μετὰ γυναικῶν.

Καιρός. Πολλὰ τοῦ τῆς Ἑλλάδος λέγουσιν ἐννο-
οῦντες τὸ προσεχὲς ἔτος· α ἀπὸ καιροῦ· ὅπως ἄλ-
λοι λέγουσι α τοῦ χρόνου.

Κατσιποδιάζω. (Ἰδε Πανδ. τομ. H', σελ. 441).
Πρόσθε καὶ ταύτην τὴν σημασίαν· α Τὰ δένδρα
ἐκατσιποδιάσαν· καὶ α δένδρα κατσιποδιασμένα, α
rabougris.

Καρτιάζω. α Τὰ κουκκία, αἱ ἀγκυλᾶι, καὶ τὰ

τοιαῦτα ἐκάρτιασαν, ἢ ἔτοι ὑπὲρ τὸ δέον ἐξάρτιασαν
καὶ πρέπει νὰ κοπῶσι, συγκομισθῶσιν. Ἰποθέ-
τω ὅτι παράγεται παρὰ τοῦ καρτός, ἐκ τοῦ κείρω.
Λέγομαι καὶ καρτικὸν τὸ παραωριμάσαν.

Κατατομαίς. Κατατομάς ὀνομάζουσιν ἐν Χίῳ,
ὡς καὶ οἱ ἀρχαῖοι, τὰ ἀλλαχὺ καλούμενα χωρί-
σματα τῆς οἰκίας (pièces). α Ἡ οἰκία αὕτη ἔχει,
φερ' εἰπεῖν, πέντε κατατομάς.

Λ.

Λακτέντο ἢ λαχτέντο (τὸ ντ ὡς d). Ἐν Αἰγαίῳ·
τὸ χοιρίδιον τὸ μόνον μὲ γάλα τραφέν, ἐκ τοῦ Λα-
τίν. lactatus, γαλαθηνόν.

Λοχμάς. Τὸ στρογγύλον ζυμαρικόν, ἢ αἱ
στρογγύλαι τηγανίται τὰς ὁποίας συνήθως μετα-
χειρίζομεθα ἐν Ἑλλάδι ἰδίως τὸν χειμῶνα. Οἱ ἀρ-
χαῖοι Καππαδόκαι ὀνόμαζον αὐτὸν λαχμάρ. Ὅρα
τὰ περὶ τοῦτου εἰς Ἀθήν. Βιβλ. Γ', 18.

M.

Μαλλοκέφαλα. Οὐδ. αἰετοπετὰ δὲ πληθ. α Εἰς ὁ-
δεύσει τὰ μαλλοκέφαλά σου, δηλ. πάμπολλα χρή-
ματα, ὅ, τι καὶ ἂν εἴχῃ, καὶ αὐτὰ τὰ μαλλία τῆς
κεφαλῆς σου.

Μαρτάρι. Λέξις ναυτική. Ἰμαντάριον, ὑποκορι-
στικὸν τοῦ ἱμάς, ἱμάντος.

Μαζῆ. (Ἰδε Ἀτκ. Α'. 175, 251, καὶ Β'. 229.)
Ἡ ἐτυμολογία τοῦ Κοραῆ ἐσφαλμένη, διότι τὸ μαζῆ
εἶναι παρεφθαρμένον ἐκ τοῦ ἐπιρρήματος ἄμαζε.
Καθὰ μ' ἐβεβαίωσεν ὁ Κ. Ἀλέξ. Μαυροκορδάτος εἰς
τὴν ἱκαρίαν λέγουσι σήμερον οὕτω· α ἄγωμεν ἄ-
μαζε· ἢ ἔτοι ὁμοῦ. Ἀμα μετὰ τῆς κίνησιν σημαίνου-
σης τελικῆς συλλαβῆς ζε.

Μαυρουδερός. Ὅρα ἀσπρουδερός.

Μισόλογα (τά). Μισὸς λόγος. demi-confiden-
ces, καὶ réticences.

N. Δ.

(Ἐπεται τὸ τέλος).

ΠΑΝΔΩΡΑ.

—ooo—

ΦΡΟΝΙΜΟΣ ΔΙΚΑΣΤΗΣ. Ἐμπορὸς τις θέλων νὰ
μεταβῇ εἰς ξένην χώραν παρέδωκεν εἰς δερβίσην,
ὃν φίλον αὐτοῦ ἐνόμιζε, βαλάντιον πλήρες χρυσῶν
νομισμάτων καὶ λίθων πολυτελῶν, παρακαλῶν νὰ
τὰ φυλάξῃ μέχρι τῆς ἐπανόδου του. Ὅτε δὲ ἐπαν-
ελθὼν μετὰ ἑν ἔτος ἐζήτησεν αὐτὰ, ὁ δερβίσης ἠρ-
νήθη νὰ τ' ἀποδώσῃ, διςχυρίζόμενος ὅτι οὐδὲν οὐ-
δέποτε ἔλαβε παρ' αὐτοῦ. Ὁ ἔμπορος ὀργισθεὶς διὰ τὴν
τόσσην ἀπιστίαν, προσέτρεξεν εἰς τὸν Καδὴν ἐγκα-
λῶν τὸν δερβίσην. — Ἦτο μᾶλλον τίμιος ἢ φρόνι-
μος, ἀπεκρίνατο ὁ δικαστής· διότι δὲν ἔπρεπεν εἰς
ἄνθρωπον, οὕτινος δὲν ἐγνώριζες βασιμῶς τὴν τι-
μιότητα, νὰ ἐμπιστευθῇ τὰ τιμαλφέστατά σου
πράγματα. Πῶς νὰ κατορθώσῃ νὰ σοὶ ἀποδώσῃ
τὸ ὅποσον ἔλαβεν ἐνέχυρον ἄνευ μαρτύρων; Καὶ
ὅμως θέλω καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς τοῦ-
το. Ἰπαγε εἰς ἅπασι εἰς αὐτὸν καὶ συνδιαλέχθητι μετ'

αὐτοῦ φιλικῶ τῷ τρόπῳ, χωρὶς ὁμῶς νὰ εἴπῃς τὸ παρχμικρὸν περὶ τῆς ἐπεμβάσεώς μου εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην· αὐριον δὲ τὴν αὐτὴν ὥρην ἐλθεῖς πάλιν ἐνταῦθα. Ὁ ἔμπορος ἀπελθὼν ἔπραξεν ὡς προσετάχθη, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ βαλάντιου ἤκουσε πλείστας ὅσας ὕβρεις. Ἐνῶ δὲ ἐφιλονεῖαυον καὶ ὕβριζοντο, παρουσιάσθη ὁ ὑπὸν ὑπὲρ τοῦ Καδῆ προσκαλὼν τὸν δερβίσιν ἐνώπιον τοῦ κυρίου του. Καὶ ὅτε ὑπῆγεν ὁ δερβίσιν, ὁ δικαστὴς ὑπεδέξατο αὐτὸν φιλοφρόνως, ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὸ λαμπρότατόν του δωμάτιον καὶ πολλὰς τιμὰς παρέσχεν εἰς αὐτόν. Ὁμίλησε περὶ πολλῶν πραγμάτων παρενέεικον τεχνήντως τοσούτους ἐπαίνους περὶ τῆς τοῦ δερβίσου γενναιοφυχίας, μεγαλοφροσύνης, σοφίας καὶ πολυμαθίας, ὥστε ἐκέρδησε πλήρη τὴν ἐμπιστοσύνην αὐτοῦ. — Σὲ προσεκάλεσα, εὐγενῆ δερβίσιν, εἶπεν ὁ Καδῆς ἐπὶ τέλους, ἵνα σοὶ δώσω ἀπόδειξιν τῆς ὑπὲρ σοῦ ὑπολήψεώς μου· σπουδαία ὑπόθεσις μὲ καταναγκάζει μῆνας τινὰς ν' ἀναχωρήσω ἐντεῦθεν· καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐμπιστεύομαι εἰς τοὺς ὑπὲρτάς μου, ἐπεθύμουν νὰ παρακαταθέσω τοὺς θησαυροὺς μου εἰς χεῖρας ἀνδρὸς ἀπολαύοντος τῆς ἐμπιστοσύνης ὁλοκλήρου τῆς πόλεως. Ἄν λοιπὸν χωρὶς νὰ διαταράξω τὰς λοιπὰς σου ἐνασχολήσεις εἶναι συγκεχωρημένον νὰ σὲ ἐπιβαρύνω, θέλω σοὶ πέμψαι αὐριον περὶ μέσας νύκτας τὰ πολυτιμὰ μου πράγματα. Καὶ ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα ἀπαιτεῖ βαθυτάτην σιωπὴν καὶ ἀκραν ἐχευμένην, θέλω σοὶ τὰ ἀποστείλει διὰ τοῦ πιστοτάτου ὑπὸν μου ὑπὸ τὸ ὄνομα δωρεᾶς.

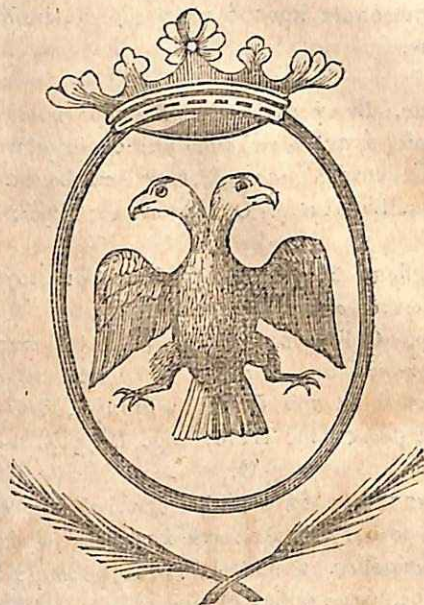
Ἰλαρότης ἐπεχύθη εὐθὺς ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ δερβίσου· εὐχαρίστησε μεθ' ὑποκλίσεως τὸν Καδῆν διὰ τὴν ἐμπιστοσύνην του, τὸν ἐβεβαίωσε ὅτι θέλει διαφυλάξει τοὺς ἐμπιστευθησομένους αὐτῷ θησαυροὺς ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, καὶ τὸν ἀπεχαρίστησε μὲ ἀνέκφραστον ἀγαλλίασιν, ὡς εἰ εἶχεν ἤδη ἀπατήσῃ τὸν Καδῆν.

Τὴν ἐπιούσαν, περὶ τὴν αὐγὴν, ἦλθεν ὁ ἔμπορος πάλιν καὶ ἀνέφερε τὴν ἐπιμονὴν τοῦ δερβίσου. Ὑπαγε καὶ αὐθις εἰς αὐτὸν τὸ τελευταῖον, εἶπεν οὗτος, καὶ ἂν πάλιν ἀρνηθῇ ἀπειλήσων αὐτόν ὅτι θέλεις κινήσει ἀγωγὴν ἐνώπιόν μου. Ὁ ἔμπορος ὑπήκουσε. Μόλις δὲ ἤκουσεν ὁ δερβίσιν περὶ τοῦ Καδῆ, οὐ τινος τὴν ἐμπιστοσύνην κατ' οὐδέναν τρόπον δὲν ἤθελε νὰ ἀπολέσῃ, καὶ ἀπέδωκε τὸ βαλάντιον ἀμέσως. — Αἶ, ἀγαπητέ μου φίλε, προσέθηκε μειδιῶν, τί θέλεις τὸν Καδῆν; ἡ παρακαταθήκη σου εὐρίσκεται εἰς τὰς χεῖράς μου ἀκεραία· σὲ εἶχα ἀστείθῃ ἵνα ἴδω πῶς ἤθελες φερθῇ εἰς ταύτην τὴν περίστασιν. Ὁ δὲ ἔμπορος σπεύσας ἦλθε πρὸς τὸν Καδῆν καὶ τὸν εὐχαρίστησεν.

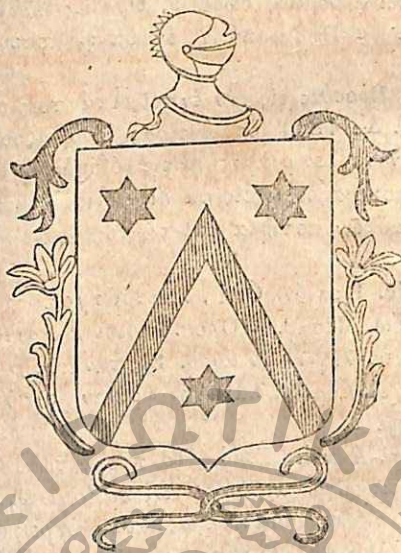
Ἐν τούτοις ἐπῆλθεν ἡ νύξ καὶ ὁ δερβίσιν ἤτοιμάζετο νὰ παραλάβῃ τοὺς ὑποσχεθέντας θησαυροὺς· ἀλλ' ἡ νύξ παρήρχετο χωρὶς νὰ ἐμφανισθῇ ὁ ὑπὸν τῆς τοῦ δικαστοῦ μετ' ὁ δῶρον· ὁ χρόνος ἐφάνετο αὐτῷ ἀτελεύτητος, καὶ περὶ τὴν αὐγὴν ὑπῆγε μόνος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ δικαστοῦ. — Ἦλθον νὰ πληροφορηθῶ, εἶπε, διατί δὲν ἐστείλατε τὸν ὑπὸν τῆς σας; — Διότι ἔμαθον, ἀπεκρίνατο ὁ δικαστής, ὅτι εἶσαι

ἀπιστος, ἀπατεὼν καὶ κλέπτης τῶν παρακαταθηκῶν. Ὁ δερβίσιν ἐκλινεν εὐσεβῶς μέχρις ἐδάφους τὴν κεφαλὴν, καὶ ἀπῆλθε σιωπηλῶς.

A

B

ΟΙΚΟΣΗΜΑ.

Τὸ ὑπὸ στοιχείῳ Α. Οἰκόσημον ἀνήκει τῇ οἰκογενείᾳ Σιγάλα, σωζομένη ἐν Τήνῳ καὶ ἄλλαις ἰσως νήσοις τοῦ Αἰγαίου, τὸ δὲ ὑπὸ στοιχ. Β' τῇ ἐν Μυκόνῳ οἰκογενείᾳ Γαίτση. Καὶ πόθεν μὲν κατὰ γέναι ἡ πρώτη θέλομεν γράψαι ἀκολουθῶς, ἐπειδὴ παρέπεσεν ἡ ὑπὸ τοῦ ἐν Θήρᾳ συνεργάτου ἡμῶν Κ. Δὲ Κιγάλλα σταλεῖσα σημείωσις, ἡ ἄλλη ὁμῶς εἶναι αὐτῇ ἐκείνῃ περὶ ἧς ὁμίλησαμεν ἐν τῷ Δ' τόμῳ τῆς Πανδώρας (σελ. 486), ἡ ἀρχηγὸν λαβοῦσα ἐν Ἑλλάδι τὸν Ἀνδρέαν Γαίτην, ὅστις μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Φράγκων ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐλθὼν περὶ τὸ 1207 ἔτος μετὰ δυνάμει κατέκτησε τὴν Τήνον καὶ τὴν Μύκονον.